

ज्ञानक्रियाभ्यां मोक्षः
दादा साहेब श्रीजिनदत्त
सूरि विरचित

शकुनशास्त्र.

सर्वे सज्जनोने माटे उपयोगी जाणी
सुधारो वधारो करी
उपावी प्रसिद्ध करनार
श्रावक श्रीमसिंह माणिक,
पुस्तक प्रसिद्ध करनार तथा वेचनार.
मांरुवी, शाकगल्ली, मुंबई.

निर्णयसागर ग्रंथालयानामां उपावी प्रसिद्ध करी.
वीर संवत् २४४५, विक्रम संवत् १९७५, सने १९१९.

પ્રસ્તાવના.

આર્ય પ્રજામાં શકુન જોવાનો રીવાજ આજ લાંબા કાલથી ચાલે છે. શકુનને દીપક તુલ્ય ગણવામાં આવે છે. અમુક કાર્યનું શું પરિણામ આવશે, આ કાર્યજ પ્રવૃત્તિ વચ્ચે અતાં શકુન ઉપરથી જોવાનું બની શકે છે.

અત્યારે શકુનો જોવાની પદ્ધતિ મોટે જાગે પરંપરા મુજબ ચાલે છે. આ પરંપરામાં વ્યવસ્થા ન રહેવાથી શકુનનું ફલ નથી મળતું. આથી શકુન ઓટાં છે એમ કેટલાક અશ્રદ્ધા કરે છે. અન્ય દર્શનોમાં પણ શકુન સંબંધી નાનાં નાનાં પુસ્તકો અમે જોયાં, પણ સશાસ્ત્ર પુસ્તક અમે શોધતા હતા. હાલમાં આજથી હજારેક વર્ષ પર અયેલા આચાર્ય શ્રીજિનદત્ત સૂરિકૃત શકુન-શાસ્ત્ર અમારા હાથમાં આવ્યું. આ પુસ્તકમાં વ્યવહારમાં આવાંજ દરેક વાતનાં શકુનોજ વિસ્તારથી અને સમજ પડે એ રીતે ઉદ્ધેશ કરેલાં છે. જે અવશ્ય જાણવા અને મનન કરી ઉપયોગમાં લેવા યોગ્ય હોવાથી સર્વ આર્ય જાણને ઉપયોગી થાય એવા હેતુથી સરલ જાણાંતર કરાવી અમે આ પુસ્તક અગીયાર વર્ષ પહેલાં પ્રસિદ્ધ કરેલ હતું, પણ તેની તમામ નકલ ઓળખી જવાથી તેમાં ગર્ગાચાર્ય કૃત પાશ શકુનાવલીનું જાણાંતર તથા પરદેશ ગમનાદિ વિષયક શકુનવિચારનો વધારો કરી આ બીજી આવૃત્તિ ઉપાવી છે. ઇતિ શમ્ ।

સંવત્ ૧૯૭૫

લી. પ્રકાશક.

॥ शकुनशास्त्रनी अनुक्रमणिका ॥

प्रस्ताव १

पृष्ठ.

पुत्र अथवा पुत्रीना जन्म संबंधी शकुनो.	१
---	---

प्रस्ताव २

विवाह संबंधी शकुनोनां शुजाशुज फळो.	१०
निमित्तिआने त्यां विवाह माटे लग्न जोवराववा जतां	
थकां शुजाशुज शकुनो.	१०
लग्न जोवराववा घरनी बहारनीकळतां जोवानां शकुनो.	१३
माबी बाजुनां शुज शकुनो.	१५
जमणी बाजुए थतां अशुज शकुनो.	१७
जमणी बाजुए थतां शुज शकुनो.	१९
लग्न जोवराववा माटे ज्योतिषीने घेर जतां जे दिशा	
तरफ जवुं होय ते दिशानां शकुनो.	२१
सन्मुखनां अशुज शकुनोनुं वर्णन.	२३

प्रस्ताव ३

शय्या पर जती वेळानां शकुनो.	२६
जाग्रत अती वेळानां शकुनो.	२७
दातण करती वेळानां शकुनो.	२९
स्नान करती वेळानां शकुनो.	३०

प्रस्ताव ४

देशांतर जती वेळानां शुजाशुज शकुनो....	३१
देशांतर जती वेळाए सन्मुख जोवानां शकुनो....	३३
नगरमां दाखल अती वेळानां शकुनो.	३७

प्रस्ताव ५

वरसाद संबंधी परीक्षा.	३९
----------------------------	----

પ્રસ્તાવ ૬

એક વર્ષ સુધીના વ્યાપારમાં જાવોના ફેરફાર માટે અતા
બનાવો માટે ચૈત્ર માસની સુદિ બીજે ચંદ્રમામાં અતાં
લક્ષણો જોવાં તે. ૫૩

પ્રસ્તાવ ૭

નવું ઘર બાંધતી વેળાએ અતાં શુજાશુજ શકુનો. ... ૫૭
ઘર બાંધવા માટે જમીનમાં પાયો खોदતી વેળાએ જમી-
નમાંથી જે વસ્તુ નીકળે તે ઉપરથી શુજાશુજ જ્ઞાન. ... ૬૭

પ્રસ્તાવ ૮

સ્ત્રીને ગર્ભ રહેવા સંબંધી શકુનો. ૭૫
સંતાનનો જન્મ અથવા વાદ વાદ્ય અવસ્થામાંજ તેનું મૃત્યુ
આય ઠે તે સંબંધી અધિકાર. ૭૭

પ્રસ્તાવ ૯

મોતીઝની પરીક્ષાનું સ્વરૂપ. ૭૯
હીરાના ગુણ દોષો તથા તેથી અતાં શુજાશુજ ફલોના
સ્વરૂપનું વર્ણન. ૮૩
પ્રશસ્તિ ૮૭
શકુન અપશકુન વિષેની સમજ. ૮૯
દિશાશૂલ જાવાનો કોગો. ૯૯
દિવસ તથા રાત્રિનાં ચોઘડીયાં. ૯૦
શકુનવિદ્યાનું સ્વરૂપ. ૯૧
પરદેશ જવા વિગેરે સંબંધી શકુનવિચાર. ૧૦૦

॥ श्रीजिनेन्द्राय नमः ॥
श्रीजिनदत्तसूरिविरचितं
शकुनशास्त्रम्.

॥ प्रथमः प्रस्तावः प्रारब्धते ॥

प्रणम्य श्रीजिनाधीशं, स्याद्वादामृतवर्षिणं ।

रहस्यं हि प्रवक्ष्यामि, शकुनानां विशेषतः ॥ १ ॥

अर्थ—स्याद्वादरूपी अमृतने वरसनारा एवा श्री जिनेश्वर
प्रभुने नमस्कार करीने विशेष प्रकारे शकुनोना रहस्यने हुं
(श्री जिनदत्त सूरि) कहीश.

पुत्र अथवा पुत्रीना जन्म संबंधी
शकुनो कहे छे.

बाळकना जन्मसमये सूतिकागृहनी उपर जो कागभो आवीने
बोले तो तेनां मात पितानो ठ मासनी अंदर नाश आय ठे. जो
पोपट आवीने बोले तो जन्मनार बाळक विघान् आय ठे. जो
कोकिल आवीने बोले तो बाळकनी मातानुं एक मासनी अंदर
मृत्यु नीपजे ठे. जो त्यां बाज पक्षी बेसीने शब्द करे तो पितानुं
तुरत मृत्यु आय ठे. जो त्यां गीध पक्षी बेसीने शब्द करे तो
तेना सर्व कुडुंबनुं तुरत मृत्यु आय ठे. त्यां जो बिलामी आवीने
बोले तो ते संतान रतांधळुं आय ठे. जो त्यां उंदर आवीने

બોલે તો તે સંતાન પોતાનાં જાણે બહેનોનો નાશ કરનારું થાય છે. ત્યાં જો રૂપારેલ નામનું પક્ષી બેસીને શબ્દ કરે તો તે સંતાન બેરું તથા મુંગું થાય છે. ત્યાં જો બગલું બેસીને શબ્દ કરે તો તે સંતાન મહા પરાક્રમી થાય છે. ત્યાં જો પારાપત (પારેલું) બેસીને શબ્દ કરે તો તે સંતાન ધર્માનુરાગી થાય છે. ત્યાં જો મયૂર પક્ષી બેસીને શબ્દ કરે તો તે સંતાનને રાજ્યપદવી મળે છે. જો ત્યાં ચકલી આવીને શબ્દ કરે તો તે સંતાન લક્ષ્મીની વૃદ્ધિ કરનારું થાય છે. ત્યાં જો ક્રૌંચ પક્ષી બેસીને શબ્દ કરે તો તે સંતાન આંખે આંધળું થાય છે. જો ત્યાં કોઈ કુતરો ચમીને ઝસવા લાગે તો તે સંતાનને આગામી કાલમાં ચોરી કરવાનું વ્યસન લાગુ પડે છે. જો ત્યાં કોઈ પુરુષ અથવા સ્ત્રી તે ઘર પર ઉત્તેજીત થાય તો તે સંતાનની માતાનું ૭ માસની અંદરજ મૃત્યુ નીપજે છે.

તે સૂતિકાગૃહમાં જો બિલામી દાખલ થાય તો તે સંતાનનું ત્રણ દિવસની અંદરજ મૃત્યુ થાય છે. જો કોઈ સ્ત્રી પોતાની કટી પર રુદન કરતા બાળકને લઈને ત્યાં દાખલ થાય તો તે સંતાનનું આઠ દિવસની અંદરજ મૃત્યુ થાય છે. અકસ્માત્ તે ઘરમાં જો ગાય પ્રવેશ કરતી જણાય તો તે સંતાન પોતાનાં માત પિતાને ઘણીજ લક્ષ્મી મેળવી આપે છે. જો કોઈ સ્ત્રી પોતાના મસ્તક પર જાળથી, દહીંથી અથવા મધથી જરેલું માટીનું વાસણ લઈને અકસ્માત્ ત્યાં દાખલ થાય તો તે સંતાન મહા જાગ્યશાળી નીવડે છે. કોઈ સ્ત્રી પોતાનું મુખ વચ્ચથી આઘાતન કરીને ત્યાં જો દાખલ થાય તો તે સંતાન દરિદ્રી થાય છે. જો કોઈ સ્ત્રી ખુદ્ધા મસ્તકથી ત્યાં દાખલ થાય તો તે સંતાન વિષયી થાય છે. જો

ત્યાં કોઈ પુરુષ દાખલ થાય તો તે સંતાનની માતાનું દશ દિવસની અંદર મૃત્યુ થાય છે. જો ત્યાં કોઈ સ્ત્રી પોતાના મસ્તક પર અથવા હાથમાં ઝરુદથી ઝરેલું વાસણ લઈને દાખલ થાય તો તે સંતાન તથા તેની માતાને પિશાચ આદિક દુષ્ટ સત્ત્વોનો ઉપદ્રવ થાય છે. જો ત્યાં કોઈ સ્ત્રી રુદન કરતી દાખલ થાય તો તે સંતાનનું ચાર માસની અંદર મૃત્યુ થાય છે. જો ત્યાં કોઈ વિધવા સ્ત્રી દાખલ થાય તો તે સંતાન લક્ષ્મીનો નાશ કરનારું થાય છે. ત્યાં જો કોઈ સ્ત્રી ઘૃતથી ઝરેલું પાત્ર લઈને દાખલ થાય તો તે સંતાન પોતાનાં માત પિતાની કીર્તિની વૃદ્ધિ કરે છે. ત્યાં જો કોઈ સ્ત્રી ઘણી ઠીંકો खाती થકી દાખલ થાય તો તે સંતાનનું આઠ દિવસની અંદરજ મૃત્યુ નીપજે છે. ત્યાં જો કોઈ સ્ત્રી પોતાના હાથમાં દુધથી ઝરેલું પાત્ર લઈને દાખલ થાય તો તે સંતાન માત પિતાને મોટો ક્લેશ ઉત્પન્ન કરે છે. ત્યાં જો કોઈ સ્ત્રી પોતાના મસ્તક પર ચાલી માટીનું વાસણ લઈને દાખલ થાય તો તે સંતાન લક્ષ્મીની વૃદ્ધિ કરે છે.

પ્રસવ થતી વખતે માતાને જો ઠીંક આવે તો તે પુત્ર અથવા પુત્રી જન્મતાંજ મૃત્યુ પામે છે. ત્યાં ઝજેલી અથવા બેઝેલી કોઈ બીજી સ્ત્રીને જો ઠીંક આવે તો તે સંતાન કુટુંબની લક્ષ્મીનો નાશ કરે છે. માતાને જો ચાંસી આવે તો તે સંતાનનું લાંબું આયુષ્ય થાય છે. માતાને જો બગાસું આવે તો તે સંતાન આઠસુ થાય છે. માતાને જો ગર્દજનો શબ્દ સંજ્ઞાય તો તે સંતાન મૂર્ખ નીવડે છે. માતાને જો ઊંટનો શબ્દ સંજ્ઞાય તો તે સંતાન ચપલ ગતિવાળું થાય છે. જો માતાને ગાયનો શબ્દ સંજ્ઞાય તો તે સંતાન સુશીલ

આય છે. માતાને જો ધોમાનો હેષારવ સંજ્ઞાય તો તે સંતાનને રાજ્યલક્ષ્મી મળે છે. જો માતાને મેઘની. ગર્જનાનો શબ્દ સંજ્ઞાય તો તે સંતાન બધિર થાય છે. જો જૈશનો શબ્દ સંજ્ઞાય તો તે સંતાન કુજ (કુબરું) થાય છે. માતાને જો કુતરાના ઝસવાનો શબ્દ સંજ્ઞાય તો તે સંતાન બહુબોલું થાય છે. માતાને જો અકસ્માત્ કોઈ કવિતા સંજ્ઞાય તો તે સંતાન મહા કવિથાય છે. માતાને જો ત્યાં કોઈ ધાતુનું વાસણ પમ્વાનો શબ્દ સંજ્ઞાય તો તે સંતાનનું ઠ માસની અંદર મૃત્યુ થાય છે. માતાને જો શિયાળનો શબ્દ સંજ્ઞાય તો તે સંતાનથી માત પિતાને બહુ આપદા સહન કરવી પડે છે.

પ્રસવ અતી વેળાએ માતાની દૃષ્ટિ જો શેલમીના સાંઠા પર પડે તો તે સંતાન ઉત્તમ ગુણોને ધારણ કરનારું થાય છે. માતાની દૃષ્ટિ જો પુષ્પની માળા પર પડે તો તે સંતાનનું આઠ દિવસની અંદર સર્પના દંશથી મૃત્યુ થાય છે. માતાની દૃષ્ટિ જો સાંબેલા પર પડે તો તે સંતાન નપુંસક થાય છે. માતાની દૃષ્ટિ જો ધાંમળી પર પડે તો તે સંતાન અર્શના રોગથી પીઠિત થાય છે. માતાની દૃષ્ટિ જો ઘૃતના દીપક પર પડે તો તે સંતાન મહા તેજસ્વી થાય છે. માતાની દૃષ્ટિ જો સૂર્ય સન્મુખ પડે તો તે સંતાનને ચક્રુરોગ થાય છે. માતાની દૃષ્ટિ ચંદ્ર તરફ પડે તો તે સંતાનની આંખો તેજસ્વી થાય છે. માતાની દૃષ્ટિ જો તારા ઉપર પડે તો તે સંતાનને કુષ્ઠનો રોગ થાય છે. માતાની દૃષ્ટિ જો મોદક પર પડે તો તે સંતાનનું ક્રુધાથી મૃત્યુ થાય છે. વઢી તે સમયે જો સૂર્યગ્રહણ અથવા ચંદ્રગ્રહણ થતું હોય અથવા થયેલું હોય તો તે સંતાન ગાંડું થાય છે અથવા

તેની માતા ગાંધી આય છે. માતાની દૃષ્ટિ કોઈ વૃદ્ધ પર પડે તો તે સંતાનને જગંદર આદિ અસાધ્ય રોગની ઉત્પત્તિ આય છે. માતાની દૃષ્ટિ કોઈ પુસ્તક પર પડે તો તે સંતાન મહા વૈરાગ્યવાળું આય છે. માતાની દૃષ્ટિ જો કોઈ અશ્વ પર પડે તો તે સંતાન વામન આકારનું આય છે. માતાની દૃષ્ટિ જો જલથી જરેલા કોઈ વાસણ પર પડે તો આગામી કાલમાં તે સંતાનનું જલમાં મુકવાથી મૃત્યુ આય છે. માતાની દૃષ્ટિ જો વહાણ પર પડે તો તે સંતાનને આગામી કાલમાં જલપર્યટન કરવું પડે છે. માતાની દૃષ્ટિ જો સાકરથી જરેલા કોઈ વાસણ પર પડે તો તે સંતાન વાયુના રોગથી પીઠિત આય છે. માતાની દૃષ્ટિ જો ગોળથી જરેલા કોઈ વાસણ પર પડે તો તે સંતાન મહા જાગ્યશાલી આય છે. માતાની દૃષ્ટિ જો કોઈ જિહ્વક સ્ત્રી પર પડે તો તે સંતાન મહા દાનેશ્વરી આય છે. માતાની દૃષ્ટિ જો કોઈ નોલ્લીઆ પર પડે તો તે સંતાન કુટુંબનું ઝોહી થાય છે. માતાની દૃષ્ટિ જો દુધથી જરેલા વાસણ પર પડે તો તે સંતાન અત્યંત કામવિકારી આય છે. માતાની દૃષ્ટિ જો કોઈ બીજી સ્ત્રીની યોનિ પર પડે તો તે સંતાન નપુંસક આય છે. માતાની દૃષ્ટિ જો કોઈ હિંસક પશુ પર અથવા તેવા પશુના ચિત્ર પર પડે તો તે સંતાનનું તથા તેની માતાનું પણ પંદર દિવસની અંદરજ મૃત્યુ નીપજે છે. માતાની દૃષ્ટિ જો કોઈ સ્ત્રીના ખુણા રહેલા કેશ પર પડે તો તે સંતાન જૂત આદિકથી ઉપદ્રવ પામે છે. માતાની દૃષ્ટિ જો કોઈ સ્ત્રીનાં ખુણાં રહેલાં સ્તન પર પડે તો તે સંતાનનું એક માસની અંદર મૃત્યુ નીપજે છે. માતાની દૃષ્ટિ જો કોઈ સિક્કા પર પડે તો તે સંતાનનું વીજલીના પરુવાથી મૃત્યુ આય છે. માતાની દૃષ્ટિ જો કોઈ દેવાલય

પર પમે તો તે સંતાન થકી વિરક્ત થાય છે. માતાની દૃષ્ટિ જો પોપટ પર પમે તો તે સંતાનને પાંકુ રોગની ઉત્પત્તિ થાય છે. માતાની દૃષ્ટિ જો સમુદ્ર પર પમતી હોય તો તે સંતાન અત્યંત ક્રોધી સ્વભાવવાળું થાય છે. માતાની દૃષ્ટિ જો કોઈ ગરુડ પક્ષી પર પમે તો તે સંતાન આકાશગામી વિદ્યામાં કુશળ થાય છે. માતાની દૃષ્ટિ જો પોતાના સ્વામી પર પમે તો તે સંતાન માત પિતાનો નાશ કરનારું થાય છે. માતાની દૃષ્ટિ જો ગર્દજ પર પમે તો તે સંતાન મહા દરિદ્રી થાય છે. માતાની દૃષ્ટિ જો કોઈ શંખ પર પમે તો તે મહા કીર્તિવંત થાય છે. માતાની દૃષ્ટિ જો વીંચાઈ જાય તો તે સંતાનને નેત્રરોગ થાય છે.

પુત્રનો જન્મ જો પૂનમને દિવસે થાય તો તે લક્ષ્મી તથા કીર્તિનો નાશ કરનારો થાય છે, પણ તે દિવસે જો મધ્યાહ્નકાળે અથવા મધ્ય રાત્રિ પુત્રનો જન્મ થાય તો તે લક્ષ્મીની વૃદ્ધિ કરે છે. વઠી પુત્રીનો જન્મ જો પૂર્ણિમાને દિવસે થાય તો તે પોતાનાં માત પિતાને ચિંતા ઉત્પન્ન કરે છે. વઠી પુત્ર અથવા પુત્રીનો જન્મ જો અષ્ટમીને દિવસે થાય અને તે દિવસે જો શુક્રવાર હોય તો તે પુત્ર અથવા પુત્રી પોતાનાં માત પિતાને રાજ્ય તરફનો ઝય ઉપજાવે છે. વઠી જે સંતાનનો જન્મ શુક્લ પક્ષની ચતુર્થીને દિવસે થાય તથા માતાની દૃષ્ટિ તે દિવસે પ્રસવ થયા પહેલાં અથવા પ્રસવ થતી વખતે અથવા પ્રસવ થયા પછી પણ જો રાત્રિ ચંદ્ર પર પમે તો તે સંતાન ધ્રુવ્ય, કીર્તિ અને કુટુંબના માણસોનો પણ વિનાશ કરનારું થાય છે, કેમકે કોઈ પણ સ્ત્રી અથવા પુરુષ શુક્લ પક્ષની ચતુર્થીના ચંદ્ર તરફ દૃષ્ટિ કરતી નહીં, કેમકે વ્યવહાર-કલ્પમાં શ્રી હરિઝ્ઝ સૂરિ મહારાજે પણ કહ્યું છે કે:—

પુરુષેણાથવા નાર્યા, દૃષ્ટવ્યં ન કદાચન ।

ચંદ્રર્ચિવં નિશિ શુક્લ,—ચતુર્થીસંજવં કિલ ॥ ૧ ॥

અર્થ—પુરુષ અથવા સ્ત્રીએ શુક્લ પહ્ણી ચતુર્થીને દિવસે રાત્રિએ હગેલા ચંદ્રના ચિંબને સ્વરેસ્વર કોઈ પણ દિવસે જોવું નહીં.

વઢી જે સંતાનનો જન્મ અમાવાસ્યાના સંધ્યાકાળે થાય તે સંતાન પોતાના બન્ને પહ્ણોનો નાશ કરે છે.

સંતાનના જન્મસમયે કોઈ માણસ જો આઝૂષણની જેટ દેવા આવે તો તે સંતાન નિર્ધન થાય છે. જો કોઈ માણસ કોઈ સ્ત્રીની વસ્તુની જેટ દેવા આવે તો તે સંતાન પોતાના કુટુંબને હુકાલની આપદામાં નાશનારું થાય છે.

સંતાનના જન્મ પછી અંતર્મૂર્ત્તની અંદરજ જો કોઈ વૈદ્ય તેની માતાની સ્થિતિ લેવા આવે તો તે સંતાન અને તેની માતાનું ત્રણ દિવસની અંદરજ મૃત્યુ નીપજે છે. વઢી સંતાનના જન્મ પછી તુરતજ જો આકાશમાં અકસ્માત્ વીજળી અથવા લાગે અને મેઘની ગર્જના સંજ્ઞાય તો તે સંતાન પોતાના કુટુંબનો નાશ કરનારું થાય છે. વઢી પુત્રીના જન્મ પછી બે ઘટિકાની અંદરજ માતાને જો ઘણી હ્રુદા વ્યાપે તો તે પુત્રી પોતાના પતિનો આગામી કાલમાં નાશ કરનારી થાય છે. વઢી પુત્રના જન્મ પછી તુરતજ માતાને જો હ્રુદા વ્યાપે તો તે પુત્ર માતાનું મૃત્યુ નીપજાવનારો થાય છે. વઢી પુત્રના જન્મ પછી ચાર ઘટિકાની અંદર જો માતાને અત્યંત તૃષ્ણા લાગે તો તે પુત્ર મહા તેજસ્વી તથા દયાળુ થાય છે. વઢી પુત્રીના જન્મ પછી માતાને એક દિવસ સુધી જો તૃષ્ણા ન લાગે તો તે પુત્રીના જન્મથી

જે સંતાન જન્મ થયા પછી બીલકુલ રહતું નથી તે સંતાન અત્યંત રોગીષ્ઠ થાય છે. જે સંતાનના જન્મ પછી માતાને પાંચ દિવસ સુધીમાં બીલકુલ લુધા લાગતી નથી તે સંતાનનું આઠ દિવસની અંદર મૃત્યુ નીપજે છે. વઢી જે સંતાનના જન્મસમયે માતાને કાંઈ પણ કષ્ટ થતું નથી તે સંતાન મહા જાગ્યશાહી નીપજે છે. વઢી જે સંતાનના મુખમાં જન્મતી વચ્ચેજ દાંતો ફુટેલા હોય તેવું સંતાન ધ્રુવ્યની હાનિ કરાવે છે. વઢી જે સંતાનના મસ્તક પર જન્મતી વચ્ચેજ ત્રણ આંગુલથી વધારે લાંબા કેશો હોય તેવું સંતાન કુટુંબનો હૃદય કરનારું થાય છે. જે સંતાન સામાન્ય નવ માસથી પણ વધારે મુદત સુધી માતાના હૃદયમાં રહે છે તે સંતાન કુટુંબની લક્ષ્મી તથા કુટુંબનાં મનુષ્યોનો પણ નાશ કરનારું નીવડે છે. જે સંતાનનો જન્મ નવ માસની અંદરમાંજ થાય તેવું સંતાન પોતાનાં માતૃપિતાને જયંકર રોગની ઉત્પત્તિ કરે છે. જે સંતાનના જન્મસમયે આકાશમાંથી તારાઈ ચરવા માંડે તેવા સંતાનના જન્મથી દેશ પર મોટી આપદા પડે છે. જે સંતાનના જન્મસમયે માતાનું મુખ જો દક્ષિણ દિશા સન્મુખ હોય તો તે સંતાનનું સાત દિવસની અંદર મૃત્યુ નીપજે છે. જે સંતાન

નના જન્મસમયે કુટુંબનું કોઈ માણસ જો મૃત્યુ પામે તો તે સંતાન આગામી કાલમાં પોતાના સમસ્ત કુટુંબના નાશને સૂચવે છે. સંતાનના જન્મ પછી અંતમુહૂર્તમાં જ માતાને જો મિષ્ટાન્ન જમવાની રુચિ થાય તો તે સંતાનને ક્યના રોગની ઉત્પત્તિ થાય છે. પ્રસવ થયા પછી માતાને તુરત જ જો અત્યંત કટુ (કરુવા) પદાર્થો ખાવાની રુચિ થાય તો તે સંતાનને ચક્રુરોગ થાય છે. પ્રસવ થયા પછી તુરત જ માતાને જો અત્યંત ખાટા અથવા ખારા પદાર્થો ખાવાની રુચિ થાય તો તે સંતાનને કુષ્ઠનો રોગ થાય છે.

પ્રસવ થયા બાદ બાળકને સ્નાન કરાવતાં થકાં તે સ્નાન કરાવનાર સ્ત્રીને ઉપરા ઉપર જો બે ઢીંકો આવે તો તે બાળકનું દશ દિવસની અંદર મૃત્યુ નીપજે છે. વઢી તે વચ્ચે તે સંતાનની માતાને જો એક ઢીંક આવે તો તે બાળક તથા તે માતાનું પણ ત્રણ દિવસની અંદર જ મૃત્યુ નીપજે છે. તે સમયે તે સ્નાન કરાવનાર સ્ત્રીને જો પેશાબ કરવાની શંકા થાય તો તે સંતાન નપુંસક થાય છે. તે સમયે તે સ્નાન કરાવનાર સ્ત્રીને જો ઝામાની બાધા થાય તો તે સંતાનને અર્શનો વ્યાધિ થાય છે.

સંતાનના જન્મસમયે ઘરમાં રહેલો દીપક જો અકસ્માત્ ઠરી જાય તો જાણવું કે તે સંતાનના જન્મથી કુટુંબની લક્ષ્મીનો નાશ થશે. તે સમયે દીપકમાંથી જો તરુતરુ અવાજ નીકળતો માલુમ પડે તો જાણવું કે તે સંતાનનું દશ દિવસની અંદર મૃત્યુ થશે. તે સમયે તે દીપક જો વાયુ વિના કંપાયમાન થતો દેખાય તો જાણવું કે તે સંતાનથી કુટુંબને મોટો જય ઉત્પન્ન થશે. તે સમયે દીપક જો સ્થિર અને તેજસ્વી માલુમ પડે તો

જાણવું કે તે સંતાનથી કુલનો ઉદ્ધાર થશે. તે સમયે અકસ્માત તે દીપકનું વાસણ જો નીચે પડી જાય તો જાણવું કે તે સંતાનનું બે દિવસની અંદરજ મૃત્યુ થશે.

॥ ઇતિ પરકાયપ્રવેશવિદ્યાપ્રવીણે આચાર્યશ્રીજિનદત્તસૂરિ-
વિરચિતે શકુનશાસ્ત્રે પ્રથમઃ પ્રસ્તાવઃ ॥

॥ શ્રીજિનેંદ્રાય નમઃ ॥

॥ દ્વિતીયઃ પ્રસ્તાવઃ પ્રારંભ્યતે ॥

વિવાહ સંબંધી શકુનોનાં શુભાશુભ ફલો.

પુરુષ અથવા કન્યાના વિવાહ માટે પોતાને ઘેર નિમિત્તિ-
આને તેમનાવીને લગ્ન પૂરવાથી અશુભ થાય છે, પણ તે માટે
વર કન્યાના પિતા આદિક કુટુંબીજનિમિત્તિઆને ઘેર ચાલતાં
જઈને લગ્નો જોવરાવવાં તે કટ્યાણકારી છે.

નિમિત્તિઆને ત્યાં વિવાહ માટે લગ્ન જોવરાવવા જતાં
થકાં શુભાશુભ શકુનો.

જતી વેળાએ એકી સંખ્યાના પુરુષોને સાથે લેવાથી શ્રેય થાય
છે, પણ તે વચ્ચે સાથે જો બેકી સંખ્યાના પુરુષો હોય તો તે
અશુભને સૂચવે છે. ત્યાં જતી વેળાએ સાથે કોઈ સ્ત્રી અથવા બા-
લિકા જો આવે તો તે પણ અશુભનેજ સૂચવે છે. તેમ તે વેળાએ

સાથે જો કોઈ નપુંસક આવે તો તે પણ અશુચ્ચનેજ સૂચવે છે. તે સમયે જે વર અથવા કન્યાનાં લગ્ન જોવરાવવાનાં હોય તેને જો સાથે લેવામાં આવે તો તે પણ અશુચ્ચનેજ સૂચવે છે. તે વચ્ચે સાથે જનાર કોઈ પણ માણસે શ્યામ વસ્ત્ર પહેરવું નહીં. તેમાં પણ મુખ્યત્વે કરીને મસ્તક પર તો શ્યામ વસ્ત્ર પહેરવુંજ નહીં. તે સમયે સર્વપુરુષોષ પોતાનાં લલાટસ્થાનમાં કુંકુમ અથવા કેશરનો ચાંદો કરવાથી કદ્યાણ થાય છે. તે સમયે સાથે આવેલ કોઈ પણ માણસ જો ઉઘાડે માથે હોય તો તે પણ અશુચ્ચનેજ સૂચવે છે. તે વચ્ચે કોઈ પણ આંત્રે અપંગ અથવા લંગના અથવા કાળા માણસને સાથે લેવાથી અશુચ્ચ થાય છે. તે વચ્ચે સાથે આવેલ કોઈ પુરુષ અથવા ઠોકરો કંઈ કારણસર અકસ્માત્ જો રમવા લાગે તો તે પણ અશુચ્ચનેજ સૂચવે છે. તે સમયે સાથે આવતા કોઈ માણસને અકસ્માત્ જો એક ઠીંક આવે તો તે પણ અશુચ્ચનેજ સૂચવે છે, પણ તેને ઉપરા ઉપર જો વધારે ઠીંકો આવે તો તે શુચ્ચ અથવા અશુચ્ચ કંઈ પણ સૂચવતી નથી. લગ્ન જોવરાવવા માટે ઉદેગ અને કાલ નામનાં ચોધમીયે પ્રયાણ કરવું નહીં, પણ જેમ બને તેમ અમૃત નામના ચોધમીયે લગ્ન જોવરાવવા માટે જવું. સંધ્યાકાળે લગ્ન જોવરાવવા માટે બીલકુલ નિમિત્તિઆને ઘેર જવું નહીં.

લગ્ન જોવરાવવા માટે ઘરમાંથી બહાર નીકળતાં વર અથવા કન્યાના પિતાને જો ઘરના ડંબર પર પગમાં ઠેસ લાગે તો જરા વચ્ચે થોડીને જવું. લગ્ન જોવરાવવા માટે ઘરમાંથી બહાર નીકળતી વેળાએ વર કન્યાએ તથા તેમનાં માત પિતાએ મૂતરવું નહીં. તે

સમયે કુટુંબમાં કોઈ માણસનું મૃત્યુ થવાના જો લખર સંજઝાય તો તે વચ્ચે લગ્ન જોવરાવવા જવું નહીં. તે સમયે જો વર અથવા કન્યા કોઈ કારણથી રમવા લાગે તો તે પણ અશુભનેજ સૂચવે છે. તે સમયે વર અથવા કન્યાના વમીલે હાથમાં ચોટલીવાળું શ્રીફલ રાખવું તથા તે પર કુંકુમનો સ્વસ્તિક કરવો. જો સ્વસ્તિક રહિત શ્રીફલ હાથમાં રાખવામાં આવે તો તે અશુભને સૂચવે છે. તે સમયે ઘરમાંથી બહાર નીકળતાં અકસ્માત્ જો દુધ અથવા પાણીનું વાસણ ઘરમાં ઢોલાઈ જાય તો તે પણ અશુભનેજ સૂચવે છે, માટે તે સમયે પણ જરા ઓછીને જવું. તે સમયે વસ્ત્રના હાથમાં રહેલું નાઢીયેર જો અકસ્માત્ નીચે પડી જાય તો તે પણ અશુભનેજ સૂચવે છે. તે સમયે સાથે આવતા કોઈ પણ કુટુંબીય જલપાન કરવું નહીં. તે સમયે જેનાં લગ્ન જોવાનાં હોય તે વર અથવા કન્યાએ નિઝા, જોજન, સ્નાન તથા હાસ્ય કરવું નહીં. તે સમયે જેનાં લગ્ન જોવાનાં હોય તે વર અથવા કન્યાનો ચહેરો પ્રફુલ્લિત, ગંજીર અને આનંદદાયક જો હોય તો તે શુભને સૂચવે છે. તે સમયે વર અથવા કન્યાની માતાએ સ્નાન કરવું નહીં તેમ ઘરના ડુંબર પર બેસવું નહીં. તે સમયે ઘરમાં અકસ્માત્ જો શાહીનું વાસણ ઢોલાઈ જાય તો તે મહા શુભને સૂચવે છે. તે સમયે વર અથવા કન્યાના શરીર પર અકસ્માત્ જો ઘીલોમી આવીને પડે તો તે પણ શુભનેજ સૂચવે છે. તે સમયે વર અથવા કન્યાના મસ્તક પર અકસ્માત્ દધિ (દહીં), શેલમીરસ અથવા મધનાં જો બિંદુઈ પડે તો તે પણ મહા શુભનેજ સૂચવે છે. તે સમયે પરદેશથી જો કોઈ પરોણો ત્યાં આવી ચડે તો તે પણ શુભનેજ સૂચવે

ઠે. તે સમયે સાથે આવતા પુરુષોને જો તાંબુલ આપવામાં આવે તો તે પણ શુઞ્જનેજ સૂચવે ઠે. લગ્ન જોવરાવવા જતી વેળાએ વર અથવા કન્યાએ પોતાના કેશોને કાંકસી વતી ઓઢવા નહીં. લગ્ન જોવરાવવા જતી વેળાએ વર અથવા કન્યાએ સૂર્યના તરુકામાં બેસવું નહીં. તે સમયે વરનું માવું અંગ અને કન્યાનું જમણું અંગ જો સ્ફુરાયમાન થાય તો તે મહા અશુઞ્જને સૂચવે ઠે. તે સમયે અકસ્માત્ વર અથવા કન્યાનો પિતા જો ચૂલથી ઉઘામે મસ્તકે ઘરમાંથી બહાર નીકળીને રસ્તે ચાલવા લાગે તો જાણવું કે નિશ્ચે કરીને તે વર અથવા કન્યાનું થોભાજ દિવસની અંદર મૃત્યુ થશે. વઢી તે સમયે જો મેઘની ગર્જના અકસ્માત્ સંજ઼ાયા અથવા વીજ઼ાલી થવા લાગે તો તે પણ અશુઞ્જનેજ સૂચવે ઠે. તે સમયે જો કન્યાને રજોદર્શન થાય તો તે પણ મહા અશુઞ્જનેજ સૂચવે ઠે. તે સમયે વર અથવા કન્યા જો જ઼લ વતી પોતાના હાથ પ્રહ્લાલન કરવા લાગે તો તે પણ અશુઞ્જનેજ સૂચવે ઠે. તે સમયે વર અથવા કન્યા જો પોતાનું મુખ દર્પણમાં જોવા લાગે તો તે શુઞ્જને સૂચવે ઠે. તે સમયે વર જો શિરમુંઝન કરાવવા બેસે તો તે મહા અશુઞ્જને સૂચવે ઠે. તે સમયે વર અથવા કન્યા જો પુષ્પોની મા઼ા પહેરતાં માલુમ પડે તો તે શુઞ્જને સૂચવે ઠે.

લગ્ન જોવરાવવા ઘરની બહાર નીક઼લતાં જોવાનાં શકુનો.

તે સમયે ઝા઼ી બા઼ુએ જો કાગ઼ો શબ્દ કરતો જણાય તો તે અશુઞ્જને સૂચવે ઠે. જો મયૂર પ઼્હી, કોકિલ, પારાપત અને લલ્કરુ-લોદ નામનું પ઼્હી જો ઝા઼ી બા઼ુએ બેસીને શબ્દ કરતું તથા પોતાની પાંલો ફફ઼ાવતું માલુમ પડે તો તે પણ અશુઞ્જનેજ સૂચવે

ઢે. માલી બાજુણ જો ગીધ પહી મુલમાં માંસની પેશી લડને બેઠેલું દેલાય તો તે પણ મહા અશુજનેજ સૂચવે ઢે. માલી બાજુણ જો રુપારેલ નામનું પહી શબ્દ કરતું તથા પોતાની પાંલો ફફલાવતું જણાય તો તે પણ અશુજનેજ સૂચવે ઢે. માલી બાજુણ જો બાજ પહી પોતાના મુલમાં કંડ લાવાની વસ્તુ લડને બેઠેલું માલુમ પડે તો તે પણ અશુજનેજ સૂચવે ઢે. માલી બાજુણ જો ક્રૌંચ નામનું પહી પોતાની ઇાંચ વતી પોતાનાં પીંઝાંને સ્પર્શ કરતું માલુમ પડે તો તે પણ અશુજનેજ સૂચવે ઢે. ધુવરુ પહી માલી બાજુણ બેસીને જો ધુત્કાર કરતું માલુમ પડે તો તે પણ અશુજનેજ સૂચવે ઢે. સારસ નામનું પહી માલી બાજુણ બેસીને પોતાની ઇાંચ વતી પોતાના પગોને સ્પર્શ કરતું જો માલુમ પડે તો તે પણ અશુજનેજ સૂચવે ઢે. હંસ પહી જો પોતાની ઇાંચ લુલ્લી કરીને માલી બાજુણ બેઠેલું માલુમ પડે તો તે પણ અશુજનેજ સૂચવે ઢે. માલી બાજુણ જો કોડ દેરુકું બેઠેલું અને શબ્દ કરતું માલુમ પડે તો તે પણ અશુજનેજ સૂચવે ઢે. માલી બાજુણ જો કોડ સર્પ ઇાલ્યો જતો માલુમ પડે તો તે પણ અશુજનેજ સૂચવે ઢે. માલી બાજુણ જો કોડ ગધેરો શબ્દ કરતો માલુમ પડે તો તે પણ અશુજનેજ સૂચવે ઢે. માલી બાજુણ જો ડંટ ડજેલો અને શબ્દ કરતો માલુમ પડે તો તે પણ અશુજનેજ સૂચવે ઢે. માલી બાજુણ જો કોડ બાલક રમતું અથવા હસતું ડજેલું માલુમ પડે તો તે પણ અશુજનેજ સૂચવે ઢે. માલી બાજુણ જો કોડ લ્લી પોતાનું મસ્તક ડઘારું મૂકીને ડજેલી અથવા બેઠેલી માલુમ પડે તો તે પણ અશુજનેજ સૂચવે ઢે. માલી બાજુણ જો કોડ લ્લી દંતઘાવન (દાતણ) કરતી માલુમ પડે તો તે પણ

अशुजनेज सूचवे ठे. ऋबी बाजुए जो कोइ सधवा स्त्री रुदन करती बेठेदी मालुम पमे तो ते पण अशुजनेज सूचवे ठे. ऋबी बाजुए जो कोइ पण पहीनुं मुरुंड पमेळुं होय तो ते पण अशुजनेज सूचवे ठे. ऋबी बाजुए जो कोइ स्त्री पोतानुं मुख प्रहादन करती मालुम पमे तो ते पण अशुजनेज सूचवे ठे. ऋबी बाजुए जो कोइ कुतरो बेसीने पोतानी जीज वती पोतानुं शरीर चाटतो मालुम पमे तो ते पण अशुजनेज सूचवे ठे. ऋबी बाजुए जो कोइ बिद्वानी शब्द करती उजेदी मालुम पमे तो ते पण अशुजनेज सूचवे ठे. ऋबी बाजुए जो कोइ स्त्रीसकोदी पोतानी जीज वती स्पर्श करती उजेदी मालुम पमे तो ते पण अशुजनेज सूचवे ठे. ऋबी बाजुए जो कोइ बकरी पोतानां स्तनमांथीज धावती मालुम पमे तो ते पण अशुजने सूचवे ठे.

हवे डाबी बाजुनां शुभ शकुनो कहे छे.

लग्न जोवराववा जती वेळाए घरमांथी बहार नीकळतां ऋबी बाजुए जो श्वेत रंगनां पारेवांउनो समूह कंइ अनाजना दाणा-उने चरतो मालुम पमे तो ते शुजने सूचवे ठे. ऋबी बाजुए जो कागमो अथवा मयूर पही विष्टा करता मालुम पमे तो ते पण शुजनेज सूचवे ठे. ऋबी बाजुए जो गरुड नामनुं पही शब्द करतुं मालुम पमे तो ते पण शुजनेज सूचवे ठे. ऋबी बाजुए जो पोपट पहीनुं जोनुं मैथुन सेवतुं मालुम पमे तो ते पण शुजनेज सूचवे ठे. ऋबी बाजुए जो टिटिरु नामनुं पही शब्द करतुं थकुं उजेळुं मालुम पमे तो ते पण शुजनेज सूचवे ठे. ऋबी बाजुए जो मयूर पहीनुं जोनुं एक बीजाने पोतानी चांचो वती स्पर्श करतुं मालुम

પરે તો તે પણ શુજનેજ સૂચવે છે. માબી બાજુએ જો કોકિલ પહીનું જોરું મૈથુન સેવતું અથવા વિષ્ટા કરતું માલુમ પરે તો તે પણ શુજનેજ સૂચવે છે. માબી બાજુએ જો ચકોર પહી શબ્દ કરતું માલુમ પરે તો તે પણ શુજનેજ સૂચવે છે. માબી બાજુએ જો કાગ-માનું જોરું મૈથુન સેવતું માલુમ પરે તો તે પણ શુજનેજ સૂચવે છે. માબી બાજુએ જો કોઈ હંસ પહી પોતાના મુખમાં કંઈ પુષ્પ લઈને ઉજેલું માલુમ પરે તો તે પણ શુજનેજ સૂચવે છે. માબી બાજુએ જો કોઈ હંદર ચાદ્યો જતો માલુમ પરે તો તે પણ શુજનેજ સૂચવે છે. માબી બાજુએ જો કોઈ સધવા સ્ત્રી પોતાના હાથમાં દહીંનું વાસણ લઈને ઉજેલી માલુમ પરે તો તે પણ શુજનેજ સૂચવે છે. માબી બાજુએ જો વૃષજ શબ્દ કરતો થકો ઉજેલો માલુમ પરે તો તે પણ શુજનેજ સૂચવે છે. માબી બાજુએ જો કોઈ સધવા સ્ત્રી પોતાના મસ્તક પર દધિ અથવા મધ અથવા પાણીથી જરેલું માટીનું વાસણ લઈને ઉજેલી માલુમ પરે તો તે પણ શુજનેજ સૂચવે છે. માબી બાજુએ જો કોઈ સધવા સ્ત્રી પોતાના જમણા હાથની આંગળીએ બાલકને વલગામીને ઉજેલી માલુમ પરે તો તે પણ શુજનેજ સૂચવે છે. માબી બાજુએ જો કોઈ સધવા સ્ત્રી પોતાના હાથમાં મગ અથવા લવણથી જરેલું વાસણ લઈને ઉજેલી માલુમ પરે તો તે પણ શુજ-નેજ સૂચવે છે. માબી બાજુએ કોઈ કુમારિકા પોતાના હાથમાં પુષ્પથી જરેલું વાસણ લઈને ઉજેલી હોય તો તે પણ મહા શુજનેજ સૂચવે છે. માબી બાજુએ જો કોઈ પુરુષ પોતાના હાથમાં કંઈ પુસ્તક લઈને ઉજેલો હોય તો તે પણ શુજનેજ સૂચવે છે. માબી બાજુએ જો કોઈ પુરુષ ઢોલ વગામતો ઉજેલો હોય તો તે પણ શુજનેજ

सूचवे ठे. नाबी बाजुए जो कोइ हथियारबंध पुरुष उजेखो मालुम पमे तो ते पण शुजनेज सूचवे ठे. नाबी बाजुए जो कोइ पुरुष पोताना मस्तक पर ठत्र धरीने उजेखो मालुम पमे तो ते पण शुजनेज सूचवे ठे. नाबी बाजुए जो कोइ पुरुष पोताना हाथमां कुंकुमथी जरेखुं वासण लइने उजेखो मालुम पमे तो ते पण शुजनेज सूचवे ठे. नाबी बाजुए जो कोइ पुरुष पोताना हाथमां कमळनुं पुष्प लइने उजेखो मालुम पमे तो ते पण शुजनेज सूचवे ठे.

जमणी बाजुए थतां अशुभ शकुनो.

लग्न जोवराववा माटे घरमांथी बहार नीकळती वेळाए जमणी बाजुए जो पारापत पही शब्द करतुं अथवा विष्टा करतुं उजेखुं मालुम पमे तो ते अशुजने सूचवे ठे. जमणी बाजुए जो कोइ खीस-कोलीनुं जोकुं मैथुन सेवतुं मालुम पमे तो ते पण अशुजनेज सूचवे ठे. जमणी बाजुए जो कोइ सर्प पोतानी फणो चमावीने स्थिर उजेखो मालुम पमे तो ते पण अशुजनेज सूचवे ठे. जमणी बाजुए जो कोकिल पही पोतानी चांच वती पोतानी पांखोने स्पर्श करतुं मालुम पमे तो ते पण अशुजनेज सूचवे ठे. जमणी बाजुए जो कृष्ण-कलिका नामनुं पही शब्द करतुं थकुं उजेखुं मालुम पमे तो ते पण अशुजनेज सूचवे ठे. जमणी बाजुए जो रुपारेख नामनुं पही विष्टा करतुं अथवा पोतानी पांखो फफरावतुं मालुम पमे तो ते पण अशुजनेज सूचवे ठे. जमणी बाजुए जो कोइ बगलुं पोतानी घांचमां मत्स्यने लइने उजेखुं मालुम पमे तो ते पण अशुजनेज सूचवे ठे. जमणी बाजुए जो कोइ राधा नामानुं पही शब्द करतुं मालुम पमे तो ते पण अशुजनेज सूचवे ठे. जमणी बाजुए जो कोइ

ઝુંબઝેલું માલુમ પમે તો તે પણ અશુઝનેજ સૂચવે છે. જમણી
 બાજુએ જો કોઈ ગર્દજનું જોઈું મૈથુન સેવતું માલુમ પમે તો તે પણ
 અશુઝનેજ સૂચવે છે. જમણી બાજુએ જો ગીધ પહીનું જોઈું મૈથુન
 સેવતું માલુમ પમે તો તે પણ અશુઝનેજ સૂચવે છે. જો જમણી બાજુએ
 કોઈ ઝંટણી પોતાના વચ્ચાને ધવરાવતી માલુમ પમે તો તે પણ અશુ-
 ઝનેજ સૂચવે છે. જો જમણી બાજુએ કોઈ ગર્દજ મૂત્ર કરતો માલુમ
 પમે તો તે પણ અશુઝનેજ સૂચવે છે. જમણી બાજુએ જો કોઈ સ્ત્રી
 મૃદંગ વગારતી થકી ઝંજેલી માલુમ પમે તો તે પણ અશુઝનેજ
 સૂચવે છે. જમણી બાજુએ જો કોઈ સ્ત્રી મૂત્ર કરતી થકી માલુમ પમે
 તો તે પણ અશુઝનેજ સૂચવે છે. જમણી બાજુએ જો કોઈ સ્ત્રી પોતાનું
 હૃદય કુટતી થકી તથા રુદન કરતી થકી ઝંજેલી માલુમ પમે તો તે
 પણ અશુઝનેજ સૂચવે છે. જમણી બાજુએ જો કોઈ સ્ત્રી પોતાના
 બાલકને તારુન કરતી થકી ઝંજેલી માલુમ પમે તો તે પણ અશુ-
 ઝનેજ સૂચવે છે. જમણી બાજુએ જો કોઈ સધવા સ્ત્રી પોતાના હાથ
 વતી મસ્તકમાં સ્વરજ કરતી થકી ઝંજેલી માલુમ પમે તો તે પણ
 અશુઝનેજ સૂચવે છે. જમણી બાજુએ જો કોઈ સ્ત્રી પોતાના જમણા
 હાથમાં ઝરુદથી ઝરેલું વાસણ લઈને ઝંજેલી માલુમ પમે તો તે
 પણ અશુઝનેજ સૂચવે છે. જમણી બાજુએ જો કોઈ પુરુષ શિરમુંઝન
 કરાવતો થકો માલુમ પમે તો તે પણ અશુઝનેજ સૂચવે છે. જમણી
 બાજુએ જો કોઈ સ્ત્રી પોતાની કેરુ પર પોતાનો ઢાબો હાથ મૂકીને
 ઝંજેલી માલુમ પમે તો તે પણ અશુઝનેજ સૂચવે છે. જમણી બાજુએ
 જો કોઈ સ્ત્રીના મસ્તક પર રહેલું જલથી અથવા દહીંથી ઝરેલું
 વાસણ અકસ્માત્ પડી જાય અને તેમાંથી જલ અથવા દહીં નીચે

जनमी पर जो ढोळाइ जाय तो ते पण अशुजनेज सूचवे ठे. जमणी बाजुए जो कोइ स्त्री पोताना गाढ पर पोतानो हाथ राखीने उजेदी अथवा बेठेदी मालुम परे तो ते पण अशुजनेज सूचवे ठे. जमणी बाजुए जो कोइ स्त्री वमन करती थकी उजेदी अथवा बेठेदी मालुम परे तो ते पण अशुजनेज सूचवे ठे.

जमणी बाजुए थतां शुभ शकुनो.

लग्न जोवराववा जती वेळाए घरमांथी बहार नीकळती वेळाए जमणी बाजुए जो कागमाउनुं टोळुं शब्द करतुं थकुं मालुम परे तो ते शुजने सूचवे ठे. घरमांथी बहार नीकळती वेळाए जमणी बाजुए जो चकदानुं जोरुं मैथुन सेवतुं मालुम परे तो ते पण शुजनेज सूचवे ठे. जमणी बाजुए जो पोपट पहीनुं जोरुं पोतानी चांचो वती एक बीजाना मुखमां कंइ खावानी वस्तु मेळतुं मालुम परे तो ते पण शुजनेज सूचवे ठे. जमणी बाजुए जो कोइ मयूर पही पोतानां पींठांउं उंचां करीने नृत्य करतुं मालुम परे तो ते पण शुजनेज सूचवे ठे. जमणी बाजुए जो कोइ बाज पहीनुं जोरुं मैथुन सेवतुं मालुम परे तो ते पण शुजनेज सूचवे ठे. जमणी बाजुए जो कोइ गीध पही पोतानी चांचमां कंइ वस्त्रनो ककरो दइने उजेळुं मालुम परे तो ते पण शुजनेज सूचवे ठे. वळी ते समये जमणी बाजुए जो कोइ बगळुं पोतानी पांखो पहोळी करीने उजेळुं मालुम परे तो ते पण शुजनेज सूचवे ठे. जमणी बाजुए जो कोइ सारस पही पोतानी चांचमां कमळना पुष्पनो डुकरो दइने उजेळुं मालुम परे तो ते पण शुजनेज सूचवे ठे. जमणी बाजुए जो

કોઈ કુકમાનું જોઈ મૈથુન સેવતું અથવા વિષ્ટા કરતું માલુમ પડે તો તે પણ શુજનેજ સૂચવે છે. જમણી બાજુએ જો કોઈ શ્વેત રંગની ગાય પોતાની જીંજથી પોતાના બચ્ચાને ઘાટતી માલુમ પડે તો તે પણ શુજનેજ સૂચવે છે. જમણી બાજુએ જો કોઈ અશ્વ વિષ્ટા કરતો થકો ઝંજેલો માલુમ પડે તો તે પણ શુજનેજ સૂચવે છે. જમણી બાજુએ જો કોઈ જેંશ પોતાના બચ્ચાને સ્તનપાન કરાવતી માલુમ પડે તો તે પણ શુજનેજ સૂચવે છે. જમણી બાજુએ જો કોઈ હરિણી ઝંજેલી માલુમ પડે તો તે પણ શુજનેજ સૂચવે છે. જમણી બાજુએ જો કોઈ વાંદરો કંઈ ફલ खातो થકો ઝંજેલો માલુમ પડે તો તે પણ શુજનેજ સૂચવે છે. જમણી બાજુએ જો કોઈ બલદ પોતાનાં શીંગમાં ઝંજી ધૂલી ઝમારતો માલુમ પડે તો તે પણ શુજનેજ સૂચવે છે. જમણી બાજુએ જો કોઈ સધવા સ્ત્રી પોતાના મુખમાં તાંબૂલ ચાવતી થકી ઝંજેલી માલુમ પડે તો તે પણ શુજનેજ સૂચવે છે. જમણી બાજુએ જો કોઈ સધવા સ્ત્રી પોતાના હાથમાં દર્પણ લઈને ઝંજેલી માલુમ પડે તો તે પણ શુજનેજ સૂચવે છે. જમણી બાજુએ જો કોઈ સધવા સ્ત્રી પોતાના કાબા હાથમાં ગુલાબનાં પુષ્પો લઈને ઝંજેલી માલુમ પડે તો તે પણ શુજનેજ સૂચવે છે. જમણી બાજુએ જો કોઈ સધવા સ્ત્રી પોતાના મસ્તક પર ચાલી માટીનું અથવા ત્રાંબાનું પાત્ર લઈને ઝંજેલી માલુમ પડે તો તે પણ શુજનેજ સૂચવે છે. જમણી બાજુએ જો કોઈ સધવા સ્ત્રી પોતાના બાઠકને સ્તનપાન કરાવતી થકી બેઠેલી માલુમ પડે તો તે પણ શુજનેજ સૂચવે છે. જમણી બાજુએ જો કોઈ સધવા સ્ત્રી પોતાના હાથમાં કર્પૂર અથવા કુંકુમથી

जरेलुं वासण लइने उजेली मालुम पमे तो ते पण शुजनेज सूचवे ठे. जमणी बाजुए जो कोइ सधवा स्त्री पोताना हाथमां शेलमीना टुकमाउं लइने उजेली मालुम पमे तो ते पण शुजनेज सूचवे ठे. जमणी बाजुए जो कोइ सधवा स्त्री पोताना हाथमां कस्तूरीथी जरेलुं कंइ पात्र लइने उजेली मालुम पमे तो ते पण शुजनेज सूचवे ठे. जमणी बाजुए जो कोइ पुरुष पोताना हाथमां पंचरंगी नारुं लइने उजेलो होय तो ते पण शुजनेज सूचवे ठे. जमणी बाजुए जो कोइ पुरुष पोताना हाथमां लवणथी जरेलुं माटीनुं वासण लइने उजेलो मालुम पमे तो ते पण शुजनेज सूचवे ठे. जमणी बाजुए जो कोइ पुरुष पोताना हाथमां मधथी जरेलुं तुंबरुं लइने उजेलो मालुम पमे तो ते पण शुजनेज सूचवे ठे.

लग्न जोवराववा माटे ज्योतिषीने घेर जतां जे

दिशा तरफ जवुं होय ते दिशानां शकुनो.

लग्न जोवराववा ज्योतिषीने घेर जती वेळाए सन्मुख जो कोइ सधवा स्त्री मस्तक पर जळथी जरेलुं वासण लइने तथा पोताना बन्ने हाथोने फुलावती थकी आवती मालुम पमे तो ते शुज शकुन जाणवुं. जो कोइ सधवा स्त्री पोताना हाथमां अथवा मस्तक पर गोळथी जरेलुं वासण लइने सन्मुख आवती मालुम पमे तो ते पण शुज शकुन जाणवुं. जो कोइ सधवा स्त्री पोताना जमणा हाथमां श्रीफल लइने सन्मुख आवती मालुम पमे तो ते पण शुज शकुन जाणवुं. जो कोइ सधवा स्त्री पोताना मस्तक पर मधथी जरेलुं माटीनुं वासण अथवा तुंबरुं लइने सन्मुख आवती मालुम पमे तो ते पण शुज शकुन जाणवुं. जो

કોઈ સધવા સ્ત્રી પોતાના હાથમાં દર્પણ લઈને સન્મુખ આવતી માલુમ પમે તો તે પણ શુદ્ધ શકુન જાણવું. જો કોઈ સધવા સ્ત્રી પોતાના મસ્તક પર મગથી ઝરેલું ત્રાંબાનું વાસણ અથવા માટીનું વાસણ લઈને સન્મુખ આવતી માલુમ પમે તો તે પણ શુદ્ધ શકુન જાણવું. જો કોઈ સધવા સ્ત્રી પોતાના હાથમાં પુષ્પથી ઝરેલું વાંસનું પાત્ર લઈને સન્મુખ આવતી માલુમ પમે તો તે પણ શુદ્ધ શકુન જાણવું. જો કોઈ સધવા સ્ત્રી પોતાના ઢાંચા હાથમાં દાર્મિકનું અલંકારિત ફલ લઈને સન્મુખ આવતી માલુમ પમે તો તે પણ શુદ્ધ શકુન જાણવું. સધવા સ્ત્રી પોતાના મસ્તક પર લવણથી ઝરેલું વાસણ લઈને જો સન્મુખ આવતી માલુમ પમે તો તે પણ શુદ્ધ શકુન જાણવું. કોઈ હથિયારબંધ પુરુષ સન્મુખ આવતો માલુમ પમે તો તે પણ શુદ્ધ શકુન જાણવું. સન્મુખ જો કોઈ વાણંદ પોતાનાં હથિયારો સહિત આવતો માલુમ પમે તો તે પણ શુદ્ધ શકુન જાણવું. સન્મુખ જો કોઈ વેદ્યા સ્ત્રી આવતી માલુમ પમે તો તે પણ શુદ્ધ શકુન જાણવું. સન્મુખ જો કોઈ મુરુડું આવતું માલુમ પમે અને તે મુરુદા સાથેના માણસો જો રુદન કરતા ન હોય તો તે પણ શુદ્ધ શકુન જાણવું. સન્મુખ જો કોઈ પુરુષ પોતાના હાથમાં મૃત્યુ પામેલા મત્સ્યને લઈને આવતો માલુમ પમે તો તે પણ શુદ્ધ શકુન જાણવું. જો કોઈ પુરુષ પોતાના મસ્તક પર દ્વાદશી ઝરેલું વાસણ લઈને સન્મુખ આવતો માલુમ પમે તો તે પણ શુદ્ધ શકુન જાણવું. જો કોઈ પુરુષ પોતાના હાથમાં કંઈ પુસ્તક લઈને સન્મુખ આવતો માલુમ પમે તો તે પણ શુદ્ધ શકુન જાણવું. જો કોઈ બાઝક પોતાના હાથમાં ઝણ-

वानां साधनो लक्ष्ने सन्मुख आवतो माधुम पदे तो ते पण शुच शकुन जाणवुं. जो कोइ कुमारिका सन्मुख आवती माधुम पदे तो ते पण शुच शकुन जाणवुं. जो कोइ कुमारिका पोताना मस्तक पर जळथी अथवा दहींथी जरेखुं माटीनुं वासण लक्ष्ने सन्मुख आवती माधुम पदे तो ते महा शुच शकुन जाणवुं. ते शकुनने माटे हरिजङ्ग सूरि महाराज पण व्यवहारकदपमां कहे ठे केः—
दध्ना वा सल्लिखेन संजृतमहोपात्रं समुद्राहिनीं ।
शीर्षे वै मृत्तिकाविनिर्मितमुपायांतीमनुत्सेकिनीं ॥

दृष्ट्वा मुग्धकुमारिकां जनमनोहारिप्रफुल्लाननां ।
गण्धेक्ष्मविनिश्चयाय चपलं नैमित्तिकस्यांगणं ॥

अर्थ—दहीं अथवा पाणीथी जरेखा माटीना वासणने मस्तक पर धारण करती तथा चपळता विनानी अने माणसोनां मनने हरनार एवुं विकस्वर अयेल ठे मुख जेणीनुं एवी मुग्ध कुमारिकाने सन्मुख आवती जोइने तुरत लग्ननो निश्चय करवा माटे निमित्तिआने आंगणे जवुं.

सन्मुख जो कोइ वृषज पोतानुं पुंढरुं उंचुं करीने दोरुतो थको आवतो माधुम पदे तो ते पण शुच शकुन जाणवुं. कोइ श्वेत रंगनो हस्ती जो सन्मुख आवतो माधुम पदे तो ते महा उत्तम प्रकारनुं शकुन जाणवुं. सन्मुख जो कोइ हरिणी आवती माधुम पदे तो ते पण शुच शकुन जाणवुं.

सन्मुखनां अशुभ शकुनोनुं वर्णन.

लग्न जोवराववा माटे निमित्तिआने घेर जतां थकां सन्मुख

જો ગર્વજ આવતો માલુમ પમે તો તે અશુભ શકુન જાણવું. સન્મુખ જો કોઈ રંગા સ્ત્રી આવતી માલુમ પમે તો તે પણ અશુભ શકુન જાણવું. સન્મુખ જો કોઈ સધવા સ્ત્રી પોતાના મસ્તક પર દુધથી ઝરેલું પાત્ર લઈને આવતી માલુમ પમે તો તે પણ અશુભ શકુન જાણવું. સન્મુખ જો કોઈ નગ્ન બાલક આવતું માલુમ પમે તો તે પણ અશુભ શકુન જાણવું. સન્મુખ જો કોઈ સ્ત્રી હાથમાં પોપટનું પીંજરું લઈને આવતી માલુમ પમે તો તે પણ અશુભ શકુન જાણવું. સન્મુખ જો કોઈ ચાંડાલ આવતો માલુમ પમે તો તે પણ અશુભ શકુન જાણવું. સન્મુખ જો કોઈ કોઢના રોગવાળો આવતો માલુમ પમે તો તે પણ અશુભ શકુન જાણવું. સન્મુખ જો બિલામો અથવા બિલામી આવતી માલુમ પમે તો તે પણ અશુભ શકુન જાણવું. સન્મુખ જો કોઈ પુરુષ અથવા સ્ત્રી કાષ્ઠનો સમૂહ મસ્તક પર લઈને આવતી માલુમ પમે તો તે પણ અશુભ શકુન જાણવું. સન્મુખ જો કોઈ પુરુષ અથવા સ્ત્રી ઉઘામે માથે આવતાં માલુમ પમે તો તે પણ અશુભ શકુન જાણવું. સન્મુખ જો સર્પ આવતો માલુમ પમે તો તે પણ અશુભ શકુન જાણવું. સન્મુખ જો ઝુંક આવતું માલુમ પમે તો તે પણ અશુભ શકુન જાણવું. સન્મુખ જો કોઈ રથ આવતો માલુમ પમે તો તે પણ અશુભ શકુન જાણવું. સન્મુખ જો કોઈ પુરુષ અથવા સ્ત્રી કોઈ પશુ અથવા પક્ષીનું મુઠું લઈને આવતાં માલુમ પમે તો તે પણ અશુભ શકુન જાણવું. સન્મુખ જો કોઈ વાંદરી પોતાનાં બચ્ચાંઈ સહિત આવતી માલુમ પમે તો તે પણ અશુભ શકુન જાણવું. સન્મુખ જો ઝેરાનું ટોલું આવતું માલુમ પમે તો તે પણ અશુભ શકુન

जाणवुं. सन्मुख जो शियाळ आवतुं मालुम पमे तो ते पण अशुज शकुन जाणवुं. सन्मुख जो कोइ स्त्री अथवा पुरुष मस्तक पर गोधूमथी (घण्थी) जरेलुं वासण लइने आवतां मालुम पमे तो ते पण अशुज शकुन जाणवुं. सन्मुख जो कोइ पुरुष घृतथी जरेलुं कंइ पण वासण लइने आवतो मालुम पमे तो ते पण अशुज शकुन जाणवुं.

हवे उपर जणावेलां कोइ पण शुज शकुन जो आय तो तेज वखते विदंब रहित प्रयाण करवुं अने जो अशुज शकुनो आय तो अंतर्मुहूर्त्त विश्राम लइने पण शुज शकुन जोइने जवाथी लाज आय ठे.

बळी ते समये अकस्मात् जो शुज शकुनो आय तो ते वधारे लाजकारक ठे अने तेम जो न आय तो थोमो वखत विश्राम लइने पण शुज शकुन जोइने जवुं के जेथी कंइ पण विघ्न आय नहीं.

केमके श्री हरिज्ज सूरि पण पोताना व्यवहारकट्पमां कहे ठे केः—

नक्षत्रस्य मुहूर्त्तस्य, तिथेश्च करणस्य च ॥

चतुर्णामपि चैतेषां, शकुनो दंरुनायकः ॥ १ ॥

अपि सर्वगुणोपेतं, न ग्राह्यं शकुनं विना ॥

लग्नं यस्मान्निमित्तानां, शकुनो दंरुनायकः ॥ २ ॥

अर्थ—नक्षत्र, मुहूर्त्त, तिथि अने करण ए चारेथी पण शकुन सर्वोपरी ठे. बळी सघळा गुणोए करीने सहित एवुं लग्न

પણ શકુન વિના ગ્રહણ કરવું નહીં, કેમકે સઘઠાં નિમિત્તોમાં શકુન મુખ્ય છે.

॥ ઇતિ પરકાયપ્રવેશવિદ્યાપ્રવીણે આચાર્યશ્રીજિનદત્તસૂરીશ્વર-
વિરચિતે શકુનશાસ્ત્રે ત્રિતીયઃ પ્રસ્તાવઃ ॥

॥ શ્રીજિનેંદ્રાય નમઃ ॥

॥ તૃતીયઃ પ્રસ્તાવઃ પ્રારંભ્યતે ॥

શય્યા પર જતી વેઢાનાં શકુનો.

શયન માટે શય્યા પર જતી વેઢાએ સ્ત્રીની જો ચંદ્ર નામી અને પુરુષની જો સૂર્ય નામી વહેતી હોય, જો શંખનો નાદ સંજઢાય, જો સિંહની ગર્જના સંજઢાય, જો વીણાનો શબ્દ સંજઢાય, જો વૃષજનો શબ્દ સંજઢાય, જો ઘોડાનો હેષારવ સંજઢાય, જો અકસ્માત્ પોતાનાં રોમાંચ સ્ફુરાયમાન થાય, જો શય્યા પર ઉંદર વેઢેલો માલુમ પડે તો તે સર્વ શુજનેજ સૂચવે છે.

શય્યા પર સુતી વેઢાએ પોતાનું મસ્તક પૂર્વ દિશા તરફ રાખવું તે ઉત્તમ છે. પશ્ચિમ દિશા તરફ રાખવું તે મધ્યમ છે. ઉત્તર, દક્ષિણ અને સ્ત્રૂણાઈ તરફ રાખવું તે મહા કનિષ્ઠ છે. પોતાના મસ્તક તરફ તથા પગ તરફ દીપક રાખવો નહીં. પણ ઋત્વી અથવા જમણી બાજુએ ડંઢામાં ડંઢો શય્યાથી પાંચ હાથને ઢેટે દીપક રાખવો. સુતી વચ્ચે પોતાના મસ્તકની બાજુએ ડંઢામાં ડંઢા ત્રણ હાથથી વધારે નજદીક જીંત હોવી ન જોઈ. પોતાના પગ તરફ ધાંત્રણી તથા સાંબેલું રાખવું નહીં. વચ્ચે રહિત શય્યામાં

સુબું, શ્યામ રંગનું વસ્ત્ર પહેરીને સુબું, શ્યામ પર બેઠા બેઠા નિઝા લેવી, સંધ્યા વચ્ચે નિઝા લેવી, ઘારના ઝંબર પર મસ્તક રાખીને નિઝા લેવી, પોતાના હૃદય પર હાથ રાખીને સુબું, પોતાના એક પગ પર બીજો પગ રાખીને સુબું, સૂર્યાસ્ત થયા પહેલાં નિઝા કરવી, પોતાના પગની બાજુએ જો શ્યામ ઝંચી હોય, ચર્મની શ્યામ પર સુબું, શ્યામ પર સુગંધી પુષ્પો રાખીને સુબું, પોતાના શરીર પર પુષ્પોની માળા પહેરીને સુબું, શ્યામ પર બેસીનેજ કંઈ સ્વાબું અથવા પીબું, નિઝા લેતી વચ્ચે પોતાનું મુખ જો સુબું રહેતું હોય, શ્યામ પર જો શ્યામ અથવા પીળા રંગનું વસ્ત્ર પાથરવામાં આવે, ફાટેલું અથવા જીર્ણ વસ્ત્ર પહેરીને સુબું, પોતાના મસ્તક પરના કેશો ટૂટા રાખીને સુબું, શ્યામ પર સુઝને કંઈ પુસ્તક વાંચું, શ્યામ પર સુતાં થકાંજ થુંકું, શ્યામ પર સુતાં થકાંજ મુખમાં તાંબૂલ ચાવું, શ્યામ પર રહેલી ધૂલ અથવા કચરાને સાવરણીથી દૂર કરવો, શ્યામ પર સુતાં થકાંજ અથવા બેઠાં થકાંજ શસ્ત્ર વતી સોપારીના ટુકડા કરવા, શ્યામ પર સુઝને તે પર પોતાના હાથ પગો અપાલવા, શ્યામ પર સુતી વેળાએ પોતાના લલાટમાં રહેલું તિલક જો રહેવા દેવામાં આવે, શ્યામ પર સુતી વેળાએ અકસ્માત્ જો પોતાના શરીર પર દુધનાં બિંદુ પડે તો તે સર્વ અશુચનાં ચિહ્ન છે. શ્યામ પર પ્રાયે માંડું પર્ણું દબાવીને સુબું તે શુચને સૂચવે છે.

જાગ્રત થતી વેળાનાં શકુનો.

પ્રજાતે જાગ્રત થતાં પોતાની જે નાસિકામાંથી વાયુ વહેતો હોય તે તરફનો પગ પ્રથમ જમિ પર મૂકવો તે શુચને સૂચવે છે.

પોતાને જો એક ઝીંક આવે તો તે અશુઝને સૂચવે છે. પ્રથમજ જો કોઈ રંગા સ્ત્રીના મુખ પર, કાગળા પર, સાવરણી પર, મુસલ પર અથવા પમરણાં પર પોતાની દૃષ્ટિ પડે તો તે મહા અશુઝને સૂચવે છે. પ્રથમજ શંખ, મયૂર, હંસ, દેમકું, દહીંથી જરેલું પાત્ર, શ્રીફલ, પુષ્પ, લવણ, સૂર્ય, ગાય, હસ્તી, લલાટમાં કુંકુમના તિલકવાળી સધવા સ્ત્રી, કુમારિકા અથવા મત્સ્ય પર જો પોતાની દૃષ્ટિ પડે તો તે મહા શુઝને સૂચવે છે. પ્રજાતે જાગ્રત અતાંજ પ્રથમ જો શંખ અથવા જાલરનો શબ્દ સંજ્ઞાયા તો તે પળ શુઝનેજ સૂચવે છે. પ્રજાતે જાગ્રત અતાંજ કોઈ લઘુનીત (પેશાબ) કરતી સ્ત્રી પર પોતાની દૃષ્ટિ પડે તો તે અશુઝને સૂચવે છે. પ્રજાતે જાગ્રત અતાંજ અકસ્માત્ જો પ્રથમ શેલમી પર પોતાની દૃષ્ટિ પડે તો જાણવું કે તે દિવસે પોતાને રાજ્ય તરફથી ઇચ્છનો લાજ થશે. જો કોઈ પુરુષ અથવા સ્ત્રીના રમવાનો શબ્દ સંજ્ઞાયા તો તે અશુઝને સૂચવે છે. પ્રજાતે જાગ્રત અતાંજ જો ગાયનો શબ્દ સંજ્ઞાયા અથવા તેના પર પ્રથમજ પોતાની દૃષ્ટિ પડે તો તે શુઝને સૂચવે છે. પ્રજાતે જાગ્રત અતાંજ પોતાના દેવ ગુરુના મુખ પર જો પોતાની દૃષ્ટિ પડે તો તે પળ શુઝનેજ સૂચવે છે. પ્રજાતે જાગ્રત અતાંજ અકસ્માત્ પોતાના ગુહ્ય સ્થાનક પર જો પોતાની દૃષ્ટિ પડે તો તે અશુઝને સૂચવે છે. પ્રજાતે જાગ્રત અતાંજ લઘુનીત (પેશાબ) કરતાં અકાં મૂત્ર-શ્રાવ, વિષ્ટાશ્રાવ તથા વીર્યશ્રાવ એ ત્રણે એકી વચ્ચે જો આવે તો જાણવું કે ૭ માસની અંદર પોતાનું મૃત્યુ થશે. પ્રજાતે સૂર્ય જગ્યા પ્રતી મૈથુન સેવવાથી લક્ષ્મીનો નાશ આવે છે. પ્રજાતે સૂર્ય

હમ્યા પઠી જો શય્યા પરથી ઊઠીએ તો પોતાને જયંકર રોગની ઉત્પત્તિ થાય છે. પ્રજાતે સૂર્ય હમ્યા પઠી વઢીનીત કરતી વેળાએ અકસ્માત્ મુખ દ્વારા જો વિદ્યાશ્રાવ થાય તો જાણવું કે પોતાનું સાત દિવસની અંદર મૃત્યુ થશે. પ્રજાતે જાગ્રત અતાંજ જે જલપાન કરવું તે પણ મહા અપશકુન છે.

દાતણ કરતી વેળાનાં શકુનો.

બાવળ, લીંબો, આમ્ર વૃક્ષ તથા જંબીર વૃક્ષની માલીનું દાતણ ઉત્તમ પ્રકારનું જાણવું.

દંતધાવન કરવાને પૂર્વ દિશા તથા ઉત્તર દિશા સન્મુખ બેસવું તે ઉત્તમ છે, પણ પશ્ચિમ દિશા સન્મુખ દંતધાવન કરવાને બેસવું નહીં, કેમકે તે લક્ષ્મીના નાશને સૂચવે છે. દક્ષિણ દિશા તથા વિદિશા સન્મુખ દાતણ કરવાને બેસવું તે સંતાનના નાશને સૂચવે છે. વઢી વાંકું, ફાટેલું, અત્યંત ટુંકું, અત્યંત જાંઠું તથા અત્યંત પાતળ દાતણ કરવાથી પોતાના ડ્રવ્યનો નાશ થાય છે. દારના હંબર પર બેસીને દાતણ કરવાથી ડ્રવ્યની હાનિ તથા કુટુંબમાં ક્લેશ થાય છે. ઉજમ્મક પગે બેસીને દંતધાવન કરવાથી પોતાને જયંકર રોગની ઉત્પત્તિ થાય છે. દાતણ કરતી વેળાએ પોતાના શરીર પર જો કપોત પક્ષીની વિદ્યા પડે તો તે મહા અશુભને સૂચવે છે. તે વખતે પોતાના શરીર પર જો અકસ્માત્ કોઈ પુષ્પ આવીને પડે તો જાણવું કે પોતાને ઉત્તમ સંતાનનો હોજ થશે. તે સમયે પોતાના શરીર પર જો અકસ્માત્ શેલ-ફીના રસનાં બિંદુ પડે તો જાણવું કે તે દિવસે પોતાને કોઈ માણસની સાથે ક્લેશ થશે. તે સમયે પોતાના મસ્તક પર અક-

સ્માત્ જો ગરોઢી આવીને પમે તો જાણવું કે તે દિવસે પોતાને વ્યાપાર કરવાથી ઘણું દ્રવ્ય મળશે.

તે સમયે ગાય પર શુંકવાથી પોતાના દ્રવ્યની હાનિ થાય છે. મૈથુન સેવતા એવા કોઈ કુતરાના જોખા પર જો પોતાની દૃષ્ટિ પમે તો જાણવું કે તે દિવસે પોતાને વ્યાપાર કરવાથી લાજ થશે નહીં. સન્મુખ કોઈ કાગળો આવીને જો શબ્દ કરવા લાગે તો તે અશુચને સૂચવે છે. પત્ર અથવા પુસ્તક વાંચવાથી દ્રવ્યની હાનિ થાય છે. પોતાની સન્મુખ જો બિલામી આવીને વિષ્ટા કરવા લાગે તો જાણવું કે તે દિવસે પોતાને રાજ્ય તરફનો જય થશે. સન્મુખ કોઈ ગર્દજ આવીને જો ચૂંકવા લાગે તો જાણવું કે તે દિવસે પોતાનાં કુટુંબીજ સાથે પોતાને ક્લેશ થશે. વઢી દાતણની ચીર ફેંકતાં થકાં તે જો ચત્તી પમે તો તે શુચને સૂચવે છે.

સ્નાન કરતી વેઢાનાં શકુનો.

સ્નાન કરવાને પૂર્વ સન્મુખ બેસવાથી લાજ થાય છે, પણ તે સિવાય બીજી કોઈ પણ દિશા તરફ સ્નાન કરવાને બેસવું તે અશુચને સૂચવે છે. સ્નાન કરતી વેઢાએ ઘોમ્નાનો હેષારવ તથા સિંહની ગર્જના જો સંજ્ઞા લાય તો તે શુચને સૂચવે છે. સ્નાન કરતી વેઢાએ પ્રથમ પોતાના હૃદય પરનો જાગ જો પોતાની મેઢેજ સુકાઈ જાય તો જાણવું કે ૪ માસની અંદરજ પોતાનું મૃત્યુ થશે. તે સમયે પ્રથમજ પોતાની પીઠ પર જો જઢ રેન્વામાં આવે તો તે અશુચનેજ સૂચવે છે. જઢના વાસણમાંથી કાગળો આવીને પાણી પીવા લાગે તો તે પણ અશુચનેજ સૂચવે છે. અકસ્માત્ તે જઢનું વાસણ પોતાનો હાથ અથવા પગ લાગ-

वाथी जो ढोळाइ जाय तो ते पण अशुजनेज सूचवे ठे. वस्त्र रहित अइने स्नान करवाथी द्रव्य तथा संततिनो नाश आय ठे. स्नान करती वेळाए मुख द्वारा जो रुधिरनुं वमन आय तो जाणवुं के त्रण मासनी अंदर पोतानुं मृत्यु अशे. स्नान करती वेळाए अकस्मात् मूत्रश्राव तथा विष्टाश्राव एकी वखते अइ जाय तो जाणवुं के पोतानुं एक मासनी अंदरज मृत्यु अशे. ते वेळाए अकस्मात् पोताने जो घणी ठींको आववा लागे तो जाणवुं के ते दिवसे व्यापार करवाथी पोताने द्रव्यनी हानि अशे. वृद्धनी नीचे बेसीने स्नान करवाथी पिशाच आदिक दुष्ट सत्त्वोनो पोताने उपद्रव आय ठे. जो श्याम वस्त्र पहेरवामां आवे तो ते पण अपशकुन ठे. वळी ते समये अकस्मात् पोताने जो बगासुं आवे तो ते पण अशुजनेज सूचवे ठे.

॥ इति परकायप्रवेशविद्याप्रवीणे आचार्यश्रीजिनदत्तसूरीश्वर-
विरचिते शकुनशास्त्रे तृतीयः प्रस्तावः ॥

॥ श्रीजिनैन्नाय नमः ॥

॥ चतुर्थः प्रस्तावः प्रारभ्यते ॥

देशांतर जती वेळानां शुभाशुभ शकुनो.

देशांतर जती वेळाए श्याम वस्त्रो पहेरवां नहीं. तेमां पण मुख्यत्वे करीने मस्तक पर तो श्याम वस्त्र पहेरवुंज नहीं. पोताना हाथमां श्रीफल प्रमुख फळने राखवुं. पोताना लळाटमां

કુંકુમ અથવા ચંદનનું તિલક કરવું. ઉઘાને માથે પ્રયાણ કરવું નહીં. કોઈની સાથે વલ્લેશ કરવો નહીં.

દેશાંતર જતી વેળાએ પોતાની માઘી બાજુએ જો વૃષ્ણનો, મયૂરનો, રુપારેલનો, શંખનો, જાલરનો, પારાપતનો, પોપટનો, કોયલનો તથા કંઈ પણ વાજિત્રનો જો શબ્દ સંજ્ઞાયા તો તે શુભ શકુન જાણવાં. તે વેળાએ જમણી બાજુએ જો સિંહનો, હંટનો, અશ્વનો, હસ્તીનો, ક્રૌંચ પક્ષીનો, કાગડાનો, ટિટિરુ નામના પક્ષીનો તથા કૃષ્ણકલ્પિકા નામના પક્ષીનો શબ્દ જો સંજ્ઞાયા તો તે પણ શુભનેજ સૂચવે છે. ઘરમાંથી બહાર નીકળ્યા બાદ પાંડું વાળીને જોવું નહીં તથા પાંડું ઘરમાં પણ પોતે દાંડિલ થવું નહીં, કેમકે તેમ કરવું એ અપશકુન છે. તે સમયે પોતાના મુખમાં (દિવસ હોય તો) તાંબૂલ ચાવવું તે શુભને સૂચવે છે. પોતાને અથવા પાસે રહેલા કોઈ પણ મનુષ્યને જો ઢીંક આવે તો થોડો વલ્લત વિશ્રામ લેવું જવું. પાણી પીને ઘરની બહાર નીકળવું નહીં. ઘરના આંગણ પર પાણી ઢોળવું નહીં. ઘરના આંગણ પર શુંકવું પણ નહીં. લઘુનીત કરવાને પણ બેસવું નહીં. મસ્તક પર ચરજ કરવી નહીં. રુદન પણ કરવું નહીં. વળી જે દિવસે દેશાંતર જવાનું હોય તે દિવસે શિરમુંઝન કરાવવું નહીં તથા દુધનું ઝોજન પણ કરવું નહીં. જે દિવસે દેશાંતર જવાનું હોય તે દિવસે કાઠ તથા હલેગ નામનાં ચોઘડીયાં વલ્લતે પ્રયાણ કરવું નહીં. જે દિવસે દેશાંતર જવાનું હોય તે દિવસે કુટુંબમાં જો કોઈ માણસનું મૃત્યુ થાય તો તે દિવસે પ્રયાણ કરવું નહીં. જે દિવસે દેશાંતર જવાનું હોય તે દિવસે મૈથુન

सेववुं नहीं. जे दिवसे देशांतर जवुं होय ते दिवसे गाय आदिक पशुर्जने तारुन करवुं नहीं.

देशांतर जती वेळाए सन्मुख जोवानां शकुनो.

देशांतर जती वेळाए घरथी बहार नीकळती वेळाए आमी जो बिदामी उत्तरे अथवा जो सर्प उत्तरे तो विश्राम लीधा विना बीलकुल प्रयाण करवुं नहीं. सन्मुख जो अश्व पर बैसीने कोइ हथियारबंध माणस आवतो मालुम परे तो ते शुजने सूचवे ठे. सन्मुख जो स्वार विना अश्व आवतो मालुम परे अने ते जो हेषारव करे तो ते पण शुजनेज सूचवे ठे. वळी पोतानो स्वारी करवानो अश्व जो हेषारव करे तो ते पण शुजनेज सूचवे ठे. सन्मुख आवतो कोइ अश्व जो पोतानी पासे आवीने उजो रहे अने पोताना पग वती जो जूमि खोदवा लागे तो ते अशुजने सूचवे ठे. सन्मुख जो कोइ हस्ती आवतो मालुम परे, सन्मुख जो गाय आवती मालुम परे, कोइ कुमारिका पोताना मस्तक पर दहीं, पाणी अथवा मधथी जरेलुं माटीनुं वासण लइने सन्मुख आवती जो मालुम परे, जो कोइ सधवा स्त्री पोताना मस्तक पर पाणीनुं वासण लइने तथा पोताना वझे हाथ जुदावती अकी आवती मालुम परे, जो कोइ गर्दज माटीना बोजा सहित सन्मुख आवतो मालुम परे, कोइ बळद अथवा महिष (पारो) पाणीनी पखालथी लादेखो सन्मुख आवतो मालुम परे, कोइ सधवा स्त्री पोताना मस्तक पर मग अथवा लवणथी जरेलुं वासण लइने सन्मुख आवती जो मालुम परे, सन्मुख जो कोइ सधवा स्त्री अथवा कुमारिका पोताना

शकु० ३

હાથમાં ચોંચાથી જરેલું વાસણ લઈને આવતી માલુમ પમે, સન્મુખ જો કોઈ નાપિક (વાણંદ) પોતાનાં હથિયાર સહિત આવતો માલુમ પમે, જો કોઈ કુંજાર પોતાના મસ્તક પર પોતાનું ચાક અથવા માટીનું વાસણ લઈને જો સન્મુખ આવતો માલુમ પમે, લીલું વસ્ત્ર પહેરીને તથા લલાટમાં કુંકુમના તિલકવાળી અને ધારણ કરેલ ઢે હાથમાં શ્રીફલ જેળીંચ એવી કોઈ સધવા સ્ત્રી અથવા કુમારિકા જો સન્મુખ આવતી માલુમ પમે, જો કોઈ વેશ્યા સ્ત્રી કટાક્ષ મારતી થકી સન્મુખ આવતી માલુમ પમે, સન્મુખ કોઈ ધોમી પોતાના બધા સહિત સ્વાર વિનાની આવતી માલુમ પમે, જો કોઈ સધવા સ્ત્રી પોતાની કેશ પર મુગ્ધ બાલકને લઈને સન્મુખ આવતી માલુમ પમે, કોઈ હરિણી સન્મુખ આવતી અથવા સન્મુખ ઉજેલી જો માલુમ પમે, કોઈ સધવા સ્ત્રી પોતાના હાથમાં પુષ્પથી જરેલું વાંસનું અથવા ત્રાંબાનું વાસણ લઈને જો સન્મુખ આવતી માલુમ પમે, સન્મુખ જો કોઈ સધવા સ્ત્રી પોતાના હાથમાં કુંકુમથી જરેલું વાસણ લઈને આવતી માલુમ પમે, જો કોઈ સધવા સ્ત્રી પોતાના મસ્તક પર રૂપાનો જલથી જરેલો કલશ લઈને સન્મુખ આવતી માલુમ પમે, જો કોઈ સધવા સ્ત્રી પોતાના પગમાં ઝંકાર શબ્દ કરતાં ઝાંઝર પહેરીને સન્મુખ આવતી માલુમ પમે, સન્મુખ જો કોઈ બાલક દોડતો થકો આવતો માલુમ પમે, જો કોઈ સધવા સ્ત્રી પોતાના જમણા હાથની આંગળીએ કોઈ બાલકને વલગામીને સન્મુખ આવતી માલુમ પમે, જો કોઈ ચાંચાણી પોતાના મસ્તક પર વિઘ્નાથી જરેલું વાસણ લઈને સન્મુખ આવતી માલુમ

पमे, सन्मुख जो कोइ पुरुष अथवा सधवा स्त्री पोताना हाथमां पचरंगी नानां लइने आवतां मालुम पमे, जो कोइ पुरुष अथवा सधवा स्त्री पोताना हाथमां बीजोरुं लइने सन्मुख आवतां मालुम पमे, जो कोइ पुरुष अथवा सधवा स्त्री पोताना हाथमां अथवा मस्तक पर आम्नफलोथी जरेलुं वासण लइने सन्मुख आवतां मालुम पमे, सन्मुख जो कोइ पुरुष पोताना हाथमां श्वेत अथवा लीली पताका लइने आवतो मालुम पमे, जो कोइ पुरुष पोताना मस्तक पर रुनो समूह लइने सन्मुख आवतो मालुम पमे, सन्मुख जो कोइ पुरुष पोताना हाथमां शंख लइने आवतो मालुम पमे, जो कोइ पुरुष पोताना हाथमां शेलमीनो सांठो लइने सन्मुख आवतो मालुम पमे, जो कोइ पुरुष पोताना मस्तक पर नागरवल्लीनां पांदमांठथी जरेलुं वासण लइने सन्मुख आवतो मालुम पमे, सन्मुख जो कोइ पुरुष पोताना हाथमां रूपानुं अथवा त्रांबानुं खादी वासण लइने आवतो मालुम पमे, सन्मुख जो कोइ पुरुष पोताना हाथमां कमळनुं पुष्प लइने आवतो मालुम पमे, जो कोइ पुरुष पोताना हाथमां मीढोळनां फळो लइने सन्मुख आवतो मालुम पमे, जो कोइ पुरुष पोताना हाथमां गोळथी जरेलुं वासण लइने सन्मुख आवतो मालुम पमे, जो कोइ पुरुष पोताना हाथमां हाथीदांतनां अखंरु वलयो लइने सन्मुख आवतो मालुम पमे, जो कोइ पुरुष पोताना हाथमां कर्पूरथी जरेलुं वासण लइने सन्मुख आवतो मालुम पमे सो ते सर्व शुजनेज सूचवे ठे अर्थात् ते सर्व शुज शकुन गणाय ठे. जो कोइ रमा स्त्री सन्मुख आवती मालुम पमे, जो कोइ

ત્રિદંત્રી યોગી સન્મુખ આવતો માલુમ પમે, સન્મુખ જો કોઈ ત્રિહુક આવતો માલુમ પમે, સન્મુખ જો કોઈ ગર્દજ શબ્દ કરતો થકો આવતો માલુમ પમે, જો કોઈ કુતરો પોતાની સન્મુખ આવીને જસવા લાગે, સન્મુખ જો નોઝીયું આવતું માલુમ પમે, સન્મુખ જો કોઈ કુમારિકા રોતી થકી આવતી માલુમ પમે, જો કોઈ મહિષી (જૈંશ) સન્મુખ આવતી માલુમ પમે, જો કોઈ વકરી અથવા વકરો શબ્દ કરતો થકો સન્મુખ આવતો માલુમ પમે, જો કોઈ સધવા સ્ત્રી અથવા પુરુષ પોતાના હાથમાં અથવા મસ્તક પર ઝરુદથી જરેલું વાસણ લઈને આવતાં માલુમ પમે, જો કોઈ સધવા સ્ત્રી પોતાના મસ્તક પર જઝથી જરેલું વાસણ લઈને સન્મુખ આવતી માલુમ પમે અને તે વાસણ અકસ્માત્ નીચે પરી જઈ તેમાંથી જો પાણી ઢોળાઈ જાય, જો કોઈ સધવા સ્ત્રી અથવા પુરુષ ખુદ્ધા મસ્તકથી સન્મુખ આવતાં માલુમ પમે, જો સન્મુખ કોઈ વાંદરો આવતો માલુમ પમે, જો કોઈ કુતરી પોતાનાં બચ્ચાંઈ સહિત સન્મુખ આવતી માલુમ પમે, જો કોઈ પુરુષ અથવા સધવા સ્ત્રી પોતાના હાથમાં અથવા મસ્તક પર ઘૂત અથવા તૈલથી જરેલું કંઈ પણ વાસણ લઈને સન્મુખ આવતાં માલુમ પમે, સન્મુખ જો કોઈ સ્ત્રી અથવા પુરુષ હાથમાં દીપક લઈને આવતાં માલુમ પમે, જો કોઈ સધવા સ્ત્રી વસ્ત્રથી પોતાનું મુખ ઢાંકીને સન્મુખ આવતી માલુમ પમે, જો કોઈ પુરુષ અથવા સધવા સ્ત્રી પોતાના કાન ચોતરતાં અથવા મસ્તક પર ચરજ કરતાં થકાં સન્મુખ આવતાં માલુમ પમે, જો કોઈ ઝંટ સન્મુખ આવતો માલુમ પમે, સન્મુખ જો મનુષ્યનું

मुमुक्षु आवतुं मालुम पमे अने तेनी साथेना मनुष्यो जो रक्ता होय, जो सूर्य अस्त थतो मालुम पमे, अकस्मात् जो मेघनी गर्जना आय, अकस्मात् जो घुवमनो घुत्कार शब्द संजळाय, जो शियाळनो शब्द संजळाय, जो कोइ पुरुष अथवा स्त्रीना रमवानो शब्द संजळाय, पोताने जो कोइ चमर आवीने अकस्मात् मंख मारे, अकस्मात् पोताना शरीर पर जो कागमानी विष्टा पमे, पोताना हाथमां लीधेलुं फळ जो अकस्मात् नीचे पमी जाय, पोते शस्त्र वती सोपारी आदिक फळने कापवुं, अकस्मात् पोताना शरीर पर जो दुधनां अथवा घृतनां बिंदुउ पमे, पोताना कंठमां पहेरेली पुष्पनी माळा अकस्मात् जो त्रुटी जाय, पोताने जो तृषा लागे, कोइ मित्र अथवा संबंधी पोताना पृष्ठ जागमां जो हाथ वती तामना करे, अकस्मात् पोताना शरीर पर जो रुधिर पमे, पोताने जो वमन आय, अकस्मात् पोताना ललाटमां रहेलुं तिलक जो जुंसाइ जाय, जो कोइ मित्र अथवा संबंधीना पगथी अकस्मात् पोतानो पग जो दबाइ जाय, अकस्मात् खीसकोली जो पोताना शरीर पर आवीने पमे, अकस्मात् जो कोइ माणस पोताने तुह्य फळनी जेटदेवा आवे, जो कोइ सधवा स्त्री अथवा कोइ पुरुष पोतानी सन्मुख आवीने माटीनुं वासण फेंकीने जांगी नाखे, जो पोताना शरीर पर अंगारो (कोलसो) पमे, जो पोताना शरीर पर अकस्मात् पकावेलुं कंइ अनाज पमे तो ते सर्व अशुजसूचक ठे. पोते पोताना हाथमां रहेलुं फळ बीजाने आपवुं ते पण अशुज ठे.

शुज शकुनो यती वेळाए विदंब रहित प्रयाण करवुं, तथा

અશુજ શકુનો થતી વેળાએ પાસેની કોઈ જગો પર વિશ્રામ લેફને ઉપર જણાવેલાં કોઈ પણ શુજ શકુન થાય ત્યારેજ ત્યાંથી પ્રયાણ કરવું; વઢી અશુજ શકુન થતી વેળાએ પણ પાઠા વઢી પોતાના ઘરમાં જવું નહીં.

વ્યાપાર આદિક કોઈ પણ કાર્ય માટે જે ગામ અથવા નગરમાં જવું હોય ત્યાં પહોંચતી વેળાએ તે ગામ અથવા નગરની આસપાસ જઘન્યથી ચાઢીશ હાથ સુધીની જૂમિ પર પેશાવ કરવો નહીં.

નગરમાં દાઢલ થતી વેળાએ નીચે પ્રમાણે શકુનો જોવાં.

ગામ અથવા નગરની અંદર પ્રવેશ કરતી વેળાએ પોતાની જમણી બાજુએ જો મયૂર, બગલું, ઢિઢિરુ પઢી, લક્કરુલોદ નામનું પઢી, બાજ નામનું પઢી તથા પારાપત (પારેવું), ઇટલાંમાંથી કોઈ પણ પઢી જો શબ્દ કરતું થકું બેઠેલું માલુમ પડે, તો તે શુજને સૂચવે ઢે. પોતાની ઢાબી બાજુએ જો રુપારેલ નામનું પઢી, રાધા નામનું પઢી, હંસ પઢી, કાગમો, કુકમો, ક્રૌંચ નામનું પઢી તથા કોકિલ, ઇટલાંમાંથી કોઈ પણ પઢી શબ્દ કરતું થકું બેઠેલું માલુમ પડે તો તે પણ શુજનેજ સૂચવે ઢે. પોતાની જમણી બાજુએ જો ધુવરુ, સારસ, ચકલી, ચર્મચિઢિકા તથા શ્વેત રંગનું કબુતર, ઇટલાંમાંથી કોઈ પણ પઢી શબ્દ કરતું થકું બેઠેલું માલુમ પડે તો તે અશુજને સૂચવે ઢે. ઢાબી બાજુએ કાબર, સમરી, તિત્તર અને પઢરેલા નામનું પઢી, ઇટલાં પઢીઝમાંથી જો કોઈ પણ પઢી શબ્દ કરતું થકું બેઠેલું માલુમ પડે તો તે પણ અશુજનેજ સૂચવે ઢે.

હવે તે ગામ અથવા નગરની અંદર પ્રવેશ કરતી વેળાએ પાહું વાલીને જોવું તે પણ અશુભનેજ સૂચવે છે. પોતાને જો ઊંક આવે અથવા સન્મુખ આવતા કોઈ પણ મનુષ્યને જો ઊંક આવે તો તે વચ્ચે પ્રવેશ કરવો તે અપશકુન છે. પોતાના મસ્તક પરનું વસ્ત્ર ઉતારવું નહીં. સન્મુખ જો કોઈ ત્રિદંત્રી, ઉઘાને માથે પુરુષ અથવા સ્ત્રી, ગર્દજ, રંગા સ્ત્રી અને મહિષ આવતાં માલુમ પડે તો તે પણ અશુભનેજ સૂચવે છે, માટે તે વચ્ચે પ્રવેશ કરવો નહીં. ગાય, હસ્તી, હરિણી, અશ્વ, કુમારિકા અને હથિયારબંધ પુરુષ જો સન્મુખ આવતાં માલુમ પડે તો તે ઉત્તમ પ્રકારનું શકુન જાણવું, માટે તે વચ્ચે વિલંબ રહિત ત્યાં પ્રવેશ કરવો.

॥ ઇતિ પરકાયપ્રવેશવિદ્યાપ્રવીણાચાર્યશ્રીજિનદત્તસૂરીશ્વર-
વિરચિતે શકુનશાસ્ત્રે ચતુર્થઃ પ્રસ્તાવઃ ॥

॥ શ્રીજિનેંદ્રાય નમઃ ॥

॥ પશ્ચમઃ પ્રસ્તાવઃ પ્રારંભ્યતે ॥

વરસાદ સંબંધી પરીક્ષા.

ચતુર્માસમાં વરસાદ ઓછો કે નહીં તે માટે જ્યેષ્ઠ માસના શુક્લ પક્ષમાં નીચે પ્રમાણે જોવું.

જ્યેષ્ઠ માસના શુક્લ પક્ષના પચ્ચાસ દિવસે પ્રજાતમાં સૂર્યોદયસમયે પૂર્વ દિશામાં જો સૂર્યની આસપાસ કંકણાકારે પીઠા રંગનો ચઢકાટ થયેલો માલુમ પડે તો જાણવું કે તે ચતુર્માસમાં ઘણો વરસાદ ઓછો. સૂર્યોદય પહેલાં પ્રજાતમાં પૂર્વ દિશામાં જો

लीला रंगनुं मत्स्यना आकारनुं वादलुं स्थिर रहेलुं मालुम पमे अने सूर्योदय अया पठी एक घटिकानी अंदर ते वादलुं जो ते पूर्व दिशामांज गुप्त अइ जाय तो जाणवुं के ते चतुर्मासमां एक बिंदु पण वरसादनुं पमसे नहीं. प्रजातमां सूर्य जो श्याम रंगनां वादळांउथी घेरायो अकोज उदय पामे अने पठी एक घटिकानी अंदर ते वादलुं जो ईशान दिशामां जइने अदृश्य अइ जाय तो जाणवुं के ते चतुर्मासमां खेतीने अनुकूल वरसाद असे नहीं. ज्येष्ठ मासनी बीजने दिवसे संध्याकाळे आकाशमां पूर्व दिशा तरफ जो लाल रंगनुं हस्तीना आकारनुं वादलुं दीगमां आवे तो जाणवुं के ते दिवसथी आव दिवसनी अंदर जरूर वरसाद असे. ते दिवसे प्रजातमां आकाशमां अग्नि खूणा तरफ सूर्योदय अती वखतेज जो बीजळीउं अती मालुम पमे तो जाणवुं के तेज दिवसे घणो वरसाद असे. ते दिवसे सूर्यास्त अवाने हजु एक घटिकानो विलंब होय अने ते समये आकाशमां पूर्व दिशामां जो कोइ तारो दृष्टिगोचर आय तो जाणवुं के ते चतुर्मासमां एटलो बधो वरसाद असे के जेथी अनाज पाकी शकसे नहीं. ते दिवसे सूर्य लीला रंगनां वादळांउथी आन्नादन अइनेज जो अस्त आय तो जाणवुं के तेज रात्रिए मुसलधार वरसाद असे. ते दिवसे संध्याकाळे जो गाय पर बीजळी पमे तो जाणवुं के ते देशमां एवो वरसाद आय के जेथी मरकी आदिक उपजवनी त्यां उत्पत्ति आय. ते दिवसे प्रजातमां सूर्योदयसमये दक्षिण दिशामांथी प्रचरु वायु आवीने जो धूळीना समूहथी सूर्यने आन्नादन करी मूके तो जाणवुं के

त्यां अंतर्मुहूर्त्तमां जरुर वरसाद अशे. ज्येष्ठ मासनी त्रीजने दिवसे कोइ पीळा रंगनी वादळी संध्याकाळे अग्नि खूणामांथी आवीने जो पश्चिम दिशामां अदृश्य अइ जाय तो जाणवुं के त्यां चतुर्मासमां खेतीने अनुकूल सारो वरसाद अशे. तेज दिवसे कोइ लाव रंगनी वादळी प्रजातमां सूर्योदयसमये पश्चिम दिशामांथी आवीने सूर्यनां बिंबने जो आच्छादन करे तो जाणवुं के ते चतुर्मासमां घणोज थोमो वरसाद अशे. ते दिवसे मध्याह्न-काळे आकाशमां ईशान दिशामांथी जो धीमी धीमी गर्जना संजळाय तो जाणवुं के ते रात्रिए वरसाद अशे. ते दिवसे नैर्ऋत्य अथवा पश्चिम दिशा तरफ संध्याकाळे जो श्याम रंगनुं वादळुं देखाय तो जाणवुं के ते वर्षमां बीलकुल वरसाद अशे नहीं. ज्येष्ठ मासनी चतुर्थी तिथिए आकाशमां जो दक्षिण दिशा तरफ मध्याह्नकाळे धीमी गर्जना अती मालुम परे तो जाणवुं के बे दिवसनी अंदर त्यां घणो वरसाद अशे. ज्येष्ठ मासनी पंचमीने दिवसे प्रजातमां सूर्योदयसमये सूर्यनी आस-पास जो लाव रंगनुं कुंमळुं अयेळुं मालुम परे तो जाणवुं के तेज दिवसे वरसाद अशे. तेज दिवसे बे घटिका दिवस चड्या बाद आकाशमां जो श्वेत रंगनां वादळांउं देखवामां आवे तो जाणवुं के ते वर्षमां बीलकुल वरसाद अशे नहीं अने मोटो दुकाळ परुशे. तेज दिवसे संध्याकाळे आकाशमां जो लाव रंगनां वादळांउं अग्नि दिशामां जोवामां आवे तो जाणवुं के पांच दिसवनी अंदर घणो वरसाद अशे. तेज दिवसे जो मंगळ-वार आवेलो होय तो जाणवुं के दुनिया पर पाणीनी मोटी

રેલ આવશે. તેજ દિવસે પ્રજાતમાં જો દક્ષિણ દિશામાં સૂર્યોદય પહેલાં વીજળી થતી માલુમ પડે તો જાણવું કે ત્રણ દિવસની અંદર નિશ્ચે કરીને વરસાદ થશે. તેજ દિવસે મધ્યાહ્નકાળે ઈશાન દિશા તરફ એક ઘટિકા રાત્રિ ગયા બાદ જો વીજળી અને ગર્જના થતી માલુમ પડે તો તેજ રાત્રિએ ઘણો વરસાદ આવે. તે દિવસે પશ્ચિમ દિશામાંથી સંધ્યાકાળે પીઠા સોનેરી રંગની કોફ વાદળી આવતી જો માલુમ પડે તો જાણવું કે તે વર્ષમાં બીજાકુલ વરસાદ થશે નહીં. તે દિવસે દક્ષિણ દિશામાંથી સંધ્યાકાળે લીલા રંગની વાદળી જો આવતી માલુમ પડે તો જાણવું કે એક અઠવામીયામાં જરૂર વરસાદ થશે. તે દિવસે ગુરુવાર હોય અને પૂર્વ દિશામાંથી જો ગર્જના સંજાતી હોય તો તેજ દિવસે વરસાદ આવે છે. તે દિવસે શનિવાર હોય અને ઉત્તર દિશામાં સંધ્યાકાળે જો વીજળી થતી હોય તો જાણવું કે ચાર દિવસની અંદર ઘણો વરસાદ થશે. તે દિવસે રવિવાર હોય અને દક્ષિણ દિશામાંથી જો પ્રજાતમાં ઠંડો વાયુ આવતો માલુમ પડે તો અંતર્મુહૂર્તમાં ઘણો વરસાદ આવે. તે દિવસે મધ્યાહ્નકાળે આકાશમાં વાદલાંઈ જો શ્વેત રંગનાં ફાટેલાં માલુમ પડે તો જાણવું કે તે માસમાં બીજાકુલ વરસાદ થશે નહીં. તે દિવસે સંધ્યાકાળે જો ચાતક પહીંઈ શબ્દ કરતાં માલુમ પડે તો તેજ રાત્રિએ વરસાદ આવે. તે દિવસે સૂર્યોદય-સમયે સૂર્ય જો શ્યામ રંગનાં વાદલાંઈથી ઘેરાયેલો અને અદૃશ્ય હોય તો જાણવું કે તેજ દિવસે ઘણો વરસાદ થશે. તે દિવસે સૂર્યાસ્તસમયે સૂર્ય જો પીઠા રંગનાં વાદલાંઈથી અદૃશ્ય રહી-

नेज आश्रमी जाय तो जाणवुं के आठ दिवस पढी वरसाद परुशे. ज्येष्ठ मासनी अष्टमीने दिवसे आकाशमांथी संध्याकाले जो घणा ताराउं खरता मालुम परे तो जाणवुं के ते चतुर्मासमां वरसाद अशे नहीं. ते दिवसे जो शनिवार होय अने आकाशमां जो श्वेत रंगनां वादळांउं मध्याह्नकाले जोवामां आवे तो जाणवुं के त्रण दिवसनी अंदर जरूर वरसाद अशे. ते दिवसे मध्याह्नकाले आकाशमांथी जो वीजळी परे अने जयंकर गर्जनाउं जो आय तो जाणवुं के ते वर्षमां बीलकुल वरसाद अशे नहीं. ते दिवसे संध्याकाले जो नैर्ऋत्य दिशामां वीजळीउं अती मालुम परे अने जो ते वखते गर्जना न अती होय तो जाणवुं के अंतर्मुहूर्त्तमां घणो वरसाद अशे. ते दिवसे प्रजातमां सूर्यनी आसपास पीळा रंगनां वादळांउं जो मालुम परे तो जाणवुं के ते दिवसथी ठ दिवसनी अंदर जरूर वरसाद अशे. ते दिवसे संध्याकाले जो जयंकर गर्जना अती मालुम परे अने तेनी साथे जो थोडा ठांटा परे तो जाणवुं के पढी ते मासमां बीलकुल वरसाद अशे नहीं. ते दिवसे रविवार होय अने प्रजातमां जो वीजळी परे तो जाणवुं के ते रात्रिए वरसादथी समस्त दुनियांनो प्रलय अशे. ज्येष्ठ मासनी नवमीने दिवसे शनिवार होय अने प्रजातमांज जो वरसाद वरसवो शरु आय तो जाणवुं के एकी वखते ते आठ दिवस सुधी अविच्छिन्न रीते वरस्या करशे. ते दिवसे पाण्डवी रात्रिए जो वीजळीउं तथा गर्जनाउं अती मालुम परे तो जाणवुं के ते चतुर्मासमां क्षात्रकारक वरसाद वरसशे. ते दिवसे आकाशमां

પ્રજ્ઞાતમાં જો ઘણી ધૂલી ઝરતી માલુમ પમે તો જાણવું કે અંતર્મુહૂર્તની અંદર ઘણો વરસાદ અશે. તે દિવસે આકાશમાં પ્રજ્ઞાતમાં જો દક્ષિણ દિશા તરફ વીજળી થતી માલુમ પમે તો જાણવું કે સંધ્યાકાલ સુધીમાં તે દિવસે ઘણો વરસાદ વરસશે. તે દિવસે સંધ્યાકાલે જો આકાશમાંથી તારાંઝં ધ્રુવ તરફ માલુમ પમે અને તે દિવસે જો મંગલવાર હોય તો જાણવું કે તે ચતુર્માસમાં ઘણો વરસાદ પડશે. તે દિવસે મધ્યાહ્નકાલે સૂર્ય જો રંગનાં વાદલાંઝંથી ઢવાયેલો હોય અને અગ્નિ દિશામાંથી જો ધીમી ગર્જના સંજ્ઞાતી હોય તો જાણવું કે તે દિવસેજ ઘણો વરસાદ પડશે. તે દિવસે સંધ્યાકાલે આકાશમાં જો વંટો-લીંઝં અને ઘણી ધૂલી ઝરે તથા સાથેજ જો વરસાદના ઠાંડાં પળ પડવા લાગે અને ગર્જના પળ થવા લાગે તો જાણવું કે તે સઘળું ફોકટ છે, કેમકે તેથી તે ચતુર્માસમાં પડેલી વીજળી વરસાદ થતો નથી. તે દિવસે ત્રણ ઘટિકા રાત્રિ ગયા બાદ આકાશમાંથી જો હલકાપાત આવે તો જાણવું કે સમસ્ત જગતનો તે ચતુર્માસમાં અનારા વરસાદથી પ્રલય અશે. તે દિવસે એક પહોર દિવસ ચઢ્યા બાદ જો ઘણાં મયૂર પછીંઝં બોલતાં માલુમ પમે તો જાણવું કે એક પહોરની અંદર ઘણો વરસાદ અશે. તે દિવસે ચાર ઘટિકા દિવસ ચઢ્યા બાદ પ્રચંદ વાયુ જો વાવા લાગે તથા વીજળી અને ગર્જનાં પળ આવે તો જાણવું કે તે દિવસથી ત્રણ દિવસની અંદર જરૂર વરસાદ અશે. જ્યેષ્ઠ માસની દશમીને દિવસે સંધ્યાકાલે જો ગર્જના થવા લાગે તો જાણવું કે તે માસમાં વરસાદ અશે નહીં. તે દિવસે જો રવિ

અથવા જોમવાર હોય તો તે દિવસથી ત્રણ દિવસની અંદર જરૂર વરસાદ આવે. વઢી તે દિવસે જો બુધવાર હોય અને પ્રજાતમાં જો શ્વેત રંગનાં વાદલાંબં પશ્ચિમ દિશામાં આવે તો તે માસમાં બીલકુલ વરસાદ આવે નહીં. તે દિવસે સંધ્યાકાળે જો અગ્નિ દિશામાંથી લાલ રંગની વાદળી આવતી માલુમ પડે તો જાણવું કે તે રાત્રિએ ઘણો વરસાદ પડશે. દિવસે સંધ્યાકાળે જો નૈર્ઋત્ય દિશામાંથી કાળા રંગની વાદળી આવતી માલુમ પડે તો તે દિવસથી ઠ દિવસની અંદર વરસાદ વરસે છે. તે દિવસે પ્રજાતમાંજ જો વરસાદ વરસવો શરૂ થાય અને વઢી તે દિવસે જો ગુરુવાર હોય તો તે દિવસે અંતર્મુહૂર્ત સુધીજ તે વરસાદ વરસીને પાડો તે સમસ્ત ચતુર્માસમાં વરસતો નથી. તે દિવસે મધ્યાહ્નકાળે સૂર્ય જો શ્વેત રંગનાં વાદલાંબંથી આઢ્યાદન થયેલો માલુમ પડે તો જાણવું કે તે ચતુર્માસમાં ઘણો વરસાદ થશે. તે દિવસે સંધ્યાકાળે સૂર્ય જો લાલ રંગનાં વાદલાંબંથી ઘિંટાયેલો માલુમ પડે તો તેથી જાણવું કે તે દિવસથી ત્રણ દિવસની અંદર ઘણો વરસાદ થશે. તે દિવસે પ્રજાતમાં જો સૂર્યની આસપાસ લીલા રંગનું કુંડાલું થયેલું માલુમ પડે તો જાણવું કે તે દિવસે ઘણોજ વરસાદ થશે. તે દિવસે મધ્યાહ્નકાળે દક્ષિણ દિશામાંથી જો પીલા સોનેરી રંગની વાદળી આવતી માલુમ પડે અને તેજ વાદળી જો ઈશાન દિશામાં પાડી અદૃશ્ય થઈ જાય તો જાણવું કે તે વર્ષમાં હૃદ ઉપરાંત વરસાદ થઈને છેતીના પાકનો નાશ કરશે. તે દિવસે પ્રજાતમાંજ પશ્ચિમ દિશામાંથી લાલ રંગની વાદળી આવતી માલુમ પડે અને તેજ

વાદળી જો પૂર્વ દિશામાં જડને અદૃશ્ય થાય તો જાણવું કે તે વર્ષમાં છેતીને અનુકૂળ ઇવો ઘણો સારો વરસાદ પડશે. તે દિવસે બે ઘટીકા રાત્રિ ગયા બાદ ઈશાન દિશામાં જો વીજળીઉં થવા લાગે અને તેજ દિશામાં જો ઘણા તારાઉં ધરતા માલુમ પડે તો જાણવું કે તે પાઠલી રાત્રિ ઇ ઘણો વરસાદ થશે. તે દિવસે ઇક પહોર દિવસ ચઢ્યા બાદ નૈર્ઋત્ય દિશામાંથી શ્વેત રંગની વાદળી જો આવતી માલુમ પડે અને તે વાદળી જો દક્ષિણ દિશામાં અદૃશ્ય થઈ જાય તો જાણવું કે તે દિવસથી આઠ દિવસની અંદર જરૂર ઇ ઘણો વરસાદ થશે. તે દિવસે સૂર્યાસ્તસમયે ઇળી જયંકર ગર્જનાઉં જો થતી માલુમ પડે તો જાણવું કે તે રાત્રિ ઇ ઘણો વરસાદ થશે. તે દિવસે સૂર્યાસ્તસમયે આકાશમાંથી જો ડહકાપાત થાય તો જાણવું કે તે વર્ષમાં છેતીને અનુકૂળ વરસાદ પડશે નહીં. તે દિવસે પાઠલે પહોરે સૂર્ય જો શ્વેત રંગનાં વાદળાંઉંથી ઢાયેલો માલુમ પડે અને તેવીજ રીતે સંધ્યાકાલ સુધી પળ અદૃશ્ય રહીને જો અસ્ત થઈ જાય તો જાણવું કે તે ચતુર્માસમાં વીલકુલ વરસાદ થશે નહીં. તે દિવસે મધ્યાહ્નકાલે આકાશમાં પશ્ચિમ દિશામાંથી જંબૂફલ સરસા રંગની વાદળી આવતી માલુમ પડે અને તે વાદળી જો ઈશાન દિશામાં જડને અદૃશ્ય થઈ જાય તો જાણવું કે તે દિવસથી પાંચ દિવસની અંદર જરૂર વરસાદ થશે. તે દિવસે ચાર ઘટીકા રાત્રિ ગયા બાદ આકાશમાં જો શુક્રના તારાનું ગ્રહણ થતું માલુમ પડે તો જાણવું કે તે ચતુર્માસમાં ઇક બિંડુ પળ વરસાદનું પડશે નહીં. તે દિવસે જો ઝોમવાર

होय तथा मंगळनुं मध्य रात्रिए जो ग्रहण थवानुं होय तो जाणवुं के ते दिवसथी बार वर्ष सुधी ते देशमां मोटो डुकाळ परुशे. ते दिवसे मध्य रात्रिए जो आकाशमांथी दक्षिण दिशामां घणा ताराळ खरवा लागे तो जाणवुं के ते चतुर्मासमां ते देशमां पाणीनी मोटी रेल आवशे तथा तेमां घणां प्राणीउनो नाश थशे. ते दिवसे पाठळी रात्रिए जो घणीज जयंकर गर्जना आय अने जो जीणा वरसादना ढांटाळ आववा लागे तथा ते रात्रिए जो शनिवार होय तो वरसाद अविच्छिन्न रीते पंदर दिवस सुधी पमे ठे. ते दिवसे संध्याकाळे जो दक्षिण दिशामांथी जयंकर पवन आवीने तेनी साथे वरसाद वरसवा लागे अने ते दिवसे सोमवार होय तो जाणवुं के ते आखी रात्रि सुधी घणो सारो वरसाद परुशे. ज्येष्ठ मासनी एकादशीने दिवसे मध्य रात्रिए आकाशमांथी जो ताराळ पूर्व दिशा तरफ खरता मालुम पमे तो जाणवुं के ते दिवसथी एक मास सुधीमां बीलकुल वरसाद थशे नहीं. ते दिवसे संध्याकाळे दक्षिण दिशामांथी केसर सरखा रंगनी वादळी आवती मालुम पमे अने ते वादळी जो पूर्व दिशामां अदृश्य थइ जाय तो जाणवुं के ते चतुर्मासमां खेतीने अनुकूल वरसाद परुशे. ते दिवसे प्रजातमां श्याम रंगनी वादळी पश्चिम दिशामांथी आवती मालुम पमे अने ते वादळी पाठी जो पूर्व दिशामां सूर्यने ढांकीने अदृश्य थइ जाय तो जाणवुं के ते चतुर्मासमां घणो वरसाद थशे नहीं. ते दिवसे मध्याह्नकाळे श्वेत रंगनी वादळी अग्नि दिशामांथी आवीने दक्षिण दिशामां जो अदृश्य थइ जाय तो

જાણવું કે તે દિવસથી બે દિવસની અંદર ઘણો વરસાદ અશે. તે દિવસે બે ઘટિકા દિવસ ચઢ્યા બાદ આકાશમાં ઈશાન દિશામાંથી પીઠા સોનેરી રંગની વાદળી આવતી માલુમ પમે અને તેજ વાદળી જો પાઠી દક્ષિણ દિશામાં અદૃશ્ય અડ જાય તો જાણવું કે તે ચતુર્માસમાં થોમો વરસાદ પરશે. તે દિવસે પ્રજાતમાં સૂર્યોદય પહેલાં જો આકાશમાંથી તારાઉં ધરતા માલુમ પમે તો જાણવું કે તે ચતુર્માસમાં વરસાદનું એક બિંદુ પણ પરશે નહીં. તે દિવસે જો રવિવાર હોય અને મધ્યાહ્ન-કાળે જો ન સહન અડ શકે એવો તાપ પરતો હોય તો જાણવું કે તે દિવસથી બે દિવસની અંદર જરૂર સારો વરસાદ અશે. તે દિવસે સૂર્યાસ્તસમયે સૂર્યનો રંગ પીઠો અને તેજ વિનાનો જો માલુમ પમે તો જાણવું કે તે રાત્રિએ જરૂર વરસાદ અશે. તે દિવસે સૂર્યોદય પઠી ત્રણ ઘટિકા બાદ આકાશમાં પૂર્વ દિશા તરફ જો વીજળી થતી માલુમ પમે તો જાણવું કે તે દિવસે સૂર્યાસ્ત પહેલાંજ ઘણો વરસાદ પરશે. તે દિવસે સૂર્યોદય પઠી બે ઘટિકા બાદ પશ્ચિમ દિશામાંથી લીલા રંગની વાદળી આવતી જો માલુમ પમે અને તે વાદળી એકદમ જો ઈશાન દિશામાં અદૃશ્ય અડ જાય તો જાણવું કે તેજ માસમાં ફક્ત વરસાદ વરસશે, પણ પઠીના આઠા ચતુર્માસમાં બીલકુલ વરસાદ વરસશે નહીં. તે દિવસે સૂર્યોદય પઠી એક પહોર ગયા બાદ સૂર્ય જો શ્યામ રંગનાં વાદળાંથી ઘેરાઈ જઈ અદૃશ્ય અડ જાય તથા તે દિવસે જો ત્રોમવાર હોય તો તે ચતુર્માસમાં છેતીને અનુ-કૂળ સારો વરસાદ વરસશે. તે દિવસે સૂર્યાસ્ત પઠી બે ઘટિકા

रात्रि गया बाद नैर्ऋत्य दिशामां जो वीजळी अने गर्जना अवा मांने तो जाणवुं के ते रात्रिए घणो सारो वरसाद अशे. ते दिवसे संध्याकाले पश्चिम दिशामां आकाशमां सोनेरी रंगनां चळकतां वादळां जो माळुम पने तो प्रजातमां वळते दिवसे जरूर वरसाद आय. ते दिवसे मध्याह्नकाले जो उत्तर दिशामां वीजळी आय अने जयंकर गर्जनां पण अती जो माळुम पने तो जाणवुं के ते मासमां बीलकुल वरसाद अशे नहीं. ते दिवसे एक पहोर दिवस चड्या बाद ईशान दिशामांशी गुलाब सरखा रंगनी वादळी जो आवती माळुम पने अने तेज वादळी पाढी जो पश्चिम दिशामां जइने अदृश्य अइ जाय तो जाणवुं के ते दिवसे सूर्यास्त पहेलां जरूर वरसाद अशे. ते दिवसे एक पहोर दिवस चड्या बाद अग्नि दिशामांशी जो श्वेत रंगनी वादळी आवती माळुम पने अने तेज वादळी पाढी जो वायव्य दिशामां अदृश्य अइ जाय तो जाणवुं के ते दिवसशी एक अठवानी-यानी अंदर जरूर वरसाद अशे. ते दिवसे चार घटिका दिवस चड्या बाद उत्तर दिशामांशी जो जोसबंध पवन आवीने आकाशमां धूळीना वंटोळीआ अवा मांने तो जाणवुं के तेज दिवसे सारो वरसाद अशे. ते दिवसे मध्याह्नकाले जो नैर्ऋत्य दिशा तरफ वीजळीं तथा गर्जनां अवा लागे तो जाणवुं के ते दिवसे सूर्यास्तसमये जरूर वरसाद अशे. ते दिवसे जो गुरुवार होय अने मध्य रात्रिए जो दक्षिण दिशामां तारां खरता माळुम पने तो जाणवुं के प्रजातमां घणो वरसाद अशे, पण तेमां बहु प्राणींने ठंरीशी दुःख सहन करवुं परुशे. ते

દિવસે પાઠણી રાત્રિએ જો પશ્ચિમ દિશામાં વીજળીઝં થતી માલુમ પડે અને ગર્જનાઝં જો થતી ન હોય તો જાણવું કે તે માસમાં બીલકુલ વૃષ્ટિ થશે નહીં. તે દિવસે પ્રજાતમાં સૂર્યોદય-વચ્ચે સૂર્યનો રંગ જો શ્વેત રંગનો જાંજો માલુમ પડે તો જાણવું કે તે ચતુર્માસમાં બીલકુલ વરસાદ થશે નહીં. તે દિવસે સૂર્યોદય પહેલાં આકાશનો રંગ પૂર્વ દિશા તરફ જો ગુલાબ સરજો માલુમ પડે તો જાણવું કે એક પાલવાનીયા સુધી હજુ વરસાદ વરસશે નહીં. તે દિવસે સૂર્યોદય પછી એક ઘટિકા ગયા બાદ સૂર્ય જો સોનેરી રંગનાં વાદળાંઝંથી ઘેરાયેલો માલુમ પડે અને તેમાં જો અદૃશ્ય થઈ જાય અને ઠેક સૂર્યાસ્ત વેળા સુધી તેવીજ રીતનાં વાદળાંમાં અદૃશ્ય રહીનેજ જો અસ્ત થઈ જાય તો જાણવું કે તે ચતુર્માસમાં ઘટલો તો જયંકર વરસાદ વરસશે કે આશી ડુનિયાનો પ્રલય થાય અને કોઈકજ પ્રાણી ફક્ત જીવી શકે. તે દિવસે જો સૂર્યોદયસમયે આકાશમાં શ્વેત રંગનાં ઝુટેલાં વાદળાંઝં થયેલાં માલુમ પડે તો જાણવું કે તે દિવસથી ત્રણ દિવસની અંદર વરસાદ થાય. તે દિવસે જો સૂર્યાસ્ત પહેલાં એક ઘટિકાએ જો સૂર્યનો રંગ જાંજો લાલ રંગનો માલુમ પડે તો જાણવું કે સૂર્યાસ્તસમયે જરૂર વરસાદ થાય. તે દિવસે જો બે ઘટિકા રાત્રિ ગયા બાદ પશ્ચિમ દિશામાંથી વીજળીઝં અને ગર્જનાઝં થતી માલુમ પડે તથા ચંદ્ર જો જાંજો થઈ ગયેલો માલુમ પડે તો જાણવું કે અંતર્મુહૂર્તમાં જરૂર વરસાદ થશે. તે દિવસે મધ્ય રાત્રિએ ચંદ્રનો રંગ જો જાંજો લાલ રંગનો માલુમ પડે તો જાણવું કે તે ચતુર્માસમાં સ્વેતીને અનુકૂળ નહીં થાય એવો

वरसाद परुशे. ते दिवसे संध्याकाले जो घणां चातक पक्षी तथा मयूर पक्षी उं एकठां अइने शब्द करवा लागे तथा ते दिवसे जो शनिवार होय तो ते चतुर्मासमां खेतीने अनुकूल एवो घणो वरसाद आय. ते दिवसे संध्याकाले जो घणां बग-लां उं उरुतां मालुम परे तथा मेघनी गर्जना उं पण धीमी धीमी उत्तर दिशामां जो अती मालुम परे तो ते रात्रि ए जरूर वर-साद आय ठे. ते दिवसे मध्याह्नकाले आकाशमां इयाम रंगनां वादलां उं चमी आवीने जो जयंकर गर्जना उं आय तथा बग-लां उं पण जो उरुतां मालुम परे तो अंतर्मुहूर्तमां जरूर वर-साद आय. ते दिवसे मध्याह्नकाले सूर्यनां किरणो अत्यंत ताप-वालां होय तथा आकाशमां पश्चिम दिशामां घणे दूर उंमी उंमी गर्जना उं जो संजलाती होय तो जाणवुं के सूर्यास्त पहेलां जरूर वरसाद अशे. ते दिवसे जो शनिवार होय अने प्रजा-तमां सूर्योदयवखते पण सूर्य जो श्वेत रंगनां वादलां उंथी आह्लादित अयेलो होय तो जाणवुं के मध्याह्न पहेलां जरूर वरसाद अशे. ज्येष्ठ मासनी षादशीने दिवसे जो जोमवार होय तथा सूर्योदय पक्षी बे घटिका गया बाद जो आकाशमां दक्षिण दिशामांथी सोनेरी रंगनी वादली आवीने तुरत उत्तर दिशामां जो अदृश्य अइ जाय तो जाणवुं के ते दिवसथी चार दिवस गया बाद जरूर त्यां वरसाद अशे. ते दिवसे जो सोमवार होय अने वली ते दिवसे मध्य रात्रि ए जो वायव्य दिशा तरफ तारा उं खरता मालुम परे तो जाणवुं के ते चतुर्मासमां घणोज वरसाद परुशे के जेथी खेतीने मोडुं नुकशान अशे. ते दिवसे जो शुक्रवार

હોય અને સંધ્યાસમયે જો ચંદ્રનો રંગ પીઢા રંગનો માલુમ પમે તો જાણવું કે તે દિવસથી એક અઠવામીયાની અંદર જરૂર વરસાદ અશે. તે દિવસે જો બુધવાર હોય અને એક પહોર રાત્રિ ગયા બાદ પૂર્વ દિશામાંથી જો વીજળી અને ગર્જના થવા માંમે તો જાણવું કે તુરત વરસાદ અશે. તે દિવસે જો શનિવાર હોય અને દિવસના પાઠલા પહોરે ઉત્તર દિશામાંથી શ્વેત રંગની વાદળી આવીને પશ્ચિમ દિશામાં જો તે પાઠી તુરત અદૃશ્ય થઈ જાય તો જાણવું કે સૂર્યાસ્ત પહેલાં જરૂર વરસાદ વરસશે. તે દિવસે સંધ્યાકાળે જો મયૂર પક્ષી મૈથુન સેવતું જણાય તથા તેજ વચ્ચે આકાશમાં નૈર્ઋત્ય દિશા તરફ જો ગર્જના આવે તો જાણવું કે તે દિવસથી ત્રીજે દિવસે જરૂર વરસાદ આવે. તે દિવસે સંધ્યાકાળે જો સૂર્યનો રંગ લીલા રંગનો જાંઘો જાંઘો માલુમ પમે તો જાણવું કે તે ચતુર્માસમાં ઇટલો બધો વરસાદ વરસશે કે તેથી સઘળી છેતીનો નાશ અશે. તે દિવસે પ્રજાતમાં સૂર્યોદયવચ્ચે સૂર્યની આસપાસ સોનેરી રંગનાં ઝુટેલાં વાદળાં જો માલુમ પમે તો જાણવું કે તે દિવસે મધ્યાહ્નકાળ પહેલાં જ વરસાદ અશે. તે દિવસે સૂર્યોદય પછી એક ઘટિકા ગયા બાદ આકાશમાં જો સફેદ રંગનાં ઘણાં વાદળાં અચેલાં હોય તથા ઊર્ધ્વ જાગમાં ધીમી ધીમી ગર્જના જો સંજઝાવા લાગે તો જાણવું કે તે ગર્જના ફોકટ ઢે અને તે માસમાં બીલકુલ વરસાદ અશે નહીં. તે દિવસે સૂર્યોદય થવાને હજુ બે ઘટિકાનો વચ્ચત હોય ત્યારે પૂર્વ દિશાનો રંગ જો શ્વેત માલુમ પમે તો જાણવું કે તે ચતુર્માસમાં ઘણો જ ઓમો વરસાદ અશે.

एवी रीते वरसाद माटे ज्येष्ठ मासनी शुक्ल पक्षनी एक-
मथी मांझीने (उठ अने सातम सिवाय) शुक्ल पक्षनी बारस
सुधी उपर प्रमाणे वादळां आदिकनी चेष्टाउं जोवी. तेमां पण
पाठळनी तिथिए बनतो बनाव तेनी पहेळांनी तिथिना बना-
वनो विनाश करे ठे.

॥ इति परकायप्रवेशविद्याप्रवीणाचार्यश्रीजिनदत्तसूरीश्वर-
विरचिते शकुनशास्त्रे पंचमः प्रस्तावः ॥

॥ श्रीजिनैन्द्राय नमः ॥

॥ षष्ठः प्रस्तावः प्रारभ्यते ॥

हवे एक वर्ष सुधीना व्यापारना भावोमां थनारा
फेरफार माटे तथा ते वर्षमां थनारा बीजा बनावो माटे
पण चैत्र मासनी शुक्ल पक्षनी बीजने दिवसे नीचे
प्रमाणे चंद्रनां लक्षणो जोवां.

चैत्र मासनी शुक्ल पक्षनी बीजने दिवसे संध्याकाळे चंद्र जो
लाल रंगनां वादळांउमां अदृश्य थयेलो मालुम परे तो जाणवुं
के ते वर्षमां घडुंनी किमत धीरे धीरे वृद्धि पारुशे. संध्याकाळे
चंद्रनुं बिंब जो श्वेत रंगनां वादळांउमां अदृश्य रहीनेज अस्त
थइ जाय तो जाणवुं के ते वर्षमां कपास तथा रु आदिक कापरु
बनाववानी वस्तुउंनी किमतमां घणो घटामो थशे. संध्या-
काळे चंद्रनुं बिंब जो जांखा लाल रंगनुं मालुम परे तो जाणवुं

કે તે વર્ષમાં પશુઉના ઉપયોગનું ઘાસ ઘણું થશે નહીં. સંધ્યાકાળે ચંદ્રનું બિંબ જો કંકણ આકારનું ગોળ માલુમ પડે તો જાણવું કે તે વર્ષમાં જગત પરનાં પ્રાણીઉંને ઘણું કષ્ટ સહન કરવું પડશે. સંધ્યાકાળે ચંદ્રનું બિંબ ઢેક અસ્તકાલ સુધી જો પીઠા રંગનાં વાદલાંથી ઢંકાઈ રહે તો જાણવું કે તે વર્ષમાં રુની કિમત ઘણીજ વધી જશે. સંધ્યાકાળે ચંદ્રના બિંબનો ફક્ત ઉત્તર દિશા તરફનો થોડોજ જાગ માલુમ પડે તો જાણવું કે તે વર્ષમાં મરકી આદિક દુષ્ટ રોગનો ઉપદ્રવ થશે. સંધ્યાકાળે ચંદ્રનું બિંબ ઉત્તર તથા દક્ષિણ બન્ને બાજુએ જો સરખું માલુમ પડે તો જાણવું કે તે વર્ષમાં ગોળ આદિક રસની વસ્તુઉંની કિમત ઘટી જશે. સંધ્યાકાળે ચંદ્રનું બિંબ ફક્ત તેના ઊર્ધ્વ જાગમાંજ માલુમ પડે તો જાણવું કે ત્યાં વરસાદથી મોટી રેલ આવીને ઘણાં પ્રાણીઉંનો તેમાં નાશ કરશે. સંધ્યાકાળે ચંદ્રના બિંબનો થોડો જાગ જો દક્ષિણ તરફની બાજુએજ જોવામાં આવે તો જાણવું કે તે વર્ષમાં અનાજની કિમત ઘણી વધી જશે. સંધ્યાકાળે ચંદ્રના બિંબનો જાગ જો સ્ખંધિત થયેલો માલુમ પડે તો જાણવું કે તે વર્ષમાં મોટો દુકાલ પડશે અને તેથી ઘણાં પ્રાણીઉં હુધાથીજ મૃત્યુ પામશે. સંધ્યાકાળે ચંદ્રનું બિંબ જો ચઢકાટ વિનાનું તથા રૂપા સરખા સફેદ રંગનું માલુમ પડે તો જાણવું કે તે વર્ષમાં લોકોને રાજ્ય તરફનો ઉપદ્રવ સહન કરવો પડશે. સંધ્યાકાળે ચંદ્રનું બિંબ જો તેજ વિનાનું પીઠા રંગનું માલુમ પડે તો જાણવું કે તે વર્ષમાં શ્યામ રંગવાળી વસ્તુઉંની કિમતમાં ઘણો વધારો થશે. સંધ્યાકાળે ચંદ્રના બિંબની આસપાસ જો

હીલા રંગનાં વાદલાંઈ જોવામાં આવે તો જાણવું કે તે વર્ષમાં હાલ રંગની વસ્તુઈની કિમતમાં ઘટાનો થશે. સંધ્યાકાલે ચંદ્રનું બિંબ જો દક્ષિણ દિશા તરફ વધારે ચરતું માલુમ પડે તો જાણવું કે તે વર્ષમાં સ્વજીવ આદિક મિષ્ટ ફળોની કિમતમાં ઘણો ઘટાનો થશે. સંધ્યાકાલે ચંદ્રનું બિંબ અત્યંત તેજસ્વી અને ઉત્તર દિશા તરફ વધારે ચરતું જો માલુમ પડે તો જાણવું તે વર્ષમાં અનાજના ઝાવો મધ્યમસરના રહેશે. સંધ્યાકાલે ચંદ્રનું બિંબ જાંઘા આકાશના રંગ સરખું જો માલુમ પડે તો જાણવું કે તે વર્ષમાં શિશિર ઋતુમાં ઘણી ઠંડી અને હિમ પડશે અને તેથી તે ઋતુમાં થતા પાકનો વિનાશ થશે. સંધ્યાકાલે ચંદ્રનું બિંબ જો શ્યામ રંગનાં વાદલાંઈથી ઢંકાઈ રહેલું હોય અને ઢેક અસ્તસમયે જો દીઠામાં આવે તો જાણવું કે તે વર્ષમાં ઘૃત આદિક રસની વસ્તુઈની કિમત ઘણી વૃદ્ધિ પામશે, કેમકે હરિજ્ઞ સૂરિ મહારાજ પણ પોતાના વ્યવહારકદ્દપમાં કહે છે કે:—

ચૈત્રશુક્લદ્વિતીયાયાં, સંધ્યાકાલે જવેદ્યદિ ॥

મેઘૈશ્વન્નો નિશાનાથઃ શ્યામરાગોપરંજિતૈઃ ॥ ૧ ॥

અસ્તકાલે પુનર્દષ્ટિ, પથં યદ્યેતિ દેહિનાં ॥

મૂલ્યં ઘૃતાદિવસ્તૂનાં, તદબ્દે વર્ધતે તદા ॥ ૨ ॥

અર્થ—ચૈત્ર સુદિ બીજને દિવસે સંધ્યાકાલે ચંદ્ર જો શ્યામ રંગનાં વાદલાંઈથી ઢંકાયેલો હોય અને અસ્તસમયે જો ફરીને પ્રાણીઈની દૃષ્ટિ પડે તો જાણવું કે તે વર્ષમાં ઘૃત આદિક રસની વસ્તુઈની કિમતમાં વૃદ્ધિ થશે.

સંધ્યાકાળે ચંદ્રનું બિંબ નૈર્ઋત્ય દિશા તરફજ જો થોડું હૃદય પામેલું માલુમ પડે તો જાણવું કે તે વર્ષમાં સૂર્યના અત્યંત તાપથી અનાજ આદિક પાકનો નાશ થશે. સંધ્યાકાળે ચંદ્રનું બિંબ જો શ્વેત રંગનાં વીંચરાઈ ગયેલાં વાદલાંઉંથી ઝાંખું ઝાંખું માલુમ પડે તો જાણવું કે તે વર્ષમાં તેલની વસ્તુઓની કિંમત ઘણી વધશે. સંધ્યાકાળે ચંદ્રના બિંબ તરફ કુતરાંઉં જો ઝસતાં માલુમ પડે તો જાણવું કે તે વર્ષમાં મોતી આદિક શ્વેત રત્નોની કિંમતમાં ઘણો વધારો થશે. સંધ્યાકાળે ચંદ્રના બિંબ તરફ દૃષ્ટિ કરતાં આપણી આંખોમાં જો અશ્રુ ઉંઘાવે તો જાણવું કે તે વર્ષમાં પહીંઉંથી અનાજના પાકને મોટું નુકશાન થશે. સંધ્યાકાળે ચંદ્રનું બિંબ જો સૂર્યાસ્ત થતી વચ્ચેજ દૃષ્ટિ પડે તો જાણવું કે તે વર્ષમાં મનુષ્યોને અગ્નિ તરફનો ઝંપ સહન કરવો પડશે. સંધ્યાસમયે ચંદ્રનું બિંબ જો ત્રણ જગોંથી સંમિત થયેલું માલુમ પડે તો જાણવું કે તેજ માસને ઢેરે જરૂર સુવર્ણ આદિક ધાતુઓની કિંમતમાં ઘણો ઘટાડો થશે. સંધ્યાકાળે સૂર્યાસ્ત પછી એક ઘટિકા ગયા બાદ જો ચંદ્રનું બિંબ નિર્મલ આકાશ હતાં દૃષ્ટિ ન પડે તો જાણવું કે તે વર્ષમાં શ્વેત વસ્તુઓની કિંમતમાં ઘણો વધારો થશે. સંધ્યાસમયે ચંદ્રનું બિંબ જો પાટલ સરખા ગુલાબી રંગનું માલુમ પડે તો જાણવું કે તે વર્ષમાં લોકોની આરોગ્યતામાં વૃદ્ધિ થશે.

॥ ઇતિ પરકાયપ્રવેશવિદ્યાપ્રવીણાચાર્યશ્રીજિનદત્તસૂરીશ્વર-
વિરચિતે શકુનશાસ્ત્રે ષષ્ઠઃ પ્રસ્તાવઃ ॥

॥ શ્રીજિનેંદ્રાય નમઃ ॥

॥ સત્તમઃ પ્રસ્તાવઃ પ્રારજ્યતે ॥

નવું ઘર બાંધતી વેળાએ થતાં શુભાશુભ શકુનો.

નવું ઘર બાંધવા માટે કેવી રીતની જૂમિકા જોડે તેનું પ્રથમ સ્વરૂપ કહે છે. અર્થાત્ જૂમિકા સંબંધી ગુણ દોષના સ્વરૂપનું વ્યાખ્યાન કરે છે.

નવીન ઘર બનાવવા માટે જે જૂમિ પર પીપલો, ઊંવરો, નાગર-વટ વૃક્ષ અથવા રાયણનું વૃક્ષ જગેલું હોય તેવી જૂમિ વાપરવાથી પોતાનાં સંતાનનો નાશ થાય છે. જે જૂમિ પર આંબ-લીનું વૃક્ષ જગેલું હોય તે જૂમિ પર જો પોતાનું નવીન ઘર બાંધવામાં આવે તો પોતાના ઇચ્છ્યનો નાશ થાય છે. જે જૂમિ પર દરેકનું વૃક્ષ જગેલું હોય તે જૂમિ પર પોતાનું નવીન ઘર બાંધવાથી કીર્તિનો નાશ થાય છે. જે જૂમિ પર કદંબનું વૃક્ષ જગેલું હોય તેવી જૂમિ પર ઘર બાંધવાથી રાજ્ય તરફનો જય થાય છે. જે જૂમિ પર કદલીનું વૃક્ષ જગેલું હોય તેવી જૂમિ પર ઘર બાંધવાથી કુટુંબનો હ્ય થાય છે. જે જૂમિ પર વર્ષાકાલમાં સતાવરીના ઢોરુ જગતા હોય તેવી જૂમિ પર ઘર બાંધવાથી સંતાનની વૃદ્ધિ થાય છે. જે જૂમિ પર કંથેરનું વૃક્ષ જગેલું હોય તેવી જૂમિ પર નવું ઘર બાંધવાથી શત્રુજનો નાશ થાય છે. જે જૂમિ પર નિબંધ વૃક્ષ જગેલું હોય તેવી જૂમિ પર ઘર બાંધવાથી પોતાના કુટુંબની આરોગ્યતાની વૃદ્ધિ થાય છે. જે જૂમિ પર સરમાનું વૃક્ષ જગેલું હોય તેવી જૂમિ પર ઘર બાંધ-

વાથી કુટુંબનો મરકીના રોગથી નાશ થાય છે. જે જૂમિ પર દાક્ષિનનું વૃક્ષ જગેલું હોય તેવી જૂમિ પર ઘર બાંધવાથી જલ્લનો જય થાય છે. જે જૂમિ પર પાટલનું વૃક્ષ જગેલું હોય તેવી જૂમિ પર ઘર બાંધવાથી પોતાની કીર્તિની વૃદ્ધિ થાય છે. જે જૂમિ પર બોરમીનું વૃક્ષ જગેલું હોય તેવી જૂમિ પર ઘર બાંધવાથી પોતાનાં સંતાનને રોગની उत्पत्ति થાય છે. જે જૂમિ પર લીંબુનું વૃક્ષ જગેલું હોય તેવી જૂમિ પર ઘર બાંધવાથી ધનની પ્રાપ્તિ થાય છે. જે જૂમિ પર નાગરવદ્વીજ જગેલી હોય તેવી જૂમિ પર ઘર બાંધવાથી ધન, સંતાન તથા કીર્તિની વૃદ્ધિ થાય છે. જે જૂમિ પર માયફળનું વૃક્ષ જગેલું હોય તેવી જૂમિ પર ઘર બાંધવાથી રાજ્ય તરફના જયની પ્રાપ્તિ થાય છે. જે જૂમિ પર જાહની વેલમીજ જગેલી હોય તેવી જૂમિ પર ઘર બાંધવાથી લક્ષ્મીની પ્રાપ્તિ થાય છે. જે જૂમિ પર કચુરાનું વૃક્ષ જગેલું હોય તેવી જૂમિ પર ઘર બાંધવાથી પોતાનાં સંતાનોની કીર્તિનો નાશ થાય છે. જે જૂમિ પર સાલમનું વૃક્ષ જગેલું હોય તેવી જૂમિ પર ઘર બાંધવાથી પોતાનાં કુટુંબીજને સુખ મળે છે. જે જૂમિ પર સીસમનું વૃક્ષ જગેલું હોય તેવી જૂમિ પર ઘર બાંધવાથી પોતાને ઘણી ચિંતા થાય છે. જે જૂમિ પર આકમાનું વૃક્ષ જગેલું હોય તેવી જૂમિ પર ઘર બાંધવાથી કુટુંબીજને અર્શનો વ્યાધિ થાય છે. જે જૂમિ પર ધતુરનું વૃક્ષ જગેલું હોય તેવી જૂમિ પર ઘર બાંધવાથી કુટુંબને ગ્રહિલપણું પ્રાપ્ત થાય છે. જે જૂમિકા પર કમલનાં પુષ્પો જગતાં માલુમ પડે તેવી જૂમિ પર ઘર બાંધવાથી લક્ષ્મીની તુરત પ્રાપ્તિ થાય છે. જે જૂમિકા પર કણેરનું

વૃદ્ધ ઇગેલું હોય તેવી જૂમિ પર ઘર બાંધવાથી જૂત આદિક દુષ્ટ સત્ત્વોનો ઉપદ્રવ આય છે. જે જૂમિકા પર આશ્રનું વૃદ્ધ ઇગેલું હોય તેવી જૂમિકા પર ઘર બાંધવાથી કુટુંબીઈ રસેન્દ્રિયના લોહુપી આય છે. જે જૂમિકા પર હરીતકીનું વૃદ્ધ ઇગેલું હોય તેવી જૂમિ પર ઘર બાંધવાથી શત્રુ તરફથી જય આય છે. જે જૂમિકા પર સર્જુરનું વૃદ્ધ ઇગેલું હોય તેવી જૂમિ પર ઘર બાંધવાથી જંતુઈનો ઉપદ્રવ આય છે. જે જૂમિકા પર બાવળનું વૃદ્ધ ઇગેલું હોય તેવી જૂમિ પર ઘર બાંધવાથી શૂલા રોગની પ્રાપ્તિ આય છે. જે જૂમિકા પર નાઠીયેરનાં વૃદ્ધની ઉત્પત્તિ થયેલી હોય તેવી જૂમિ પર ઘર બાંધવાથી કુટુંબની સ્ત્રીઈનો નાશ આય છે. જે જૂમિકા પર ઇંડુદી નામનાં વૃદ્ધની ઉત્પત્તિ થયેલી હોય તેવી જૂમિ પર ઘર બાંધવાથી કુટુંબના સ્નેહની વૃદ્ધિ આય છે. જે જૂમિકા પર તિલનું વૃદ્ધ ઇગેલું હોય તેવી જૂમિ પર ઘર બાંધવાથી કુટુંબમાં ક્લેશની ઉત્પત્તિ આય છે. જે જૂમિકા પર કૌરમજનું વૃદ્ધ ઇગેલું હોય તેવી જૂમિ પર ઘર બાંધવાથી સંતાનની ઉત્પત્તિ થતી નથી. જે જૂમિકા પર શતપર્ણી નામનું વૃદ્ધ ઇગેલું હોય તેવી જૂમિ પર ઘર બાંધવાથી કુટુંબમાં શોકની ઉત્પત્તિ આય છે. જે જૂમિકા પર કુંજક નામનું વૃદ્ધ ઇગેલું હોય તેવી જૂમિ પર ઘર બાંધવાથી પોતાને વૈરાગ્યની ઉત્પત્તિ આય છે. જે જૂમિકા પર લવંગનું વૃદ્ધ ઇગેલું હોય તેવી જૂમિ પર ઘર બાંધવાથી કુટુંબનું રોગીષ્ટપણું મટી જાય છે. જે જૂમિકા પર તમાલપત્રનું વૃદ્ધ ઇગેલું હોય તેવી જૂમિ પર ઘર બાંધવાથી નિરંતર સુખની પ્રાપ્તિ આય છે. જે જૂમિકા પર દેવદારુનું વૃદ્ધ ઇગેલું હોય તેવી જૂમિ પર

ઘર બાંધવાથી વ્યંતરનો ઉપડવ આવે છે. જે જૂમિકા પર શેલમીનુ વૃક્ષ ઊગેલું હોય તેવી જૂમિ પર ઘર બાંધવાથી વાયુનો પ્રકોપ આવે છે. જે જૂમિકા પર મધુક વૃક્ષ ઊગેલું હોય તેવી જૂમિકા પર ઘર બાંધવાથી કુટુંબમાં વિવિધ પ્રકારના રોગની પ્રાપ્તિ આવે છે. જે જૂમિકા પર લોધ્ર નામનું વૃક્ષ ઊગેલું હોય તેવી જૂમિ પર ઘર બાંધવાથી કુટુંબનાં માણસોને અહંકારની પ્રાપ્તિ આવે છે. જે જૂમિકા પર સુરંગીનું વૃક્ષ ઊગેલું હોય તેવી જૂમિ પર ઘર બાંધવાથી કુટુંબના સ્નેહનો નાશ આવે છે. જે જૂમિકા પર કપિલ વૃક્ષ ઊગેલું હોય તેવી જૂમિ પર ઘર બાંધવાથી કુટુંબમાં પાંચ રોગની ઉત્પત્તિ આવે છે. જે જૂમિકા પર જંબીર નામનું વૃક્ષ ઊગેલું હોય તેવી જૂમિકા પર ઘર બાંધવાથી કુટુંબમાં ક્લેશની ઉત્પત્તિ થતી નથી. જે જૂમિકા પર કેસર નામનાં વૃક્ષની ઉત્પત્તિ થયેલી હોય તે જૂમિ પર ઘર બાંધવાથી કુટુંબની કીર્તિની વૃદ્ધિ થતી નથી. જે જૂમિકા પર મંદાર નામનું વૃક્ષ ઊગેલું હોય તેવી જૂમિ પર ઘર બાંધવાથી ઉત્તમ સંતતિની પ્રાપ્તિ આવે છે. જે જૂમિકા પર પીલુ નામનું વૃક્ષ ઊગેલું હોય તેવી જૂમિ પર ઘર બાંધવાથી હુષ્ટ સંતાનોની પ્રાપ્તિ આવે છે. જે જૂમિકા પર નેતર નામનું વૃક્ષ ઊગેલું હોય તેવી જૂમિ પર ઘર બાંધવાથી કુટુંબનાં માણસોને હ્યનો રોગ આવે છે. જે જૂમિકા પર ચંપક નામનું વૃક્ષ ઊગેલું હોય તેવી જૂમિ પર ઘર બાંધવાથી કુટુંબની કીર્તિનો ફેલાવો આવે છે. જે જૂમિકા પર પલાશ નામનું વૃક્ષ ઊગેલું હોય તેવી જૂમિ પર ઘર બાંધવાથી શાકિની આદિકનો ઉપડવ આવે છે. જે જૂમિકા પર બિલીનું વૃક્ષ ઊગેલું હોય

તેવી જૂમિ પર ઘર બાંધવાથી જૂતનો ઉપદ્રવ કુટુંબને આય છે. જે જૂમિકા પર ગુગલ નામનું વૃક્ષ ઊગેલું હોય તેવી જૂમિ પર ઘર બાંધવાથી કુટુંબમાં નેત્ર રોગની પ્રાપ્તિ આય છે. જે જૂમિકા પર ગંજારી નામનું વૃક્ષ ઊગેલું હોય તેવી જૂમિ પર ઘર બાંધવાથી કુટુંબને આરોગ્યતા રહે છે. જે જૂમિ પર કુમારીનું વૃક્ષ ઊગેલું હોય તેવી જૂમિ પર ઘર બાંધવાથી કુટુંબની કન્યાનું નાશ આય છે. જે જૂમિકા પર જંબૂ નામનું વૃક્ષ ઊગેલું હોય તેવી જૂમિ પર ઘર બાંધીને રહેવાથી કુટુંબમાં નાસિકાના રોગની પ્રાપ્તિ આય છે. જે જૂમિકા પર તિલક નામનું વૃક્ષ ઊગેલું હોય તેવી જૂમિ પર ઘર બાંધીને વસવાથી કુટુંબનાં માણસોમાં કામની ઉત્પત્તિ વિશેષે કરીને આય છે. જે જૂમિકા પર અશોક નામનું વૃક્ષ ઊગેલું હોય તેવી જૂમિ પર ઘર બાંધીને વસવાથી વૈરાગ્યની ઉત્પત્તિ આય છે. જે જૂમિકા પર શ્રીપર્ણિકા (કાયફલ) નામનું વૃક્ષ ઊગેલું હોય તેવી જૂમિ પર જો ઘર બાંધીને વસવામાં આવે તો કુટુંબમાં મસ્તકના રોગની ઉત્પત્તિ વિશેષ કરીને આય છે. જે જૂમિકા પર લાહ વૃક્ષ ઊગેલું હોય તેવી જૂમિકા પર ઘર બાંધીને રહેવાથી જગંદર રોગની કુટુંબમાં ઉત્પત્તિ આય છે. જે જૂમિકા પર પારસ પીપ્પલાનું વૃક્ષ ઊગેલું હોય તેવી જૂમિકા પર ઘર બાંધીને રહેવાથી કુટુંબમાં અર્જીર્ણના રોગની ઉત્પત્તિ આય છે. જે જૂમિકા પર ત્રિલંજ નામનાં વૃક્ષની ઉત્પત્તિ અયેલી હોય તેવી જૂમિ પર ઘર બાંધીને વસવાથી કુટુંબમાં વીસ્ફોટક નામના રોગની ઉત્પત્તિ આય છે. જે જૂમિકા પર અર્જુન નામનું વૃક્ષ ઊગેલું હોય તેવી જૂમિ પર ઘર બાંધીને વસવાથી કુટુંબને રાજ્ય તર-

ફના જયની પ્રાપ્તિ થતી નથી. જે જૂમિકા પર લ્હદિર નામનું
 વૃહ્ ડગેલું હોય તેવી જૂમિ પર ઘર બાંધીને વસવાથી કુડુંબની
 સ્ત્રીઁને હ્યનો રોગ થાય ઢે. જે જૂમિકા પર શમી નામનું વૃહ્
 ડગેલું હોય તેવી જૂમિકા પર ઘર બાંધીને વસવાથી શત્રુનો જય
 કરી શકાય ઢે. જે જૂમિકા પર મદનફલનું વૃહ્ ડગેલું હોય
 તેવી જૂમિકા પર ઘર બાંધીને વસવાથી કુડુંબમાં નપુંસક સંતા-
 નોની પ્રાપ્તિ થાય ઢે. જે જૂમિકા પર લિકુચ નામનું વૃહ્ ડગેલું
 હોય તેવી જૂમિ પર ઘર બાંધીને વસવાથી કુડુંબનાં માણસો
 ક્રોધી સ્વજાવવાલાં નીપજે ઢે. જે જૂમિકા પર આમલાનું વૃહ્
 ડગેલું હોય તેવી જૂમિકા પર ઘર બાંધીને વસવાથી કુડુંબનાં
 માણસો નીરોગી રહે ઢે. જે જૂમિકા પર કલિદ્રુમ નામનું વૃહ્
 ડગેલું હોય તેવી જૂમિકા પર ઘર બાંધીને વસવાથી શાકિની,
 જૂત, પિશાચ આદિક નીચ સત્ત્વોથી કુડુંબને પરાજવ સહન
 કરવો પડે ઢે. જે જૂમિકા પર શિરીષ નામનું વૃહ્ ડગેલું હોય
 તેવી જૂમિ પર ઘર બાંધીને વસવાથી કુડુંબ નિર્ધન થાય ઢે.
 વ઱ી જે જૂમિકા પર બકુલ નામનું વૃહ્ ડગેલું હોય તેવી જૂમિ
 પર ઘર બાંધીને વસવાથી કુડુંબની સ્ત્રીઁ વ્યજિચારી થાય ઢે.
 જે જૂમિકા પર અરણિ નામનું વૃહ્ ડગેલું હોય તેવી જૂમિકા
 પર ઘર બાંધીને વસવાથી કુડુંબમાં રાજ્ય આદિકથી ડવ્યનો
 લ્હાજ થાય ઢે. જે જૂમિકા પર ગુદમ નામનું વૃહ્ ડગેલું હોય
 તેવી જૂમિ પર ઘર બાંધીને વસવાથી કુડુંબનો અગ્નિથી નાશ
 થાય ઢે. જે જૂમિકા પર ગોકર્ણી નામનું વૃહ્ ડગેલું હોય તેવી
 જગો પર ઘર બાંધીને વસવાથી પોતાના ઘરમાંથી ધાન્ય આદિ-

કનો નાશ થાય છે. જે જૂમિકા પર મંજિષ્ઠ નામનાં વૃદ્ધની ઉત્પત્તિ થયેલી હોય તેવી જૂમિ પર ઘર બાંધીને વસવાથી ચૌર આદિકનો ઉપદ્રવ થાય છે. જે જૂમિકા પર સિંહપુઢી (પીઠવની) નામનું વૃદ્ધ ઊગેલું હોય તેવી જૂમિકા પર ઘર બાંધીને વસવાથી કુટુંબનો પિત્તવિકારથી નાશ થાય છે. જે જૂમિકા પર અરકુ-સાનું વૃદ્ધ ઊગેલું હોય તેવી જૂમિકા પર ઘર બાંધીને વસવાથી કુટુંબમાં કફપ્રકોપનો વ્યાધિ થાય છે. જે જૂમિકા પર શાલેવ નામનું વૃદ્ધ ઊગેલું હોય તેવી જૂમિ પર ઘર બાંધીને વસવાથી કુટુંબનાં માણસો મૂર્છ થાય છે. જે જૂમિકા પર ચોર નામનું વૃદ્ધ ઊગેલું હોય તેવી જૂમિ પર ઘર બાંધીને વસવાથી કુટુંબમાં શ્વાસના રોગની ઉત્પત્તિ થાય છે. જે જૂમિકા પર જેઠીમધનું વૃદ્ધ ઊગેલું હોય તેવી જૂમિ પર ઘર બાંધીને વસવાથી કુટુંબનાં માણસો શાંત સ્વજાવનાં થાય છે. જે જૂમિકા પર કાકમુદ્રા નામનું વૃદ્ધ ઊગેલું હોય તેવી જૂમિ પર ઘર બાંધીને વસવાથી કુટુંબમાં સંતાનોનાં બાલપણામાંજ મૃત્યુ થાય છે. જે જૂમિકા પર શાલપર્ણી નામનું વૃદ્ધ ઊગેલું હોય તેવી જૂમિકા પર ઘર બાંધીને વસવાથી કુટુંબનાં માણસોને તુરત ધરુપણ આવે છે. જે જૂમિકા પર સોપારીનું વૃદ્ધ ઊગેલું હોય તેવી જૂમિ પર ઘર બાંધીને વસ-નામનું વૃદ્ધ ઊગેલું હોય તેવી જૂમિ પર ઘર બાંધીને વસવાથી કુટુંબમાં સંતાનોનાં બાલપણામાંજ મૃત્યુ થાય છે. જે જૂમિકા પર શાલપર્ણી નામનું વૃદ્ધ ઊગેલું હોય તેવી જૂમિકા પર ઘર બાંધીને

ઇંજાવરુણી નામનું વૃક્ષ જગેલું માલુમ પમે તેવી જૂમિ પર ઘર બાંધીને વસવાથી કુટુંબમાં મોહની ઉત્પત્તિ થાય છે. જે જૂમિકા પર બીજોરાનું વૃક્ષ જગેલું હોય તેવી જૂમિકા પર ઘર બાંધીને વસવાથી કુટુંબનું કલ્યાણ થાય છે. જે જૂમિકા પર પનશ નામનું વૃક્ષ જગેલું હોય તેવી જૂમિકા પર ઘર બાંધીને વસવાથી કુટુંબમાં કંપવાયુનો રોગ થાય છે. જે જૂમિ પર આવળનું વૃક્ષ જગેલું હોય તેવી જૂમિ પર ઘર બાંધીને વસવાથી કુટુંબની વ્યાધિનો નાશ થાય છે. જે જૂમિકા પર કેવમાનું વૃક્ષ જગેલું હોય તેવી જૂમિ પર ઘર બાંધીને વસવાથી કુટુંબનાં બાઠકોનો નાશ થાય છે. જે જૂમિકા પર કોઝાનું વૃક્ષ જગેલું હોય તેવી જૂમિકા પર ઘર બાંધીને વસવાથી કુટુંબની વંધ્યા સ્ત્રીને પણ ગર્ભ રહે છે. જે જૂમિકા પર જમીનમાં તૈલકંદ નામના કંદની ઉત્પત્તિ થતી હોય તેવી જૂમિ પર ઘર બાંધીને વસવાથી ઘણા સુવર્ણની પ્રાપ્તિ થાય છે. જે જૂમિકા પર જૂમિની અંદર સૂરણ નામનાં કંદની ઉત્પત્તિ થતી હોય તેવી જૂમિ પર ઘર બાંધીને વસવાથી કુટુંબનાં માણસોમાં ડદરની વ્યાધિનો રોગ થાય છે. જે જૂમિ પર હાથલાં નામનાં વૃક્ષની ઉત્પત્તિ થતી હોય તેવી જૂમિ પર ઘર બાંધીને વસવાથી કુટુંબમાં ડોહ ઉત્પન્ન થાય છે. જે જૂમિકા પર મરનાશિંગીનું વૃક્ષ જગેલું હોય તેવી જૂમિ પર ઘર બાંધીને વસવાથી કુટુંબનાં માણસોનું યુવાવસ્થામાંજ મૃત્યુ થાય છે.

(ઉપર પ્રમાણે જે વૃક્ષોનું સ્વરૂપ કહ્યું તે વૃક્ષોની હદ ઘરથી

ત્રીશ હાથ સુધીની જાણવી. અર્થાત્ પોતાના ઘરથી ત્રીશ હાથ સુધીમાં ઉપર જણાવેલું જે વૃદ્ધ હોય તેનું ફલ ઉપર પ્રમાણે જાણવું.)

વઢી કોઈ પણ વૃદ્ધને કાપીને તે જગોણ પોતાને વસવા માટે જો ઘર બાંધવામાં આવે તો પોતાના કુટુંબનાં ઉત્તમ માણસનો યુવાવસ્થામાંજ નાશ થાય છે.

હવે જે જૂમિકા પરની ધૂલીમાં અવરખનાં કણો માલુમ પડે તેવી જૂમિ પર ઘર બાંધવાથી અગ્નિનો જય થાય છે. જે જૂમિકા પરની ધૂલીમાં સુવર્ણનાં રજકણો માલુમ પડે તેવી જૂમિકા પર વસવા માટે ઘર બાંધવાથી ઇચ્છની હાનિ થાય છે. જે જૂમિકા પરની ધૂલીમાં સિંદૂરનાં રજકણો માલુમ પડે તેવી જૂમિકા પર વસવા માટે ઘર બાંધવાથી કીર્તિનો નાશ થાય છે. જે જૂમિકા પરની ધૂલીમાં ત્રાંબાનાં રજકણો માલુમ પડે તેવી જૂમિ પર વસવા માટે ઘર બાંધવાથી કુટુંબના સુખની વૃદ્ધિ થાય છે. જે જૂમિકા પરની ધૂલીમાં અંગાસનાં રજકણો માલુમ પડે તેવી જૂમિ પર વસવા માટે ઘર બાંધવાથી કુટુંબ પર રાજ્ય તરફનો જય આવે છે. જે જૂમિની ધૂલીમાં કર્પૂર સરખી સુગંધી માલુમ પડે તેવી જૂમિ પર વસવા માટે ઘર કરવાથી કુટુંબમાં કોઢના રોગની ઉત્પત્તિ થાય છે. જે જૂમિની ધૂલીમાંથી મુરુદા સરખી વાસ નીકળતી માલુમ પડે તેવી જૂમિ પર વસવા માટે ઘર બાંધવાથી કુટુંબમાં મરકીનો ઉપદ્રવ થાય છે. જે જૂમિની ધૂલીમાંથી મોગરાના સરખી સુગંધી નીકળતી માલુમ પડે તેવી જૂમિમાં વસવા માટે ઘર બાંધવાથી

કુટુંબનાં સંતાનોનો નાશ આય છે. જે જૂમિની ધૂળીમાંથી ઘૃતના સરખી વાસ આવતી માલુમ પડે તેવી જૂમિમાં વસવા માટે ઘર બાંધવાથી કુટુંબનો નાશ આય છે. જે જૂમિની ધૂળીનો રંગ લીલા રંગનો હોય તેવી જૂમિ પર વસવા માટે બાંધવાથી કુટુંબની લક્ષ્મી અત્યંત વૃદ્ધિ પામે છે. જે જૂમિની ધૂળીનો રંગ શ્યામ રંગનો હોય તેવી જૂમિ પર વસવા માટે ઘર બાંધવાથી કુટુંબમાં ઉત્તમ સંતાનની પ્રાપ્તિ આય છે. જે જૂમિની ધૂળીનો રંગ આકાશના રંગ સરખો હોય તેવી જૂમિ પર વસવા માટે ઘર બાંધવાથી કુટુંબનાં માણસો વિદ્વાન્ આય છે. જે જૂમિની ધૂળીનો રંગ લાલ હોય તેવી જૂમિ પર વસવા માટે ઘર બાંધવાથી કુટુંબમાં કલેશની ઉત્પત્તિ આય છે. જે જૂમિની ધૂળીનો રંગ શ્વેત હોય તેવી જૂમિ પર વસવા માટે ઘર બાંધવાથી કુટુંબમાં ધન ધાન્યની વૃદ્ધિ આય છે. જે જૂમિની ધૂળીનો રંગ પીળો હોય તેવી જૂમિ પર ઘર બાંધીને વસવાથી કુટુંબને રાજ્ય તરફથી બહુ ધનની પ્રાપ્તિ આય.

હવે જે જૂમિ પર નોઢીયું પોતાનું દર કરીને રહેતું હોય તેવી જૂમિ પર ઘર બાંધીને વસવાથી ધનની પ્રાપ્તિ આય છે. જે જૂમિ પર સર્પ રહેતો હોય તેવી જૂમિ પર ઘર બાંધીને વસવાથી અશુભ આય છે. જે જૂમિ પર ઝ્રમર પોતાનું દર કરીને રહેતો માલુમ પડે તેવી જૂમિ પર ઘર બાંધીને વસવાથી ઘણા ઇચ્છ્યનો નાશ આય છે. જે જૂમિ પર લોકરી નામનું પ્રાણી પોતાનું બિલ કરીને રહેતું હોય તેવી જૂમિ પર ઘર બાંધીને વસવાથી અગ્નિનો પ્રેય આય છે. જે જૂમિ પર ઘણાં પતંગીયાં ઊડતાં માલુમ પડે

તેવી જૂમિ પર ઘર બાંધીને વસવાથી પરિવારનો નાશ થાય છે. જે જૂમિ પર કોઈ પણ દેવમંદિરની ધ્વજાનો પરગાયો મધ્યાહ્ન-કાળે પરતો હોય તેવી જૂમિ પર ઘર બાંધીને વસવાથી લક્ષ્મીનો નિશ્ચે નાશ થાય છે. જે જૂમિ પર ઘણાં ગીધ પહીંત બેસતાં માલુમ પડે તેવી જૂમિ પર ઘર કરીને વસવાથી સંપત્તિનો વિનાશ થાય છે. જે જૂમિ પર કોઈ પણ મનુષ્યનું મુરુડું દાટવામાં આવેલું હોય તેવી જૂમિ પર ઘર બાંધીને રહેવાથી સંતાનનો વિનાશ થાય છે. જે જૂમિ પર સંધ્યાકાળે કાગડાં વારંવાર આવીને પોતાની ચાંચો મારતા હોય તેવી જૂમિ પર ઘર બાંધીને વસવાથી ઘણું દ્રવ્ય મળે છે. જે જૂમિ પર મયૂર પક્ષી આવીને પોતાના પગો વતી खોદતું માલુમ પડે તેવી જૂમિ પર ઘર બાંધીને વસવાથી બહુ સુવર્ણની પ્રાપ્તિ થાય છે. જે જૂમિ પર કાગડાં આવીને વારંવાર શબ્દ કરતા માલુમ પડે તેવી જૂમિ પર ઘર બાંધીને વસવાથી કુટુંબનાં ઘણાં માણસોનાં મૃત્યુ થાય છે. જે જૂમિ પર પારાપત નામનું પક્ષી વારંવાર આવીને પોતાની પાંખો ફફડાવતું માલુમ પડે તેવી જૂમિ પર ઘર બાંધીને વસવાથી કીર્તિનો નાશ થાય છે.

હવે ઘર બાંધવા માટે જમીનમાં પાયો खોદતી વેળાએ જમીનમાંથી જો પશુનું હારકું નીકળે તો તે દ્રવ્યના નાશને સૂચવે છે. ઘર બાંધવા માટે જમીનમાં પાયો खોદતી વેળાએ જમીનમાંથી એક હાથ खોદતાંજ જો પાણી નીકળે તો તે અશુચ્ચને સૂચવે છે. ઘર બાંધવા માટે જમીનમાં પાયો खોદતી વેળાએ જમીનમાંથી એક હાથ खોદતાંજ જો મનુષ્યનું હારકું નીકળે તો

તે કુટુંબના નાશને સૂચવે છે. ઘર બાંધવા માટે જમીનમાં પાયો
 खोदती वेळाए जो कोइ पहीनुं हारकुं नीकळे तो ते कीर्तिना
 नशने सूचवे છે. ઘર બાંધવા માટે જમીનમાં પાયો खोदती
 वेळाए जमीनमांथी जो ताम्रनो डुकनो अथवा ताम्रपात्र
 नीकळे तो ते लक्ष्मीनी प्राप्तिने सूचवे છે. ઘર બાંધવા માટે
 જમીનમાં પાયો खोदती वेळाए जमीनमांथी जो सुवर्णनो
 डुकनो अथवा सुवर्णनुं कंइ पात्र नीकळे तो ते अशुजने सूचवे
 છે. ઘર બાંધવા માટે જમીનમાં પાયો खोदती वेळाए जमीन-
 मांथी जो कांस्यनो डुकनो अथवा कांस्यनुं कंइ पात्र नीकळे
 तो ते कीर्तिना नशने सूचवे છે. ઘર બાંધવા માટે જમીનમાં
 પાયો खोदती वेळाए जमीनमांथी त्रण हाथनी नीचे जो लव-
 णनो समूह मालुम पने तो जाणवुं के तेथी पोताने अत्यंत
 जवाहीरनी प्राप्ति थशे. ઘર બાંધવા માટે જમીનમાં પાયો
 खोदती वेळाए जमीनमांथी बे हाथनी नीचे जो मनुष्यना
 वाळ मालुम पने तो जाणवुं के ते घरमां वसवाथी चूतनो
 उपजव थशे. ઘર બાંધવા માટે જમીનમાં પાયો खोदती वेळाए
 जमीनमांथी जो लोहनो डुकनो अथवा लोहनुं पात्र नीकळे
 तो ते शुजने सूचवे છે. ઘર બાંધવા માટે જમીનમાં પાયો खोदती
 वेळाए जमीनमांथी जो कुंकुमथी जरेखुं मृत्पात्र नीकळे तो ते
 पण शुजनेज सूचवे છે. ઘર બાંધવા માટે જમીનમાં પાયો
 खोदती वेळाए जमीनमांथी जो पारदनी धातु नीकळे तो ते
 महा अशुजने सूचवे છે. ઘર બાંધવા માટે જમીનમાં પાયો
 खोदती वेळाए जमीनमांथी जो काचनो ककनो अथवा काचनुं

પાત્ર નીકલે તો તે પણ અશુજનેજ સૂચવે છે. ઘર બાંધવા માટે જમીનમાં પાયો खोदती વેળાએ જમીનમાંથી જો કોઈ પશુનું શિંગડું નીકલે તો તે શુજને સૂચવે છે. ઘર બાંધવા માટે જમીનમાં પાયો खोदती વેળાએ ત્રણ હાથની નીચેથી જો કોઈ વૃક્ષની ઠાલ નીકલે તો તે પણ શુજનેજ સૂચવે છે. ઘર બાંધવા માટે જમીનમાં પાયો खोदती વેળાએ જમીનમાંથી બે હાથની નીચેથી જો નાઠીયેરની કાચલી નીકલે તો તે અશુજને સૂચવે છે. ઘર બાંધવા માટે જમીનમાં પાયો खोदती વેળાએ જમીનમાંથી એક હાથની નીચેથી જો શંખ નીકલે તો તેમહા શુજને સૂચવે છે. ઘર બાંધવા માટે જમીનમાં પાયો खोदती વેળાએ જમીનમાંથી બે હાથની નીચેથી જો કોઈ તામ્રના અથવા રૂપાના સિક્કાઉં નીકલે તો તે પણ શુજનેજ સૂચવે છે. ઘર બાંધવા માટે જમીનમાં પાયો खोदती વેળાએ જમીનમાંથી સવા બે હાથની નીચેથી જો સીસાના અથવા સુવર્ણના સિક્કાઉં નીકલે તો તે અશુજને સૂચવે છે. ઘર બાંધવા માટે જમીનમાં પાયો खोदती વેળાએ જમીનમાંથી જો ચર્મનો ડુકનો નીકલે તો તે પણ અશુજનેજ સૂચવે છે. ઘર બાંધવા માટે જમીનમાં પાયો खोदती વેળાએ જમીનમાંથી જો હાથીદાંતનો કકનો નીકલે તો તે શુજને સૂચવે છે. ઘર બાંધવા માટે જમીનમાં પાયો खोदती વેળાએ જમીનમાંથી એક હાથની નીચે જો કોઈ કાષ્ઠનો કટકો અથવા કાષ્ઠનું પાત્ર નીકલે તો તે પણ શુજનેજ સૂચવે છે. ઘર બાંધવા માટે જમીનમાં પાયો खोदती વેળાએ જમીનમાંથી ત્રણ હાથની નીચેથી જો કંઈ હથિયાર નીકલે તો તે પણ શુજનેજ

સૂચવે છે. ઘર બાંધવા માટે જમીનમાં પાયો खोदती વેઢાए જમીનમાંથી વે હાથની નીચેથી જો લીલા રંગની જિનપ્રતિમા નીકલે તો તે મહા શુજને સૂચવે છે, પण તેને કાઢતી વેઢાए જો તે ઁંમ્નિત ઁઙ્ જાય તો જાણવું કે ઘર માંહેથી કોઙ્ પण મનુષ્ય ગ્રહિલ (ગાંઁ) ઁઙ્ જશે. ઘર બાંધવા માટે જમીનમાં પાયો खोदती વેઢાए જમીનમાંથી દોઢ હાથની નીચેથી જો ઙ્યામ રંગની જિનપ્રતિમા નીકલે તો જાણવું કે પોતાના ઘરમાં ઁત્યંત લક્ષ્મીની વૃદ્ધિ ઁશે, પण તે પ્રતિમા બહાર કાઢતી વેઢાए ઁકસ્માત્ જો ઁંમ્નિત ઁઙ્ જાય તો જાણવું કે પોતાનાં સંતાનનો નાશ ઁશે. ઘર બાંધવા માટે જમીનમાં પાયો खोदती વેઢાए જમીનમાંથી ઁક હાથની નીચેથી જો શ્વેત રંગની જિનપ્રતિમા નીકલે તો જાણવું કે પોતાને ઁવ્ય સંબંધીની ઁંતા રહેશે નહીં, પण તે પ્રતિમા બહાર કાઢતી વેઢાए જો ઁકસ્માત્ ઁંમ્નિત ઁઙ્ જાય તો જાણવું કે પોતાની કીર્તિનો નાશ ઁશે. ઘર બાંધવા માટે જમીનમાં પાયો खोदती વેઢાए ઁક હાથ નીચેથી જમીનમાંથી ઁકસ્માત્ જો શિવનું લિંગ નીકલે તો જાણવું કે પોતાને વંધ્યત્વ પ્રાપ્ત ઁશે. ઘર બાંધવા માટે જમીનમાં પાયો खोदती વેઢાए દોઢ હાથ નીચે જમીનમાંથી ઁકસ્માત્ જો ઁસંઁ ઁમ્નફલની ગોટી નીકલે તો તે મહા શુજને સૂચવે છે. ઘર બાંધવા માટે જમીનમાં પાયો खोदती વેઢાए ત્રણ હાથ નીચે જમીનમાંથી ઁકસ્માત્ જો કંઙ્ વસ્ત્ર નીકલે તો જાણવું કે પોતાના કુટુંબને રાજ્ય તરફથી ઁવ્યની પ્રાપ્તિ ઁશે. ઘર બાંધવા માટે જમીનમાં પાયો खोदती વેઢાए

ચાર હાથ નીચેથી જો વિષ્ણુની મૂર્તિ નીકળે તો જાણવું કે કુટુંબીજ વિષયી થશે. ઘર બાંધવા માટે જમીનમાં પાયો खोदती વેળાએ જમીનમાંથી જો અંગારા નીકળે તો તે મહા શુજને સૂચવે છે. ઘર બાંધવા માટે જમીનમાં પાયો खोदती વેળાએ જમીનમાંથી જો કંઈ સુવર્ણનું આચૂષણ નીકળે તો તે પણ અશુજનેજ સૂચવે છે. ઘર બાંધવા માટે જમીનમાં પાયો खोदती વેળાએ જમીનમાંથી જો કોઈ શ્વેત રંગનો મૃત્યુ પામેલો અથવા જીવતો સર્પ નીકળે તો તે મહા શુજને સૂચવે છે, પણ તે વચ્ચે જો કોઈ બીજા રંગનો સર્પ નીકળે તો તે મહા અશુજને સૂચવે છે. ઘર બાંધવા માટે જમીનમાં પાયો खोदती વેળાએ અર્ધા હાથની નીચે જો પરવાલું નીકળે તો તે શુજને સૂચવે છે. ઘર બાંધવા માટે જમીનમાં પાયો खोदती વેળાએ એક હાથની નીચેથી જો મૃત્યુ પામેલા મત્સ્યનું મુઠું નીકળે તો તે અશુજને સૂચવે છે. ઘર બાંધવા માટે જમીનમાં પાયો खोदती વેળાએ જમીનમાંથી જો શ્વેત રંગનું પાણી સામા ત્રણ હાથની નીચેથી મળે તો તે મહા શુજને સૂચવે છે. ઘર બાંધવા માટે જમીનમાં પાયો खोदती વેળાએ જમીનમાંથી જો સિંહનો નક્ષત્ર નીકળે તો તે પણ શુજનેજ સૂચવે છે. ઘર બાંધવા માટે જમીનમાં પાયો खोदती વેળાએ જમીનમાંથી જો ગર્દજનો કર્ણ બે હાથની નીચેથી નીકળે તો તે અશુજને સૂચવે છે. ઘર બાંધવા માટે જમીનમાં પાયો खोदती વેળાએ જમીનમાંથી જો અશ્વની ચુરી એક હાથની નીચેથી નીકળે તો તે અશુજને સૂચવે છે. ઘર બાંધવા માટે જમીનમાં પાયો खोदती વેળાએ જમીનમાંથી ત્રણ

હાથની નીચેથી જો પારાના જેઠવાલું પાણી નીકળે તો તે પણ
 અશુઝનેજ સૂચવે છે. ઘર બાંધવા માટે જમીનમાં પાયો खોदती
 વેઢાए जमीनમાંથી एक हाथनी नीचेથી जो उंटनुं पुछ नीकळे
 तो ते पण अशुजनेज सूचवे છે. ઘર બાંધવા માટે જમીનમાં
 પાયો खોदती વેઢાए जमीनમાંથી सवा हाथनी नीचेથી जो
 सुवर्णना सिक्काउंથી जरेलुं लोहपात्र मळे तो ते पण अशुज-
 नेज सूचवे છે. ઘર બાંધવા માટે જમીનમાં પાયો खોदती वेळाए
 जमीनમાંથી जो पोणा त्रण हाथनी नीचेથી तेखना जेगवालुं
 पाणी नीकळे तो ते घरમાં वसवांથી पोताना कुटुंबनो नाश
 थाय છે. ઘર બાંધવા માટે જમીનમાં પાયો खોदती वेळाए जमीन-
 मांથી जो दोढ हाथनी नीचेથી मृदंगनो अवाज संजळाय तो
 ते जगोए घर बांधीने वसवांથી कुटुंबમાં पिशाचनो उपद्रव
 थाय છે तथा તેથી घणां माणसोनां मृत्यु नीपजे છે. ઘર બાંધવા
 માટે જમીનમાં પાયો खोदती वेळाए जमीनमांથી जो त्रण
 हाथनी नीचेથી श्याम रंगनी पताका नीकळे तो जाणवुं के ते
 नगरमां ते वर्षे मोटी मरकीनो उपद्रव अशे तथा तेमां पोताना
 समस्त कुटुंबनो नाश अशे. ઘર બાંધવા માટે જમીનમાં પાયો
 खोदती वेळाए जमीनमांથી जो अर्धा हाथनी नीचेથી कळश
 नीकळे तो ते महा कळ्याणने सूचवे છે. ઘર બાંધવા માટે जमी-
 नमां पायो खोदती वेळाए जमीनमांથી जो साना त्रण हाथनी
 नीचेથી मनोहर सुगंधी आवती मालुम पने तो जाणवुं के ते
 घरमां वसवांથી बाळकोनां मृत्यु अशे. ઘર બાંધવા માટે जमी-
 नमां पायो खोदती वेळाए जमीनमांથી जो वे हाथनी नीचेથી

ધૂમ્રનો સમૂહ નીકળતો માલુમ પડે તો જાણવું કે તેજ વચ્ચે કોઈ રાક્ષસ તેમાંથી નીકળી પોતાનું તથા કુટુંબનું જહાણ કરશે, માટે તેમ થતાં તુરત તે જમીન પર ધૂળી નાચીને તેને પૂરી મૂકવી તથા તેવી જૂમિ પર બીલકુલ ઘર બાંધીને વસવું પણ નહીં. ઘર બાંધવા માટે જમીનની અંદર પાયો खोदती વેળાએ જમીનમાંથી પોણા હાથની નીચેથી જો અકસ્માત્ અગ્નિના ઝરુકા નીકળતા માલુમ પડે તો જાણવું કે તે ઘરમાં વસવાથી સમસ્ત કુટુંબનો જ માસની અંદર નાશ થશે. ઘર બાંધવા માટે જમીનમાં પાયો खोदती વેળાએ જમીનમાંથી પોણા બે હાથની નીચેથી જો બઢતો દીપક નીકળે તો તે મહા શુઝને સૂચવે છે. પર ઘર બાંધવા માટે જમીનમાં પાયો खोदती વેળાએ જમીનમાંથી એક હાથની નીચેથી જો બ્રહ્માની મૂર્તિ નીકળે તો જાણવું કે કુટુંબમાં કોઢના રોગની ઉત્પત્તિ થશે.

હવે જે જૂમિકા પર ઘર બાંધવું હોય તે જૂમિકા જો કોઈ જઠ્ઠાશયની ઘણીજ પાસે હોય તો તે અશુઝને સૂચવે છે. જે જૂમિકા પર ઘર બાંધવું હોય તે જૂમિકા જો વર્તુલ આકારની હોય તો તે પણ અશુઝનેજ સૂચવે છે. જે જૂમિકા પર ઘર બાંધવું હોય તે જૂમિકા જો સમચોરસ આકારની હોય તો તે શુઝને સૂચવે છે. જે જૂમિકા પર ઘર બાંધવું હોય તે જૂમિકા જો ત્રિકોણ આકારની હોય તો તે લક્ષ્મીના નાશને સૂચવે છે. જે જૂમિકા પર ઘર બાંધવું હોય તે જૂમિકા જો લાંબી ઘણી અને પહોળી થોડી હોય તો તે સંતતિના નાશને સૂચવે છે. જે જૂમિકા પર ઘર બાંધવું હોય તે જૂમિકા જો અષ્ટ કોણ આકાર-

રની હોય તો તેથી કીર્તિનો નાશ થાય છે. જે જૂમિકા પર ઘર બાંધવું હોય તે જૂમિકા જો અર્ધચંદ્ર સરખા આકારવાળી હોય તો તે જલ્લના જયને સૂચવે છે. જે જૂમિકા પર ઘર બાંધવું હોય તે જૂમિકા જો વચ્ચેથી ઉપસેલી હોય તો તે અગ્નિના જયને સૂચવે છે. જે જૂમિકા પર ઘર બાંધવું હોય તે જૂમિકાનાં મધ્ય જાગમાં જો ધાતુ હોય તો જાણવું કે કુટુંબની સ્ત્રીને વંધ્ય-સ્વ પ્રાપ્ત થશે. જે જૂમિકા પર ઘર બાંધવું હોય તે જૂમિકા પર મધ્યાહ્નકાળે જો કોઈ દેવમંદિરની ઠાયા પત્તી હોય તો જાણવું કે પોતાની લક્ષ્મીનો નાશ થશે. જે જૂમિકા પર ઘણાં મશકોની ઉત્પત્તિ થતી હોય તેવી જૂમિ પર ઘર બાંધીને વસવાથી ડચ્ચનો નાશ થાય છે. જે જૂમિકા પર ઘર બાંધવું હોય તે જૂમિકાનો આકાર જો ઊંટની પીઠના સરખો ઊંધો નીચો હોય તો તેવી જૂમિ પર ઘર બાંધીને વસવાથી રાજ્ય તરફના જયની પ્રાપ્તિ થાય છે. જે જૂમિકા પર ઘર બાંધવું હોય તે જૂમિકાનો આકાર જો કમળનાં પુષ્પ સરખો હોય તો તે લક્ષ્મીના નાશને સૂચવે છે. જે જૂમિકા પર ઘર બાંધવું હોય તે જૂમિમાં જો ઘણી ફાટો પડેલી હોય તો તેવી જૂમિમાં ઘર બાંધીને વસવાથી કુટુંબમાં ક્લેશની ઉત્પત્તિ થાય છે.

॥ ઇતિ પરકાયપ્રવેશવિદ્યાપ્રવીણાચાર્યશ્રીજિનદત્તસૂરીશ્વર-
વિરચિતે શકુનશાસ્ત્રે સપ્તમઃ પ્રસ્તાવઃ ॥

॥ श्रीजिनैन्द्राय नमः ॥

॥ अष्टमः प्रस्तावः प्रारभ्यते ॥

हवे स्त्रीने गर्भ रहेवा संबन्धी शकुनो कहे छे.

ऋतुवंती स्त्री जो संध्याकाळे निजा करे तो तेने गर्भ रहेतो नथी. ऋतुवंती स्त्री जो कांस्यना अथवा ताम्रना पात्रमां जोजन करे तोपण तेने गर्भ रहेतो नथी. ऋतुवंती स्त्रीने जो कंदमूळनुं जोजन देवामां आवे तोपण तेणीने गर्भ रहेतो नथी. ऋतुवंती स्त्री जो नागरवल्लीनां पत्रनुं जडण करे तोपण तेणीने गर्भ रहेतो नथी. ऋतुवंती स्त्री जो वरसादनी परुती धाराना पाणीथी स्नान करे तोपण तेणीने गर्भ रही शकतो नथी. ऋतुवंती स्त्रीने अत्यंत तैलवालुं जोजन देवामां आवे तोपण तेणीने गर्भ रहेतो नथी. ऋतुवंती स्त्रीने दधि आदिक अत्यंत खाटा पदार्थोनुं जोजन देवामां आवे तोपण तेणीने गर्भ रहेतो नथी. ऋतुवंती स्त्री पगेशी चावलीने जो घणो पंथ करे तोपण तेणीने गर्भ रहेतो नथी. ऋतुवंती स्त्री रात्रिए चंजनी चांदनीमां जो निजा करे तोपण तेणीने गर्भ रहेतो नथी. ऋतुवंती स्त्री दिवसे घणो वखत सुधी जो सूर्यना तरुकांमां बेसे अथवा फरे तोपण तेणीने गर्भ रहेतो नथी. ऋतुवंती स्त्री जो अग्निथी पोतानुं शरीर तपावे तोपण तेणीने गर्भ रहेतो नथी. ऋतुवंती स्त्रीने तुरत नहीं पचे एवं जो जोजन आपवामां आवे तोपण तेणीने गर्भ रही शकतो नथी. ऋतुवंती स्त्री जो मद्यपान करे तोपण तेणीने गर्भ रही शकतो नथी. ऋतुवंती

स्त्री जो लींबनो, आंबली अथवा शिरीषनां वृक्ष नीचे लघु-
शंका अथवा वनीशंका माटे बेसे तोपण तेणीने गर्ज रहेतो
नथी. ऋतुवंती स्त्रीने जो माटी, केळां, जेमां खटाश होय तेवा
पदार्थों अने फळो, अथवा अत्यंत खारा पदार्थों खावानी
इहा आय तो जाणवुं के ते स्त्रीने वंध्यत्व प्राप्त थरो. अर्थात्
तेवी स्त्रीने बीजकुल गर्ज रहेरो नहीं. जे ऋतुवंती स्त्रीने अत्यंत
मैथुन सेववानी इहा आय तेवी स्त्रीने पण गर्ज रहेतो नथी.
जे ऋतुवंती स्त्री सुगंधी पुष्पनी माळाजं पहेरे अथवा सुगंधी
पुष्पोने सुंघे तेवी स्त्रीने पण गर्ज रही शकतो नथी. जे ऋतु-
वंती स्त्री नहीं पकावेवुं अनाज खाय तेवी स्त्रीने पण गर्ज
रहेतो नथी. जे ऋतुवंती स्त्री अत्यंत लुखुं जोजन करे तेवी
स्त्रीने पण गर्ज रहेतो नथी. जे ऋतुवंती स्त्री अत्यंत रुदन करे
तेणीने पण गर्ज रहेतो नथी. जे ऋतुवंती स्त्री आखा दिवसमां
कंइ पण जोजन कर्या विना उपोषित रहे तेणीने पण गर्ज
रहेतो नथी. जे ऋतुवंती स्त्री जळमां, दर्पणमां अथवा तैलमां
पोतानुं मुख जुवे तेणीने पण गर्ज रहेतो नथी. कोइ जगोए
एम पण कहेवुं ठे के जे ऋतुवंती स्त्री दर्पणमां पोतानुं मुख
जुवे तो तेणीनो गर्ज गांनो आय ठे. जे ऋतुवंती स्त्री पोताना
खटाटमां कुंकमनो चांदलो करे अथवा काजळथी पोतानी
आंखोमां अंजन करे तेवी स्त्रीने पण गर्ज रहेतो नथी. जे
ऋतुवंती स्त्री वाजित्र वगाने अथवा गायन के नृत्य करे तेवी
स्त्रीने पण गर्ज रहेतो नथी. जे ऋतुवंती स्त्री गाय, मुनि, देव-
मूर्ति तथा पोताना पतिने स्पर्श करे तेणीने निश्चे करीने

વંધ્યત્વ પ્રાપ્ત થાય છે. જે ઋતુવંતી સ્ત્રી વાવ, નદી અથવા તળાવમાં જઈ જલક્રીના કરે તેણીને પણ પ્રાચે ગર્જ રહી શકતો નથી. જે ઋતુવંતી સ્ત્રી સૂર્ય અથવા ચંદ્રના ગ્રહણને જુવે છે તેવી સ્ત્રીનાં સંતાનો પ્રાચે ગાંઠાં થાય છે. ઋતુવંતી સ્ત્રીએ દુધપાકનું અદ્યપ જોજન કરવું તે લાજકારક છે.

એવી રીતે ગર્જ રહેવા સંબંધી અધિકાર સંક્ષેપથી કહ્યો. તેનું વધારે વર્ણન લોકકદ્ય તથા વ્યવહારકદ્યથી જાણવું.

હવે સંતાનનો જન્મ થયા બાદ બાલ્ય અવસ્થામાંજ તેમનું મૃત્યુ થાય છે તે સંબંધી અધિકાર સંક્ષેપથી વર્ણવે છે.

સ્ત્રીને ગર્જ રહ્યા બાદ ત્રણ માસ પઠી જો તે સ્ત્રી સંધ્યાકાળે કંઈ વસ્તુ મુસલ વતી ધાંતે અથવા ઘંટીથી દલે તો તેણીનું સંતાન અદ્યપ આયુષ્યવાળું થાય છે. ગર્જવંતી સ્ત્રી ગર્જ રહ્યા બાદ ત્રણ માસ પઠી જો અત્યંત ખાટા, અત્યંત કમવા, અત્યંત તીલા અને અત્યંત ધારા પદાર્થોનું જોજન કરે તોપણ તેણીનાં સંતાનો અદ્યપ આયુષ્યવાળાં થાય છે. ગર્જવંતી સ્ત્રી ગર્જ રહ્યા બાદ ત્રણ માસ પઠી જો બહુજ ઉતાવળથી ચાલે, અથવા બહુજ ઊંચા સ્થાનક પર ચમે, અથવા વારંવાર જો ગોદોહિકા આસનથી બેસે, અથવા વારંવાર મસ્તક ચૂમિ પર અમાત્રી નમસ્કાર કરે, અથવા કસરત કરે તોપણ તેણીનાં સંતાનો અદ્યપ આયુષ્યવાળાં થાય છે. જે ગર્જવંતી સ્ત્રી ગર્જ રહ્યા બાદ ત્રણ માસ પઠી બે પ્રહર કરતાં વધારે વલત સુધી દુધા લાગ્યા ઠતાં પણ દુધાતુર રહે તેણીનાં સંતાનો પણ દુર્બલ અને અદ્યપ આયુષ્યવાળાં થાય છે. જે ગર્જવંતી સ્ત્રી ગર્જ રહ્યા બાદ ત્રણ માસ પઠી

મસ્તક પર અથવા સ્વચ્છા પર અથવા હાથમાં ઘણો જાર ઉપામે તેવી સ્ત્રીનાં સંતાનો અદ્યપ આયુષ્યવાળાં થાય છે. જે ગર્જવંતી સ્ત્રી ગર્જ રહ્યા બાદ ત્રણ માસ પછી હંટ, ઘોમો, હાથી અથવા ગામ્નામાં બેસી પંથ કરે તેવી સ્ત્રીનાં સંતાનો પણ અદ્યપ આયુષ્યવાળાં થાય છે. જે ગર્જવંતી સ્ત્રી નિઝામાં પોતાના દાંત એક બીજા સાથે ઘસતી માલુમ પમે તેવી સ્ત્રીનું સંતાન લક્ષ્મીનો નાશ કરનારું તથા અદ્યપ આયુષ્યવાળું થાય છે. જે ગર્જવંતી સ્ત્રી ગર્જ રહ્યા બાદ ત્રણ માસ પછી તૈલનું મર્દન કરાવે તેવી સ્ત્રીનાં સંતાનો પણ અદ્યપ આયુષ્યવાળાં થાય છે. જે ગર્જવંતી સ્ત્રી ગર્જ રહ્યા બાદ ત્રણ માસ પછી શનિ નામના રત્નનું આજૂ-ષણ પહેરે તેવી સ્ત્રીનાં સંતાનો પણ અદ્યપ આયુષ્યવાળાં થાય છે. જે ગર્જવંતી સ્ત્રી ગાય પર થુંકે તેવી સ્ત્રીનાં સંતાનો પણ અદ્યપ આયુષ્યવાળાં થાય છે. જે ગર્જવંતી સ્ત્રી લઘુશંકા કરતી વેળાએ પોતાના મૂત્રમાંજ થુંકે તેવી સ્ત્રીનાં સંતાનો પણ અદ્યપ આયુષ્યવાળાં થાય છે. જે ગર્જવંતી સ્ત્રી ઘરના હંવર પર વારં-વાર બેસે તેવી સ્ત્રીનાં સંતાનો પણ અદ્યપ આયુષ્યવાળાં થાય છે. જે ગર્જવંતી સ્ત્રી અત્યંત વાયુવાળા ઘરમાં રહે તેવી સ્ત્રીનાં સંતાનો પણ અદ્યપ આયુષ્યવાળાં થાય છે. જે ગર્જવંતી સ્ત્રી પોતાના શરીર પર કસ્તૂરીનું લેપન કરે તેવી સ્ત્રીનાં સંતાનો પણ અદ્યપ આયુષ્યવાળાં થાય છે. જે ગર્જવંતી સ્ત્રી તુરતની પ્રસૂત થયેલી ગાય અથવા જૈસનું દુધ ખાય તેણીનાં સંતાનો પણ અદ્યપ આયુષ્યવાળાં થાય છે. જે ગર્જવંતી સ્ત્રી કેવલ ઝૂમિ પર અથવા કર્કશ શય્યા પર શયન કરે તેવી સ્ત્રીનાં સંતાનો

પણ અદ્વપ આયુષ્યવાલાં થાય છે. જે ગર્જવંતી સ્ત્રી અત્યંત શીતલ અથવા અત્યંત ઉષ્ણ જલથી સ્નાન કરે તેવી સ્ત્રીનાં સંતાનો પણ અદ્વપ આયુષ્યવાલાં થાય છે. જે ગર્જવંતી સ્ત્રી સૂર્યાસ્તસમયે જલપાન કરે તેવી સ્ત્રીનાં સંતાનો પણ અદ્વપ આયુષ્યવાલાં થાય છે.

॥ ઇતિ પરકાયપ્રવેશવિદ્યાપ્રવીણાચાર્યશ્રીજિનદત્તસૂરીશ્વર-
વિરચિતે શકુનશાસ્ત્રે અષ્ટમઃ પ્રસ્તાવઃ ॥

॥ શ્રીજિનેંદ્રાય નમઃ ॥

॥ નવમઃ પ્રસ્તાવઃ પ્રારંભ્યતે ॥

હવે મોતીઓની પરીક્ષાનું સ્વરૂપ કહે છે, તથા તેમાં રહેલાં ચિહ્નોનાં શુભાશુભ ફલોનું પણ સ્વરૂપ કહે છે. જે મોતીનો આકાર ગોળ હોય તે મોતી ઉત્તમ પ્રકારનું જાણવું. જે મોતીના મધ્ય જાગમાં સૂક્ષ્મ એવો મદ્દિકાના પગનાં આકારનો લીસોટો હોય તેવું મોતી ગ્રહણ કરવાથી પોતાના દ્રવ્યનો વિનાશ થાય છે. જે મોતીનો આકાર લંબગોળ હોય તથા તેના મધ્ય જાગમાં જો આકાશના રંગ સરખું વલયાકારે ચિહ્ન હોય તો તેવું મોતી ગ્રહણ કરવાથી પોતાને ઉત્તમ પુત્રની પ્રાપ્તિ થાય છે. જે મોતીનો આકાર ચપટો હોય તથા તેનો રંગ જો પીઝાશ મારતો હોય તો તેવું મોતી ગ્રહણ કરવાથી પરિવારમાં રોગની ઉત્પત્તિ થાય છે. જે મોતીનો આકાર ગોળ હોય, પણ તેનો રંગ જો ચંદ્રના રંગ સરખો હોય તો તેવું મોતી

ગ્રહણ કરવાથી હુષ્ટ ગ્રહોની પોતાને પીના થાય છે. જે મોતીનો આકાર એક તરફ અણીદાર અને બીજી તરફ ચપટો હોય તથા તેનો રંગ જો સેહેજ આકાશના રંગ સરખો હોય તો તેવું મોતી ગ્રહણ કરવાથી પોતાના ઢવ્યની વૃદ્ધિ થાય છે. જે મોતી મધ્ય જાગમાંથી પાતલું તથા વન્ને બાજુએ ગોઠ આકારનું હોય તેવું મોતી ગ્રહણ કરવાથી પોતાનાં સંતાનો જીવી શકતાં નથી. જે મોતીનો આકાર મધ્ય જાગમાંથી જામો તથા વન્ને બાજુએ જાગમાંથી પાતલો એવો લંબગોઠ આકાર હોય તેવું મોતી ગ્રહણ કરવાથી પોતાની સ્ત્રીનું તત્કાલ મૃત્યુ થાય છે. જે મોતીનો આકાર ગોઠ હોય, પણ તેનો રંગ જો જરા પીલાશ પર હોય તો તેવું મોતી ગ્રહણ કરવાથી પોતે વિદ્વાન થાય છે. જે મોતીનો આકાર ઉપરથી અણીવાળો તથા નીચેથી ગોઠ હોય અને તેનો રંગ અત્યંત તેજસ્વી અને સફેદ હોય તો તેવું મોતી ગ્રહણ કરવાથી પોતાના વંધ્યત્વનો પણ નાશ થાય છે. જે મોતીનો આકાર ગોઠ હોય, પણ તે પર જો કંઈ સૂક્ષ્મ સ્ફોટક સરખો આકાર માલુમ પડે તો જાણવું કે તેવું મોતી ગ્રહણ કરવાથી પોતાને કુષ્ટ નામના હુષ્ટ રોગની પ્રાપ્તિ થશે. જે મોતીનો આકાર લંબગોઠ હોય અને તેના ઢેરા પર જો શ્યામ રંગનું બિંદુ હોય તો જાણવું કે તેવું મોતી ગ્રહણ કરવાથી પોતાને તુરત દરિદ્રીપણું આવીને જેટશે. જે મોતીનો આકાર ગોઠ હોય, પણ તેના મધ્ય જાગમાં લીલા રંગનું સૂક્ષ્મ મત્સ્યના આકારનું જો ચિહ્ન હોય તો જાણવું કે તેવું મોતી ગ્રહણ કરવાથી પોતાના ઢવ્યનો તુરત વિનાશ થશે. જે મોતીનો આકાર

ગોઠ હોય અને રંગ પણ જેનો તેજસ્વી અને સફેદ હોય, પણ તેમાં જો લાલ રંગનો સૂક્ષ્મ માથો માલુમ પડે તો જાણવું કે તેવું મોતી ગ્રહણ કરવાથી પોતાના પરિવારને તથા પોતાને પણ કોઈ વ્યંતર તરફથી ઉપદ્રવ થશે. જે મોતીનો આકાર ગોઠ હોય, પણ તેનો રંગ જો ચઢકાટ વિનાનો સફેદ હોય તો જાણવું કે તેવું મોતી ગ્રહણ કરવાથી પોતાને અંધત્વ પ્રાપ્ત થશે. વઢી જે મોતીનો આકાર ગોઠ હોય, પણ તેનો રંગ જો જરા લાલાશ મારતો હોય તો જાણવું કે તેવું મોતી ગ્રહણ કરવાથી અને પહેરવાથી પોતાને જો મંગલ ગ્રહનો ઉપદ્રવ નરુતો હોશે તો તે દૂર થશે. જે મોતીનો આકાર ગોઠ હોય અને તેનો રંગ પણ તેજસ્વી અને સફેદ હોય, પણ તેમાં જો લીલા રંગનું વલયના આકારનું ખંમિત થયેલું ચિહ્ન હોય તો જાણવું કે તેથી પોતાની સ્ત્રીનું સૌજાગ્યપણું દૂર જશે અર્થાત્ પોતાનું તુરત મૃત્યુ થશે. જે મોતીનો આકાર ગોઠ હોય, પણ તેમાં જો મશકના આકારનું સૂક્ષ્મ એવું પીલા રંગનું ચિહ્ન માલુમ પડે તો તેવું મોતી ગ્રહણ કરવાથી પોતાના પર રાજ્ય તરફની આપદા આવી પડે છે. જે મોતીનો આકાર જો ગોઠ હોય, પણ તેમાં જો ત્રમરના આકારનું સૂક્ષ્મ શ્યામ રંગનું ચિહ્ન માલુમ પડે તો જાણવું કે તેવું મોતી ગ્રહણ કરવાથી પોતાને દેશાટન કરવું પડશે. જે મોતીનો આકાર ગોઠ હોય અને રંગ પણ સફેદ અને તેજસ્વી હોય, પણ તેમાં લાલ રંગનું સિંહના નખના આકારનું જો ચિહ્ન માલુમ પડે તો જાણવું કે તેવું મોતી ગ્રહણ કરવાથી પોતાનું મૃત્યુ નિશ્ચે કરીને સિંહથી થશે. જે મોતીનો

આકાર જો ગોઠ હોય અને રંગ પણ સફેદ અને તેજસ્વી હોય, પણ તેમાં પીઢા રંગનું કાચવાના આકારનું જો સૂક્ષ્મ ચિહ્ન હોય તો જાણવું કે તેવું મોતી ગ્રહણ કરવાથી પોતાનું જઠમાં પરુવાથી મૃત્યુ અશે. જે મોતીનો આકાર લંબગોઠ હોય અને તેનો રંગ પણ સફેદ અને તેજસ્વી હોય, પણ તેમાં જો લાલ રંગનું ધ્વજના આકારનું સૂક્ષ્મ ચિહ્ન માલુમ પડે તો જાણવું કે તેવું મોતી ગ્રહણ કરવાથી તુરત પોતાને રાજ્ય તરફથી લક્ષ્મીનો લાજ અશે. જે મોતીનો આકાર ગોઠ હોય અને રંગ પણ જેનો તેજસ્વી અને સફેદ હોય, પણ તેમાં લીલા રંગનું કમળના પુષ્પના આકારનું જો સૂક્ષ્મ ચિહ્ન હોય તો તેવું મોતી ગ્રહણ કરવાથી પોતાને અત્યંત લક્ષ્મીની પ્રાપ્તિ થાય છે. જે મોતીનો આકાર ગોઠ હોય અને રંગ પણ જેનો સફેદ અને તેજસ્વી હોય, પણ તેમાં શ્યામ રંગનું કાગડાની ચાંચના આકારનું જો સૂક્ષ્મ ચિહ્ન હોય તો જાણવું કે તેવું મોતી ગ્રહણ કરવાથી પોતાને અગ્નિનો જય પ્રાપ્ત અશે. જે મોતીનો આકાર ગોઠ હોય અને રંગ પણ જેનો સફેદ અને તેજસ્વી હોય, પણ તેમાં જો પીઢા રંગનું ચઢોતના આકારનું સૂક્ષ્મ ચિહ્ન હોય તો જાણવું કે તેવું મોતી ગ્રહણ કરવાથી પોતાને ઘણી ચિંતામાં પરવું પડશે. જે મોતીનો આકાર અને રંગ ઉપર કહ્યા પ્રમાણેજ હોય, પણ તેમાં જો શ્યામ રંગનું મુઝલના આકારનું ચિહ્ન માલુમ પડે તો જાણવું કે તેવું મોતી ગ્રહણ કરવાથી પોતાનાં સંતાનો બઢવાન્ તથા ઉદ્યમી અશે. જે મોતીનો રંગ તથા આકાર ઉપર કહ્યા પ્રમાણેજ હોય, પણ તેમાં લીલા રંગનું જો ચામરના

આકારનું સૂક્ષ્મ ચિહ્ન હોય તો તેવું મોતી ગ્રહણ કરવાથી પોતાને જરૂર રાજ્યપદવી અથવા તો ઘણું દ્રવ્ય મળે છે. જે મોતીનો રંગ તથા આકાર ઉપર કહ્યા પ્રમાણેજ હોય, પણ તેમાં જો પાંદરા રંગનું પદ્મકોશના આકારનું ચિહ્ન હોય તો જાણવું કે તેવું મોતી ગ્રહણ કરવાથી પોતાને ઘણી લક્ષ્મી મળશે, પણ તેથી કરીને પોતાના લોચની વૃદ્ધિ થશે.

હવે હીરાના ગુણ દોષો તથા તેથી થતાં શુભાશુભ ફલોના સ્વરૂપનું વર્ણન કરે છે.

જે હીરાનો આકાર ગોળ અથવા ચોરસ હોય તેને ઉત્તમ જાતિનો હીરા જાણવો. વઢી જે હીરાનો રંગ ચલકતો, સ્ફટિક સરખો નિર્મલ તથા જરા જાંઘા આકાશી રંગના આજાસવાળો હોય તેને પણ ઉત્તમ જાતિનો હીરો જાણવો. જે ગોળ હીરાના મધ્ય જાગમાં બીજના ચંદ્રના આકારનું શ્યામ રંગનું સૂક્ષ્મ ચિહ્ન હોય તેવો હીરો ગ્રહણ કરવાથી પોતાના કુટુંબનું તથા પોતાનું પણ કલ્યાણ થાય છે. જે ગોળ હીરાના મધ્ય જાગમાં લાલ રંગનું મક્કિકાના આકારનું સૂક્ષ્મ ચિહ્ન હોય તેવો હીરો ગ્રહણ કરવાથી પોતાને અસાધ્ય રોગની ઉત્પત્તિ થાય છે. જે ગોળ હીરાના મધ્ય જાગમાં શ્યામ રંગનું વીંઢીના આકારનું સૂક્ષ્મ ચિહ્ન માલુમ પડે તેવો હીરો ગ્રહણ કરવાથી પોતાની વિદ્યાનો નાશ થાય છે. જે ગોળ હીરાના મધ્ય જાગમાં પીઠા રંગનું ઋકચના આકારનું સૂક્ષ્મ ચિહ્ન માલુમ પડે તેવો હીરો ગ્રહણ કરવાથી પોતાનાં સંતાનોનું મૃત્યુ થાય છે. જે ગોળ હીરાના મધ્ય જાગમાં ચક્રના આકારનું લીલા રંગનું સૂક્ષ્મ ચિહ્ન જોવામાં

આવે તેવો હીરો ગ્રહણ કરવાથી પોતાને અતિશય લક્ષ્મીની પ્રાપ્તિ થાય છે. જે ગોઠ હીરાના મધ્ય જાગમાં લાલ રંગનું મુસ-લના આકારનું સૂક્ષ્મ ચિહ્ન જોવામાં આવે તેવો હીરો ગ્રહણ કરવાથી પોતાને ઘણી આપદા સહન કરવી પડે છે. જે ગોઠ હીરાના મધ્ય જાગમાં શ્યામ રંગનું શંખના આકારનું સૂક્ષ્મ ચિહ્ન માલુમ પડે તેવો હીરો ગ્રહણ કરવાથી પોતાનું તથા પોતાના નુકુંડુબં અત્યંત કદયાણ થાય છે. જે ગોઠ હીરાના મધ્ય જાગમાં લાલ રંગનું કર્પિંજલ નામના પક્ષીના પગના આકારનું સૂક્ષ્મ ચિહ્ન માલુમ પડે તેવો હીરો ગ્રહણ કરવાથી પોતાનાં સંતાનો આંખે આંધળાં નીપજે છે. જે ગોઠ હીરાના મધ્ય જાગમાં શ્યામ રંગનું લઘોતના આકારનું સૂક્ષ્મ ચિહ્ન માલુમ પડે તેવો હીરો ગ્રહણ કરવાથી પોતાને અગ્નિનો જય ઉપજે છે. જે ગોઠ હીરાના મધ્ય જાગમાં શ્યામ રંગનું કમલના પુષ્પના આકારનું સૂક્ષ્મ ચિહ્ન માલુમ પડે તેવો હીરો ગ્રહણ કરવાથી પોતાની લક્ષ્મીનો નાશ થાય છે, પણ જે ગોઠ હીરામાં લાલ રંગનું કમલના પુષ્પના આકારનું સૂક્ષ્મ ચિહ્ન માલુમ પડે તેવો હીરો ગ્રહણ કરવાથી અશ્વૂટ લક્ષ્મીની પોતાને પ્રાપ્તિ થાય છે. જે ગોઠ હીરાના ઠેરા પર કંકણના આકારનું સૂક્ષ્મ શ્યામ રંગનું ચિહ્ન માલુમ પડે તેવો હીરો ગ્રહણ કરવાથી પોતાના કુંડુંબની સ્ત્રીઈ વિષયાંધ થાય છે. જે ગોઠ હીરાના ઠેરા પર પીઠા રંગનું મનુષ્યના મુખની આકૃતિનું સૂક્ષ્મ ચિહ્ન માલુમ પડે તેવો હીરો ગ્રહણ કરવાથી પોતાના કુંડુંબને જૂતનો અથવા રાહુ ગ્રહનો ઉપદ્રવ થાય છે. જે ગોઠ હીરાની કિનારી પર

ઇયામ રંગનું ગર્દજના મુખના આકારનું સૂક્ષ્મ ચિહ્ન માણુમ પર
 તેવો હીરો ગ્રહણ કરવાથી પોતાની કીર્તિનો નાશ થાય છે. જે
 ગોઠ હીરાની કિનારી પર લાલ રંગનું પારાપત પહીના પંજાના
 આકારનું સૂક્ષ્મ ચિહ્ન માણુમ પર તેવો હીરો ગ્રહણ કરવાથી
 પોતાને ઘણા ડ્રવ્યની પ્રાપ્તિ થાય છે. જે ગોઠ હીરાની કિનારી
 પર લાલ રંગનું ઇંદ્રગોપ નામના જંતુના આકારનું સૂક્ષ્મ ચિહ્ન
 માણુમ પર તેવો હીરો ગ્રહણ કરવાથી પોતાના કુડુંબનાં સંતાનો
 ધુર્બલ થાય છે. જે ગોઠ હીરાની કિનારી પર પીલા રંગનું
 હસ્તીની સુંઢના આકારનું સૂક્ષ્મ ચિહ્ન માણુમ પર તેવો હીરો
 ગ્રહણ કરવાથી પોતાને નિશ્ચે કરીને રાજ્યપદવી મળે છે. જે
 ગોઠ હીરાની કિનારી પર ઇયામ રંગના મત્સ્ય અથવા મગરના
 આકારનું સૂક્ષ્મ ચિહ્ન માણુમ પર તેવો હીરો ગ્રહણ કરવાથી
 પોતાને જલપર્યટન કરવું પરે છે તથા તેમાં બહુ ડ્રવ્યની હાનિ
 થાય છે. જે ગોઠ હીરાની કિનારી પર લીલા રંગનું કલશના
 આકારનું સૂક્ષ્મ ચિહ્ન માણુમ પર તેવો હીરો ગ્રહણ કરવાથી
 પોતાને ઉત્તમ સ્ત્રીનો લાજ થાય છે જે ગોઠ હીરાની કિનારી
 પર ઇયામ રંગનું સ્વસ્તિકના આકારનું સૂક્ષ્મ ચિહ્ન માણુમ પર
 તેવો હીરો ગ્રહણ કરવાથી પોતાને કોઈ દિવસે પણ સંતાપ
 અતો નથી. જે ગોઠ હીરાની કિનારી પર લાલ રંગનું ઊંદરના
 મુખના આકારનું સૂક્ષ્મ ચિહ્ન જોવામાં આવે તેવો હીરો ગ્રહણ
 કરવાથી પોતાને ચોરનો ઉપદ્રવ થાય છે. જે ગોઠ હીરાની
 કિનારી પર લાલ રંગનું મનુષ્યની આંખના આકારનું સૂક્ષ્મ
 ચિહ્ન જોવામાં આવે તેવો હીરો ગ્રહણ કરવાથી પોતાને અંધત્વ

પ્રાપ્ત થશે. જે ગોલ હીરાની કિનારી પર શ્યામ રંગનું કાગ-
માની આંખના આકારનું સૂક્ષ્મ ચિહ્ન માલુમ પમે તેવો હીરો
ગ્રહણ કરવાથી પોતાની બુદ્ધિ અત્યંત તીવ્ર થાય છે. જે ગોલ હી-
રાની કિનારી પર પીઠા રંગનું મનુષ્યના પંજાના આકારનું સૂક્ષ્મ
ચિહ્ન માલુમ પમે તેવો હીરો ગ્રહણ કરવાથી પોતાનું માન
ઘણુંજ વૃદ્ધિ પામે છે. જે ગોલ હીરાની કિનારી પર શ્યામ રંગનું
ઘુવરુ પદ્મીના મુખના આકારનું સૂક્ષ્મ ચિહ્ન માલુમ પમે તેવો
હીરો ગ્રહણ કરવાથી પોતાને રાત્રિ અંધપણું પ્રાપ્ત થાય છે.

હવે ચોરસ હીરાના મધ્ય જાગનાં તથા કિનારી પરનાં
ચિહ્નોનું ફલ પણ ઉપર પ્રમાણેજ જાણવું.

વઢી જે હીરાનો આકાર ત્રિકોણ હોય તેવો હીરો ગ્રહણ
કરવાથી પોતાને અસાધ્ય રોગની ઉત્પત્તિ થાય છે. જે હીરાનો
આકાર મોતીની પેઠે ગોલ હોય તથા જેનો ઘેરાવો ત્રણ અને
ચાર આંગુલની વચ્ચે હોય તેવો હીરો પ્રાપ્ત થવાથી પોતાને
ઉત્તમ રાજ્ય મળે છે. જે હીરાનો આકાર ચાર ખૂણા કરતાં
વધારે ખૂણાઉવાળો હોય તેવો હીરો ગ્રહણ કરવાથી પોતાને
બહુ ડબ્બની હાનિ થાય છે. જે હીરાનો આકાર એક બાજુએ
અણીવાળો તથા બીજી સઘલી બાજુએ ગોલ હોય તેવો હીરો
ગ્રહણ કરવાથી પોતાને અત્યંત લક્ષ્મીની તથા ઉત્તમ પરિવા-
રની પ્રાપ્તિ થાય છે. વઢી જે હીરાનો આકાર બન્ને બાજુએ
અણીદાર તથા મધ્ય જાગમાં ગોલ હોય તેવો હીરો ગ્રહણ
કરવાથી પોતાનું વંધ્યત્વ પણ નાશ પામે છે. જે હીરાનો
આકાર વચમાંથી ડંચો તથા કિનારીની બાજુએ પાતલો હોય

તેવો હીરો ગ્રહણ કરવાથી પોતાને ઉત્તમ સંતાનની પ્રાપ્તિ થાય છે. જે હીરાનો આકાર અરધી બાજુએ જામો તથા અરધી બાજુએ પાતલો હોય તેવો હીરો ગ્રહણ કરવાથી પોતાને ગ્રહિલપણું પ્રાપ્ત થાય છે. જે હીરાનો આકાર લંબગોળ હોય તેવો હીરો ગ્રહણ કરવાથી પોતાને ઉત્તમ સ્ત્રીનો લાજ થાય છે. જે હીરાનો આકાર એક બાજુથી ઉપસેલો તથા તેની ઉલટી બાજુએ ચાના-વાળો હોય તેવો હીરો ગ્રહણ કરવાથી પોતાના કુટુંબનું જલથી મૃત્યુ નીપજે છે.

એવી રીતે હીરાઉનાં લક્ષણોથી અતાં શુચાશુચ ફળોનું સ્વરૂપ કહ્યું.

હવે માણિક્ય વિગેરે સઘલા પ્રકારનાં રત્નોનાં લક્ષણોનાં પણ શુચાશુચ શકુનોનાં ફળોનું સ્વરૂપ ઉપર વર્ણવેલા હીરાનાં લક્ષણોની પેઠેજ જાણી લેવું.

॥ ઇતિ પરકાયપ્રવેશવિદ્યાપ્રવીણાચાર્યશ્રીજિનદત્તસૂરીશ્વર-
વિરચિતે શકુનશાસ્ત્રે નવમઃ પ્રસ્તાવઃ ॥

॥ પ્રશસ્તિઃ ॥

શ્રીવીરક્રમતો વજ્રવ વિબુધાધારો ધર્માવિશ્રુતો ।
ગન્ધોડ્યં ત્રિદશાલયોપમં ઇહ શ્રીવાયટીયાહ્વયઃ ॥
તસ્મિન્નિંદ્યં ઇવાજવદ્યતિવરો વિદ્યાર્ણવાજો મહાન્ ।
સૂરિઃ શ્રીજિનદત્ત ઇત્યગ્નિધયા રૂપાતો મહીમંરુદ્ધે ॥ ૧ ॥

પરકાયપ્રવેશાદ્યા,—સ્ત્રીવ્રયોગમહાબલાઃ ।
 વિદ્યા હ્યધિગતા યેન, યોગિનામપિ દુર્લ્ભજ્ઞાઃ ॥ ૨ ॥
 સમંતભદ્રનામાનઃ શ્રુતકેવલિનઃ પુરા ।
 બજ્રવુર્જુવિ વિખ્યાતાઃ પૂર્વસાગરપારગાઃ ॥ ૩ ॥
 નિર્મિતં લોકકલ્પાલ્યં, શાસ્ત્રં તેન હિતૈષિણા ।
 વિદ્યાપ્રવાદપૂર્વાત્તુ, સમુદ્ઘૃત્ય નિજેહ્યયા ॥ ૪ ॥
 તસ્માદપિ સમુદ્ઘૃત્ય, જનાનાં હિતદેતવે ।
 મયૈતદ્ગુંફિતં શાસ્ત્રં, શકુનાનાં પ્રબોધકં ॥ ૫ ॥
 વિજ્ઞાય શકુનાન્યેવં, નિજકાર્યં પ્રકુર્વતાં ।
 જનાનાં સ્વલ્લનં કાપિ, નો જવિષ્યતિ નિશ્ચિતં ॥ ૬ ॥

અર્થ—એવી રીતે શકુનો જોડને પોતાનું કાર્ય કરનારા
 માણસોને કોઈ પણ જગોળ (પોતાના કાર્યમાં) નિશ્ચે કરી
 વિગ્ન થશે નહીં. (એવી રીતે શ્રી જિનદત્ત સૂરિ મહારાજ કહે છે.)

॥ સમાપ્તમિદં શકુનશાસ્ત્રં ॥

વ્યવહારના અર્થે ઘરમાંથી બહાર નીકળતાં કે પરદેશ જતાં અથવા વરઘોનો કાઢતાં કે શત્રુ ઉપર ચઢાડ કરવાને ગામ બહાર નીકળતાં જો નીચે દર્શાવેલા પદાર્થો વગેરે સામા મળે તો તે શકુન થયાં એમ ગણાય છે:—બ્રાહ્મણ, ગાય, ફલ, દુધ, મોતી, માણેક, વેશ્યા, હાથી, ઊત્ર, ચમ્મર, ધૂમાના વિનાનો અગ્નિ, દારુ, માંસ, માઢલું, તલ્લવાર, ઢાલ, બંડુક, કટાર, આરસી, કન્યા, હરણ, નોઢીયો, કલા ચનાવેલો મોર, કેને બાલકવાળી સુવાસણ સ્ત્રી, ગાતી બાડું, વાજાં અને ધોયેલાં વસ્ત્રોની ગાંસની ડંચકનારો ધોબી. આ ઉપરાંત શકુનના બીજા અસંખ્ય પદાર્થો છે.

પરંતુ નીચલા પદાર્થો અપશકુન તરીકે મનાય છે:—લાકમાં, ચામરું, ઘાસ, ઢોરુ, ધુંધવાતો અગ્નિ, તેલ, ગોલ, વાંઝણી, શત્રુ, ટંટો કરનારાડું ટોલું, કપાલમાં ચાંદ્રો કરેલો નહીં હોય એવી સુવાસણ સ્ત્રી, ઢાકટો, તેલના મર્દનવાળો, હીજનો, હલાલ્લોર, ઢાશ, કાદવ, ઝીનાં કપમાં, જોગી, ગોસાંડ, વેરાગી, ફકીર, સંન્યાસી, શેવનો વિગેરે, અરુદ, શેર, મુનનો, કંગાલ, બેફીકરો, ઘેલો, આ બધા અપશકુનમાં ગણાય છે.

દિશાશૂલ જોવાનો કોઢો.

સોમ અને શનિવારે	પૂર્વ દિશામાં.
ગુરુવારે	દક્ષિણ દિશામાં.
બુધ તથા મંગલવારે	ઉત્તર દિશામાં.
રવિ તથા શુક્રવારે	પશ્ચિમ દિશામાં.

રવિ.	સોમ.	મંગલ.	બુધ.	ગુરુ.	શુક્ર.	શનિ.
૧ ઉદેગ.	અમૃત.	રોગ.	લાજ.	શુજ.	ચઠ.	કાઠ.
૨ ચઠ.	કાઠ.	ઉદેગ.	અમૃત.	રોગ.	લાજ.	શુજ.
૩ લાજ.	શુજ.	ચઠ.	કાઠ.	ઉદેગ.	અમૃત.	રોગ.
૪ અમૃત.	રોગ.	લાજ.	શુજ.	ચઠ.	કાઠ.	ઉદેગ.
૫ કાઠ.	ઉદેગ.	અમૃત.	રોગ.	લાજ.	શુજ.	ચઠ.
૬ શુજ.	ચઠ.	કાઠ.	ઉદેગ.	અમૃત.	રોગ.	લાજ.
૭ રોગ.	લાજ.	શુજ.	ચઠ.	કાઠ.	ઉદેગ.	અમૃત.
૮ ઉદેગ.	અમૃત.	રોગ.	લાજ.	શુજ.	ચઠ.	કાઠ.

સમજ-ઉપલા કોઠાનું સમજવું એ કે જે દહાને જે વાર હોય તેનું પહેલું
ચોધનીયું બેસે અને તેથી ઊઠા વારનું ચોધનીયું હોય તે બીજું આવે.

રાત્રિનાં ચોધનીયાં.

રવિ.	સોમ.	મંગલ.	બુધ.	ગુરુ.	શુક્ર.	શનિ.
૧ શુજ.	ચઠ.	કાઠ.	ઉદેગ.	અમૃત.	રોગ.	લાજ.
૨ અમૃત.	રોગ.	લાજ.	શુજ.	ચઠ.	કાઠ.	ઉદેગ.
૩ ચઠ.	કાઠ.	ઉદેગ.	અમૃત.	રોગ.	લાજ.	શુજ.
૪ રોગ.	લાજ.	શુજ.	ચઠ.	કાઠ.	ઉદેગ.	અમૃત.
૫ કાઠ.	ઉદેગ.	અમૃત.	રોગ.	લાજ.	શુજ.	ચઠ.
૬ લાજ.	શુજ.	ચઠ.	કાઠ.	ઉદેગ.	અમૃત.	રોગ.
૭ ઉદેગ.	અમૃત.	રોગ.	લાજ.	શુજ.	ચઠ.	કાઠ.
૮ શુજ.	ચઠ.	કાઠ.	ઉદેગ.	અમૃત.	રોગ.	લાજ.

સમજ:-ઉપલા કોઠાનું સમજવું એ કે જે દહાને જે વાર હોય તેનું
ચોધનીયું પહેલું બેસે અને તેથી પાંચમા વારનું ચોધનીયું હોય તે
રાતનું બીજું ચોધનીયું જાણવું. સારાં ચોધનીયાં—અમૃત, શુજ,
લાજ અને ચઠ. માઠાં ચોધનીયાં—ઉદેગ, રોગ અને કાઠ.

शकुनविद्यानुं स्वरूप.

आ विद्या घणी उपयोगी होवाने लीधे अगाउना वखतमां आ विद्यानो बहुज प्रचार हतो अर्थात् अगाउना लोको आ विद्या द्वारा कार्यसिद्धिनुं शकुन लइने दरेक कार्यनो प्रारंज करता हता. तेनुं कारण मात्र एज हतुं के तेउनां बधां कार्य प्रायः सफल अने शुजकारी अतां हतां, परंतु बीजी विद्याउनी माफक धीमे धीमे आ विद्यानो पण प्रचार घटतो गयो तथा उठी बुद्धिवाळा लोको आ विद्याने बच्चानो खेळ समजवा लाग्या अने विशेषे करीने इंग्रेजी जणेल्ला लोकोनो विश्वास आ विद्या उपर नाम मात्र कंइ पण रह्यो नहीं. कहुं ठे के “न वेत्ति यो यस्य गुणप्रकर्षं स तस्य निन्दां सततं करोति” अर्थात् जे माणस जेना गुणने नथी जाणतो ते माणस तेनी निरंतर निंदा कर्मा करे ठे. अस्तु—आ विद्याना विषयमां कोइनो विचार गमे तेम होय, परंतु अगाउमा सिद्धांतथी एटलुं तो खुबे खुबुं कही शकाय ठे के आ विद्या प्राचीन समयमां घणो आदिर पामी चुकी हती तथा अगाउना विद्यानोए आ विद्याना पोते बनावेला ग्रंथोमां घणो उल्लेख कर्यो ठे.

अगाउना वखतमां आ विद्यानो प्रचार जो के प्रायः बधा देशोमां हतो तोपण मारवारुमां तो आ विद्या घणा उत्कृष्ट प्रकारे प्रचलित हती. जुळ, थोरा वखत पहेळां मारवारुमां जाटी आदि रजपूत लोक जे परदेश जवावाळा लोकोना सहायक तरीके जता हता ते लोक जनावरोनी जाषा विगेरेनां शुजाशुज शकुनो सारी रीते जाणता हता. हरबूकी नामना

સાંખલા રજપૂત અફ ગયા છે, જેઝે પરદેશગમનાદિનાં શુજા-શુજ શકુનોના વિષયમાં સંકમો દોહા બનાવ્યા છે. વર્તમાન સમ-યમાં રેદવે આદિ ઘારા યાત્રા કરવાનો પ્રચાર અફ ગયો છે, તેથી મારવારમાં પણ શકુનોનો પ્રચાર ઘટી ગયો છે અને ઘટતો ચાલ્યો છે.

ઘણા લોકો ઇટલું પણ જાણતા નથી કે શુજ શકુન શાથી થાય છે તથા અશુજ શકુન શાથી થાય છે એ ઘણીજ શરમા-વનારી હકીકત છે, કારણ કે શુજાશુજ શકુનોને જાણવાં તથા યાત્રાને વલ્લતે તેને જોવાં એ ઘણુંજ જરૂરનું છે. શકુન છે તે આગામી શુજાશુજનાં અથવા સમજો કે કાર્યની સિદ્ધિ કે અસિદ્ધિ તથા સુખ કે દુઃખનાં સૂચવનારાં છે.

શકુન બે પ્રકારનાં જોવામાં આવે છે. એક તો રમલ અથવા પાશા આદિ ઘારા કાર્યના વિષયમાં જોવામાં આવે છે અને બીજા પરદેશ વિગેરે ઠેકાણે ગમન કરવાને વલ્લતે શુજાશુજ ફલના વિષયમાં જોવામાં આવે છે. આ બે પ્રકારનાં શકુનોના વિષયમાં સંદેપથી આ પ્રકરણમાં લલ્લવામાં આવશે. તેમાંથી પહેલા પ્રકારનાં શકુ-નોના વિષયમાં ગર્ગાચાર્ય મુનિએ સંસ્કૃતમાં બનાવેલી પાશશકુ-નાવલ્લિનો અનુવાદ કરીને વર્ણન કરવામાં આવશે અને તેની પછી પરદેશ આદિ જવાના વિષયમાં શુજાશુજ શકુનોનું સંદેપથી વર્ણન કરવામાં આવશે.

જે કાંઈ કાર્ય કરવાનું હોય તેનો પ્રથમ સ્થિર મનથી વિચાર કરવો. પછી ઓળા ચોલા, એક સોપારી અને બેઆની કે રૂપાનાણું વિગેરેને પુસ્તકની ડપર જેટ તરીકે રાલીને પાસાને

હાથમાં લઈને આ નીચે લખેલો મંત્ર સાત વાર બોલવો. પઠી પાસા ત્રણ વાર નાખવા તથા ત્રણ વારના જેટલા અંક થાય તેનું ફળ જોવું, પરંતુ ઇટલું યાદ રાખવાનું છે કે એક વાર શકુન લીધા પઠી ફરી બીજી વખત શકુન લેવું નહીં.

મંત્ર—ૐ નમો જગવતિ કૂષ્માન્ત્રિ સર્વકાર્યપ્રસાધિનિ સર્વનિમિત્તપ્રકાશિનિ एह्येहि एह्येहि वरं देहि देहि हृदि हृदि मातङ्गिनि सत्यं ब्रूहि ब्रूहि स्वाहा ।

આ મંત્રને સાત વાર બોલીને “સત્ય જાણે અસત્યને પરિહાર કરે” એવી રીતે મુખથી કહીને પાસા નાખવા. જો પાસા હાજર ન હોય તો નીચે જે પાસાવલિકા યંત્ર લખેલ છે તેની ઉપર ત્રણ વાર આંગળીને ફેરવીને મરજી પડે તે અંક ઉપર આંગળી રાખી દેવી તથા આગલ જે તેનું ફળ લખેલ છે તે જોઈ લેવું.

પાસાવલિકા યંત્ર.

૧૧૧	૧૧૨	૧૧૩	૧૧૪	૧૧૫	૧૧૬	૧૧૭	૧૧૮
૧૨૧	૧૨૨	૧૨૩	૧૨૪	૧૨૫	૧૨૬	૧૨૭	૧૨૮
૨૧૧	૨૧૨	૨૧૩	૨૧૪	૨૧૫	૨૧૬	૨૧૭	૨૧૮
૨૨૧	૨૨૨	૨૨૩	૨૨૪	૨૨૫	૨૨૬	૨૨૭	૨૨૮
૩૧૧	૩૧૨	૩૧૩	૩૧૪	૩૧૫	૩૧૬	૩૧૭	૩૧૮
૩૨૧	૩૨૨	૩૨૩	૩૨૪	૩૨૫	૩૨૬	૩૨૭	૩૨૮
૪૧૧	૪૧૨	૪૧૩	૪૧૪	૪૧૫	૪૧૬	૪૧૭	૪૧૮
૪૨૧	૪૨૨	૪૨૩	૪૨૪	૪૨૫	૪૨૬	૪૨૭	૪૨૮

પાસાવલિકાનું ક્રમાનુસાર ફળ.

૧૧૧—હે પૂઠનાર ! આ પાસા ઘણા શુભ છે, તારા દિન

સારા છે, તેં વિલક્ષણ વાત વિચારી રાખી છે તે બધી સિદ્ધ થશે, વ્યાપારમાં લાજ થશે અને યુદ્ધમાં જીત થશે.

૧૧૨—હે પૂઠનાર ! તારું કામ સિદ્ધ થશે નહીં, તેથી વિચાર કરી રાખેલ કામને ઠોરીને બીજું કામ કર તથા દેવાધિદેવનું ધ્યાન ધર. આ શકુનનો એ પૂરાવો છે કે રાત્રે સ્વપ્નમાં કૌઆ, ઘુઘૂ, ગીધ, માછી, મહર જોયેલ છે અથવા શરીર પર તેલ લગામેલ છે અથવા કાઠો સર્પ દેખેલ છે એવું તું જોશ.

૧૧૩—હે પૂઠનાર ! તેં જે વિચાર કર્યો છે તેનું ફલ સાંજઠ. તું કોઈ સ્થાનને અથવા પૈસાના લાજને અથવા કોઈ સજ્જનની મુલાકાતને ચાહે છે તે સઘળું તને મળશે, તારા ક્લેશ અને ચિંતાના દિન ઘણા ધરાવી ગયા છે, હવે તારા સારા દિન આવ્યા છે. આ વાતની સત્યતાનું પ્રમાણ એ છે કે તારી કાંલ ઉપર તિલ અથવા મસો અથવા કોઈ ધાવનું ચિહ્ન છે.

૧૧૪—હે પૂઠનાર ! આ પાસા બહુ કદયાળકારી છે, કુલની વૃદ્ધિ થશે, જમીનનો લાજ થશે, ધનનો લાજ થશે, પુત્રનો પણ લાજ દેખાય છે અને વ્હાલા મિત્રનું દર્શન થશે, કોઈની સાથે સંબંધ થશે તથા ત્રણ મહીનાની અંદર વિચારેલ કામનો લાજ થશે, ગુરુની જાતિ અને કુલદેવીનું પૂજન કર. આ વાતની સત્યતાનું પ્રમાણ એ છે કે તારા શરીર ઉપર બંને બાજુએ મસા, તિલ અથવા ધાવનું ચિહ્ન છે.

૧૧૫—હે પૂઠનાર ! તેં ઠેકાણાનો લાજ તથા સજ્જનની મુલાકાત વિચારી છે, ધાતુ, ધન, સંપત્તિ અને જાડવંધની વૃદ્ધિ તથા અગાઉની માફક સન્માન મળવાનું વિચાર્યું છે તે સર્વે કોઈ પણ જા-

તના વિગ્ન સિવાય તારે માટે સુખદાયી થશે. આનો નિશ્ચય તને આ પ્રમાણે થઈ શકે છે કે તું સ્વપ્નમાં આપણા મોટા લોકોને જોઈશ.

૧૨૨—હે પૂઠનાર ! તને ધન અને યશનો લાજ થશે, ઠેકાણું અને સન્માન મળશે તથા મનમાં ધારેલી ચીજ મળશે. આ બાબતમાં શંકા ન કર, હવે તારાં પાપ અને દુઃસ્વ નાશ પામ્યાં છે, તેથી તને કલ્યાણની પ્રાપ્તિ થશે. આનો પૂરાવો એ છે કે તું રાતમાં સ્વપ્નમાં અથવા પ્રત્યક્ષ લગાઈ કરવી દેખીશ.

૧૨૩—હે પૂઠનાર ! તારાં કાર્ય અને ધનની સિદ્ધિ થશે, તેં વિચારી રાખેલ સર્વ બાબત સિદ્ધ થશે, કુટુંબની વૃદ્ધિ, સ્ત્રીનો લાજ તથા સ્વજનની મુલાકાત થશે, તારા મનમાં ઘણા દિવસ થયાં જે વિચાર છે તે હવે જલ્દી પૂર્ણ થશે. આ વાતનો એ પૂરાવો છે કે તારા ઘરમાં લગાઈ તથા સ્ત્રી સંબંધી ચિંતા આજથી પાંચ દિવસની અંદર થઈ જશે.

૧૨૪—હે પૂઠનાર ! જાણીની સાથે તારી જલ્દી મુલાકાત થશે. તારું સુકૃત સારું છે, ગ્રહનું બલ પણ સારું છે, તેથી તારાં સર્વે કામ થઈ જશે. તું તારી કુલદેવીનું પૂજન કર.

૧૨૫—હે પૂઠનાર ! તને ઠેકાણાનો લાજ, ધનનો લાજ તથા ચિત્તમાં ચેન થશે, જે કાંઈ કામ તારું બગમી ગયું છે તે પણ સુધરી જશે તથા જે કાંઈ ચીજ ચોરાઈ ગઈ છે તે પણ મળી જશે. આ વાતનો એ પૂરાવો છે કે તેં સ્વપ્નમાં વૃદ્ધ જોયું છે અથવા જોઈશ.

૧૨૬—હે પૂઠનાર ! જે કામનો તેં વિચાર કર્યો છે તે સર્વ થઈ જશે. આ વાતનો એ પૂરાવો છે કે તારી સ્ત્રીની સાથે તારે બહુ પ્રીતિ છે.

૧૩૩—હે પૂઠનાર ! આ શકુનથી તારા ધનનો નાશ થવાનો તથા શરીરમાં રોગ થવાનો સંજવ છે તેમજ કોઈ પણ પ્રકારનું બંધન છે. જાણ કે ધોખાનો સ્વતરો છે, તેં જારે કામનો વિચાર કર્યો છે તે કામ મોટી મુશ્કેલીથી પૂરું થશે.

૧૩૪—હે પૂઠનાર ! તુંને રાજકાજની, સરકારની અથવા સોના ચાંદીની અને પરદેશની ચિંતા છે, તું કોઈ હુશ્મનથી જીત મેળવવા માગે છે તે સર્વ જેમ તેં વિચારી છે તેમ ધીમે ધીમે તને પ્રાપ્ત થશે, હવે નુકશાન થશે નહીં, તારાં પાપ નાશ પામ્યાં છે. તું વીતરાગ દેવનું ધ્યાન કર, તારાં સર્વ કાર્ય સિદ્ધ થશે.

૧૪૧—હે પૂઠનાર ! તારો વિચાર કોઈ વ્યાપારનો છે તથા તને બીજી પણ કોઈ ચિંતા છે. આ બધાં કષ્ટમાંથી બુઢીને આજથી સાતમે દિવસ તને મંગલ થશે અથવા તો તને કાંઈ લાજ થશે અથવા સારી બુદ્ધિ ઉત્પન્ન થશે.

૧૪૨—હે પૂઠનાર ! તારા મનમાં ધન, ધાન્ય અથવા ઘર સંબંધી ચિંતા છે તે સર્વ દૂર થશે, તારા કુટુંબની વૃદ્ધિ થશે, કૃત્યાણ થશે, સજ્જનોની સાથે તને મુલાકાત થશે તથા ગયેલી વસ્તુ પણ મળશે. આ વાતનો એ પૂરાવો છે કે તારા ઘરમાં અથવા બહાર લગ્ન થઈ છે અથવા થશે.

૧૪૩—હે પૂઠનાર ! તેં વિચારી રાખેલ સર્વ કામ સિદ્ધ થશે, કૃત્યાણ થશે તથા ઢોકરીનો લાજ થશે. આ વાતનો પૂરાવો એ છે કે તું સ્વપ્નમાં કોઈ ગામમાં જતો તને પોતાને દેખીશ.

૧૪૪—હે પૂઠનાર ! તારાં સર્વે કામોની સિદ્ધિ થશે અને તને સંપત્તિ મળશે. આ વાતનો એ પૂરાવો છે કે સ્વપ્નમાં તેં

વિચારી રાखेल કામને તું જોડશ અથવા દેવમંદિરને અથવા મૂર્તિને અથવા ચંડમાને જોડશ.

૨૧૧—હે પૂઠનાર ! તૈં તારા મનમાં એક મોટા કાર્યનો વિચાર કર્યો છે તથા તને ધન સંબંધી ચિંતા છે તે તારે માટે સર્વ સારું થશે તથા બહાલા જાણીની મુલાકાત થશે. આ વાતની સત્યતાનું એ પ્રમાણ છે કે સ્વપ્નમાં ઝંચા મકાન પર પહારુ પર તું ચઢ્યો એમ તૈં જોયું છે અથવા જોડશ.

૨૧૨—હે પૂઠનાર ! તને સર્વ વાબતની વૃદ્ધિ થશે, મિત્રોની સાથે મુલાકાત થશે, સંસારથી લાજ થશે, વિવાહ કરવાથી કુલની વૃદ્ધિ થશે તથા સોનું, ચાંદી વિગેરે સર્વે સંપત્તિ થશે. આ વાતનો પૂરાવો એ છે કે સ્વપ્નમાં તૈં ગાય અથવા બલ્લદ જોયેલ છે અથવા જોડશ. તું પરદેશમાં પળ જવાનો વિચાર કરે છે. તું કુલદેવીને માન, તારે માટે સારું થશે.

૨૧૩—હે પૂઠનાર ! તારા મનમાં બે પગવાલાની ચિંતા છે અને તૈં સારા કામનો વિચાર કર્યો છે તેનો લાજ તને એક મહીનામાં થશે, જાણ તથા સજ્જન મળશે, શરીરમાં પ્રસન્નતા રહેશે અને તારું મનમાનતું કાર્ય થશે, પરંતુ જે તારા ગોત્રદેવ છે તેની આરાધના તથા સન્માન કર, તું માતા, પિતા, જાણ અને પુત્ર વિગેરેથી જે કાંઈ કામની ઇચ્છા રાખે છે તે તારા મનોરથ સિદ્ધ થશે. આ વાતનો પૂરાવો એ છે કે તૈં રાત્રિમાં પ્રત્યક્ષ અથવા સ્વપ્નમાં સ્ત્રી સાથે સમાગમ કર્યો છે.

૨૧૪—હે પૂઠનાર ! જે કાંઈ તારું કામ બગમી ગયું છે અર્થાત્ જે કાંઈ નુકશાન વિગેરે થયેલ છે અથવા કોઈની

પાસેથી જે કાંઈ તને લેવાનું છે અથવા જે કોઈ તારી સાથે દગાબાજી કરી છે તેને તું છૂલી જા, અહીંથી થોડે દૂર જવાથી તને લાજ થશે. આજ તૈં સ્વપ્નમાં દેવને અથવા દેવીને અથવા કુલના મોટા માણસોને અથવા નદી વિગેરેને જોયેલ છે અથવા સજ્જનોની સાથે તારી મુલાકાત થઈ છે.

૨૨૧—હે પૂઠનાર ! આજ દિવસ સુધી જે કાંઈ કાર્ય તૈં કર્યું તેમાં તને બરાબર ક્લેશ થયો અર્થાત્ તને સુખ નહીં મળ્યું. હવે તું તારા મનમાં કાંઈ કહ્યાણને યાદ છે તથા ધનની ઇચ્છા રાખે છે, તને મોટા ઠેકાણાની ચિંતા છે તથા તારું ચિત્ત ચંચલ છે તે હવે તારાં દુઃખનો નાશ થઈ ગયો અને કહ્યાણની પ્રાપ્તિ થઈ એમ સમજી લે. આ વાતની સત્યતાનું એ પ્રમાણ છે કે તું સ્વપ્નમાં વૃદ્ધને જોઈશ.

૨૨૨—હે પૂઠનાર ! સજ્જનોની સાથે તારે વિરોધ છે અને ધન મિત્રની સાથે મિત્રતા છે. જે તારા મનમાં ચિંતા છે તથા જે મોટું કામ તૈં ઊઠાવી રાખ્યું છે તેની સિદ્ધિ ઘણા દિવસમાં થશે તથા તારું થોડું પાપ બાકી છે તેનો નાશ થવાથી તને ઠેકાણાનો લાજ થશે.

૨૨૩—હે પૂઠનાર ! આ વખતે તૈં ધન કામનો મનોરથ કર્યો છે તથા તું બીજાના ધનની મદદથી વ્યાપાર કરીને તારી મતલબ કાઢવાને યાદ છે તો તે સંપત્તિ મળવી કઠણ છે. તું વ્યાપાર કર, તને લાજ થશે, પરંતુ તૈં મનમાં જે ધન વિચાર કર્યો છે તેને ઠોમી દેને બીજા કામનો વિચાર કર. આ વાતની સત્યતાનું એ પ્રમાણ છે કે તું સ્વપ્નમાં તારા ઘોડા દિવસ દેખીશ.

૨૨૪—હે પૂઠનાર ! તારા મનમાં પરસ્ત્રીની ચિંતા છે, તું ઘણા દિવસથી તકલીફને देखી રહ્યો છે, તું અહીં તહીં જટકી રહ્યો છે તથા તારી સાંથે અહીં લમાડ વિગેરે ઘણા દિવસ થયાં ચાલી રહેલ છે તે સર્વ વિરોધ શાંત થઈ જશે, હવે તારી તકલીફ ગઈ, કલ્યાણ થશે તથા પાપ અને દુઃખ બધાં નાશ પામ્યાં, તું ગુરુદેવની જ્ઞાતિ કર તથા કુલદેવની પૂજા કર. એમ કરવાથી તારા મનનાં વિચારી રાખેલ સર્વે કામ ઠીક થઈ જશે.

૨૨૫—હે પૂઠનાર ! તુંને દોષોનો વિચાર કર્યા વિના ધનનો લાજ થશે, એક મહીનામાં તારો વિચારી રાખેલ મનોરથ સિદ્ધ થશે અને તને મોટું ફલ મળશે. આ વાતની સત્યતાનું એ પ્રમાણ છે કે તેં સ્ત્રીની કથા કરી છે અથવા તું સ્વપ્નમાં વૃદ્ધને, શૂન્ય ઘરોને અથવા શૂન્ય દેશને અથવા સૂકા તળાવને જોઈશ.

૨૨૬—હે પૂઠનાર ! તેં બહુ કઠણ કામનો વિચાર કર્યો છે, તને ફાયદો થશે નહીં, તારું કામ સિદ્ધ થશે નહીં તથા તને સુખ મળવું કઠણ છે. આ વાતની સત્યતાનું એ પ્રમાણ છે કે તું સ્વપ્નમાં જૈસને देखીશ.

૨૨૭—હે પૂઠનાર ! તારા મનમાં એકાએક કામ ઉત્પન્ન થઈ ગયું છે, તું બીજાના કામને માટે ચિંતા કરે છે, તારા મનમાં વિલક્ષણ તથા કઠણ ચિંતા છે, તેં અનર્થ કરવો ધાર્યો છે, તેથી કાર્યની ચિંતાને ઢોમીને તું બીજું કામ કર તથા ગોત્ર-દેવીની આરાધના કર, તેથી તારું જલું થશે. આ વાતની સત્યતાનું પ્રમાણ એ છે કે તારા ઘરમાં કલહ છે, અથવા તું બહાર ફરે છે એવું જોઈશ અથવા સ્વપ્નમાં તને દેવતાનું દર્શન થશે.

૨૩૪—હે પૂઠનાર ! તને કામ ઘણું છે, તને ધનનો લાજ અશે, તું કુડુંબની ચિંતામાં વારંવાર મુંઝાય છે, તને ઠેકાણા અને જમીન જગ્યાની પણ ચિંતા છે, તારા મનમાં પાપ નથી, તેથી તારી ચિંતા જહ્દીદૂર અશે. તું સ્વપ્નમાં ગાયને, જેસને તથા પાણીમાં તૈરનેને देखीश, તારાં દુઃખનો અંત આવી ગયો છે, તારી બુદ્ધિ સારી છે, તેથી શુદ્ધ ઋક્તિ વમે તું કુલદેવતાનું ધ્યાન કર.

૨૪૧—હે પૂઠનાર ! તને વિવાહ સંબંધી ચિંતા છે તથા તું ક્યાંઈ લાજને માટે જવા યાચે છે, તે વિચારેલ કાર્યની જહ્દી સિદ્ધિ અશે તથા તારા પદની વૃદ્ધિ અશે. આ વાતનો એ પૂરાવો છે કે મૈથુનને માટે તે વાત કરેલી છે.

૨૪૨—હે પૂઠનાર ! તને ઘણા દિવસ અયાં પરદેશમાં ગયેલ મનુષ્યની ચિંતા છે, તું તેને બોલાવવાને યાચે છે તથા તે જ કામ વિચાર્યું છે તે સારું છે, પરંતુ યાચી બલવાન છે, તેથી એ બાબત આ વચ્ચે સિદ્ધ થતી માલુમ પડતી નથી.

૨૪૩—હે પૂઠનાર ! તારા રોગ અને દુઃખ મટી ગયાં, તારા સુખના દિવસ આવી ગયા, તને મનગમતું ફલ મળશે, તારા સર્વ ઉપદ્રવ નાશ પામ્યા તથા આ વચ્ચે જવાથી તને લાજ અશે.

૨૪૪—હે પૂઠનાર ! તારા ચિત્તમાં જે ચિંતા છે તે દૂર અશે, કષ્ટાણ અશે તથા તારાં સર્વ કામ સિદ્ધિ અશે. આ વાતનો એ પૂરાવો છે કે તારા ગુપ્ત અંગ ઉપર તલ છે.

૨૪૫—હે પૂઠનાર ! તું એ વાતનો વિચાર કરે છે કે હું પરદેશમાં જાઉં, મને ઠેકાણું મળશે કે નહીં મળે તો તું કુલદેવીને અથવા ગુરુદેવને યાદ કર, તારાં સર્વે વિગ્ન દૂર અશે

તથા તને સારો લાજ અશે અને કાર્યમાં સિદ્ધિ અશે. આ વાતની સત્યતામાં એ પ્રમાણ છે કે તું સ્વપ્નમાં પહાર અથવા કોઈ ઊંચા સ્થળને જોઈશ.

૩૧૨—હે પૂઠનાર ! તારા મનોરથ પૂર્ણ અશે, તારે માટે ધનનો લાજ દેખાય છે, તારા કુટુંબની વૃદ્ધિ તથા શરીરમાં સુખ ધીમે ધીમે અશે, દેવતાની તથા ગ્રહોની જે પૂર્વની પીડા છે તેની શાંતિને માટે દેવતાનું આરાધન કર. એમ કરવાથી તું જે કામનો આરંભ કરીશ તે સર્વ સિદ્ધિ અશે. આ વાતની સત્યતાનું એ પ્રમાણ છે કે તું સ્વપ્નમાં ગાય, ઘોડા અને હાથી વિગેરેને જોઈશ.

૩૧૩—હે પૂઠનાર ! તારા મનમાં ધનની ચિંતા છે અને તું કાંઈક દિલનો નરમ છે, તારા હૃદયને તને દબાવી રાખ્યો છે, તારા મિત્ર પણ તને સહાયતા કરતા નથી, તું ઘણા સજ્જનને રાખે છે, તેથી તારું ધન લોક ક્ષાય છે, તેટલા માટે ઓમો વચ્ચે ઓઝી જા, પરિણામે તારું જીવું અશે અર્થાત્ તારાં સર્વે હુઃખ મટી જશે. આ વાતનો એ પૂરાવો છે કે તારા ઘરમાં લગ્નશ અથવા અથવા અશે.

૩૧૪—હે પૂઠનાર ! આ શકુન કહ્યાણ તથા ગુણથી જરેલ છે, તું નિશ્ચિંતતાની સાથે જહ્દીથી સર્વે કામો સિદ્ધિ આપ એમ માને છે તે સર્વે કામ ધીમે ધીમે સિદ્ધિ અશે. આ વાતની સત્યતાનું એ પ્રમાણ છે કે તું સ્વપ્નમાં વૃદ્ધિ અથવા, સંપત્તિ, તલાવ અથવા માઠલી એમાંથી કોઈ પણ વસ્તુને देखીશ.

૩૧૫—હે પૂઠનાર ! આ શકુન સારું નથી, જે કામ તેં

વિચાર્યું છે તે નિરર્થક છે, એક મહીના સુધી તારાં પાપનો હૃદય છે, તેથી તેની આશા ઢોરીને તું બીજું કામ કર, કારણ કે તે કામ હમણાં થશે નહીં. આ વાતની સત્યતાનું એ પ્રમાણ છે કે તું સ્વપ્નમાં પ્રોલ્લ અથવા ગવૈયા લોકોને અથવા નગરને देखीश, સરકારથી તને તકલીફ થશે, તેથી અહીંથી બીજે સ્થાને ચાલ્યો જા કે જેથી કરીને તને તકલીફ થશે નહીં.

૩૨૨—હે પૂઠનાર ! એક મહીનો થયાં ધનને માટે તારા ચિત્તમાં હ્રદયેગ થયા કરે છે, પરંતુ હાલ તારા શત્રુ પણ મિત્ર થઈ જશે, સુખ સંપત્તિની વૃદ્ધિ થશે, ધનનો લાજ અવશ્ય થશે અને સરકારથી પણ તને કાંઈ સન્માન મળશે. આ વાતનો એ પૂરાવો છે કે તં મૈથુનની વાતચિત કરી છે.

૩૨૩—હે પૂઠનાર ! જો કે તારા જાગ્યનો થોડો હૃદય છે, પરંતુ તકલીફ તો તને છેજ નહીં, તને સારી રીતે રહેવાને માટે ઠેકાણું મળશે, ધનનો લાજ થશે, વ્હાલા સજ્જનોની મુલાકાત થશે તથા સર્વે દુઃખનો નાશ થશે, તું મનમાં ચિંતા કર નહીં. આ વાતનો એ પૂરાવો છે કે તું સ્વપ્નમાં વ્હાલાઈની સાથે મુલાકાતને જોઈશ.

૩૨૪—હે પૂઠનાર ! તારાં મકાન અને જમીનની વૃદ્ધિ થશે, તું વ્યાપારમાં સંપત્તિને પામીશ તથા જે વિચાર તં મનમાં કર્યો છે તે જો કે સર્વ સિદ્ધ તો થઈ જશે, પરંતુ તારા મનમાં કોઈ ક્ષટકો તથા ચિંતા છે. આ વાતની સત્યતાનું એ પ્રમાણ છે કે તારા માથામાં જખમનું નિશાન છે અથવા તું રાતમાં લડાઈ કરીને સુતો હોઈશ.

૩૩૧—હે પૂઠનાર ! તું તારા ચિત્તમાં કામ, કુડુંબ, ઘર, સંપત્તિ અને ધનની વૃદ્ધિ, પ્રજાથી લાજ તથા વસ્ત્રલાજ વિગેરેનો વિચાર કરે છે તો તું કુલદેવ તથા ગુરુની ઋત્તિ કર. એમ કરવાથી તને સારો લાજ થશે. આ વાતનો એ પૂરાવો છે કે તું સ્વપ્નમાં ગાયને દેખીશ.

૩૩૨—હે પૂઠનાર ! તને તકલીફ છે, તારા જાણ અને મિત્ર પણ તારાથી બદલીને ચાલી રહ્યા છે તથા જે તું તારા મનમાં વિચાર કરે છે તે તરફથી તને લાજ મળવો દેખાતો નથી, તેથી તું દેશાન્તર ચાલ્યો જા, ત્યાં તને લાજ થશે, તું આમ વાતમાં પારકા ધનથી વર્તાવ કરે છે. આ વાતની સત્યતાનું એ પ્રમાણ છે કે તું સ્વપ્નમાં જાણ તથા મિત્રોને દેખીશ.

૩૩૩—હે પૂઠનાર ! તું તારા મનમાં વિચાર કરી રાખેલ ફલને પામીશ, તને વ્યવહારની તથા જાણ અને મિત્રોની ચિંતા છે તે સર્વ તે વિચારી રાખેલ કામ સિદ્ધ થશે.

૩૩૪—હે પૂઠનાર ! તું ચિંતા કર નહીં, તને સારા આદમીની સાથે મુલાકાત થશે, હવે તારાં સર્વે દુઃખનો નાશ થશે, તે વિચારી રાખેલ સર્વે કામ સિદ્ધ થશે.

૩૪૧—હે પૂઠનાર ! તારા મનમાં કોઈ પરાયા આદમીની સાથે પ્રીતિ કરવાની ઇચ્છા છે તે તારે માટે સારી થશે, તું ગજરા-ઇશ નહીં, તને સુખ થશે, ધનનો લાજ થશે તથા સારા આદમીની સાથે મુલાકાત થશે.

૩૪૨—હે પૂઠનાર ! તારા મનમાં પરાયા આદમીની સાથે મુલાકાત કરવાની ચિંતા છે, તારા ઠેકાણાની વૃદ્ધિ થશે,

કહ્યાણ અશે, પ્રજાની વૃદ્ધિ તથા આરોગ્યતા અશે. આ વાતનો એ પૂરાવો છે કે તું સ્વપ્નમાં વૃદ્ધને देखીશ.

૩૪૩—હે પૂઠનાર ! તને વૈરીની અથવા જે કોઈ તારી સાથે વિશ્વાસઘાત કર્યો છે તેની ચિંતા છે તો આ શકુનથી એમ માલુમ પડે છે કે તારા ઘણા દિવસો કલેશમાં જશે અને તારી જે चीज चाલી ગઈ છે તે પાઠી નહીં આવે, પરંતુ થોડા દિવસ પછી તારું કહ્યાણ અશે.

૩૪૪—હે પૂઠનાર ! તારાં સર્વે કામ સારાં છે, તને જલ્દીજ મનોવાંઙિત ફલ મળશે, તને જે વ્યાપાર તથા જાણબંધની ચિંતા છે તે સર્વ દૂર અશે. આ વાતનો એ પૂરાવો છે કે તારા માથામાં ઘાનું ચિહ્ન છે, તું ઉદ્યમ કર, અવશ્ય લાજ અશે.

૪૧૧—હે પૂઠનાર ! તારા ધનની હાનિ, શરીરમાં રોગ અને ચિત્તની ચંચળતા એ ત્રણેવાત સાત વર્ષથી ચાલી રહી છે, જે કામ તેં અત્યાર સુધી કર્યું છે તેમાં નુકશાન અયાં કર્યું છે, પરંતુ હવે તું ખુશી આ, કારણ કે હવે તારી તકલીફ ચાલી ગઈ છે, તું હવે ચિંતા કર નહીં, કારણ કે હવે કહ્યાણ અશે, ધન, ધાન્યની આમદાની અશે તથા સુખ અશે.

૪૧૨—હે પૂઠનાર ! તારા મનમાં સ્ત્રી સંબંધી ચિંતા છે, તારી કાંઈ રકમ પણ લોકોમાં દબાઈ રહી છે અને જ્યારે તું માગે છે ત્યારે માત્ર હા, ના આપ છે, ધનના વિષયમાં તકરાર અવામાં પણ તને લાજ દેખાતો નથી, હજુ પણ તું તારા મનમાં શુદ્ધ સમય સમજી રહ્યો છે, પરંતુ તેમાં થોડા દિવસની ઢીલ છે અર્થાત્ થોડા દિવસ પછી તારી મતલબ સિદ્ધિ અશે.

૪૧૩—હે પૂઠનાર ! તારા મનમાં ધનલાજની ચિંતા છે અને તું કોઈ વ્હાલા મિત્રની મુલાકાતની ઇચ્છા રાખે છે તો તારી જીત થશે, અચલ ઠેકાણું મળશે, પુત્રનો લાજ થશે, પર-દેશ જવાથી કુશલ હેમ રહેશે તથા ઓમા દિવસો પઢી તારી ઘણીજ વૃદ્ધિ થશે. આ વાતની સત્યતાનું એ પ્રમાણ છે કે તું સ્વપ્નમાં દર્પણ દેખીશ.

૪૧૪—હે પૂઠનાર ! આ બહુ સારું શકુન છે, તને હિપદ અર્થાત્ કોઈ આદમીની ચિંતા છે તે એક મહીનામાં મટી જશે, ધનનો લાજ થશે, મિત્રની સાથે મુલાકાત થશે તથા મનમાં વિચારી રાખેલ સર્વ કામ જલ્દી સિદ્ધ થશે.

૪૧૫—હે પૂઠનાર ! તું ધનને માગે છે, સંસારમાં તારી પ્રતિષ્ઠા થશે, પરદેશમાં જવાથી મનોવાંઙિત લાજ થશે તથા સજ્જનની મુલાકાત થશે, તે સ્વપ્નમાં ધન જોયું છે અથવા સ્ત્રીની વાત કરી છે. આ અનુમાનથી સર્વ કાંઈ સારું થશે, તું માતાને શરણે જા. એમ કરવાથી કોઈ પણ વિઘ્ન નહીં આવે.

૪૧૬—હે પૂઠનાર ! તારા મનમાં ઠકુરાઈની ચિંતા છે, પરંતુ તારી પાઠલ તો દરિદ્રતા પડી રહી છે, તું બીજાના કામમાં લાગી રહ્યો છે, મનમાં મોટી તકલીફ થઈ રહી છે તથા ત્રણ વર્ષ અથા તને ક્લેશ થઈ રહ્યો છે અર્થાત્ સુખ નથી, તેથી તારા મનનું વિચારી રાખેલ કામ ઢોમી દઈને બીજું કામ કર, તે સફળ થશે, તું કઠણ સ્વપ્નને જુએ છે તથા તેનું જ્ઞાન તને થતું નથી, તેથી જે તારો કુલધર્મ છે તે કર, ગુરુની સેવા કર તથા કુલદેવનું ધ્યાન કર. એમ કરવાથી સિદ્ધિ થશે.

૪૨૩—હે પૂઠનાર ! તારો વિજય અશે, શત્રુનો હથ અશે, ધન સંપત્તિનો લાજ અશે, સજ્જનોની સાથે પ્રીતિ અશે, કુશલ દેમ અશે તથા ઝંસન કરવા વિગેરેથી લાજ અશે, હવે તારાં પાપનો નાશ થયો છે, તેથી જે કામનો તું વિચાર કરે છે તે સર્વ સિદ્ધ અશે. આ વાતનો એ પૂરાવો છે કે તું સ્વપ્નમાં વૃદ્ધને જોઈશ.

૪૨૪—હે પૂઠનાર ! તારા મનમાં ઘણી ઝારે ચિંતા છે, તને અર્થનો લાજ અશે, તારી જીત અશે, સજ્જનની મુલાકાત અશે, સર્વે કામ સફળ અશે તથા ચિત્તમાં આનંદ અશે.

૪૨૫—હે પૂઠનાર ! આ શકુન દીર્ઘાયુ કરવાવાળું છે, તને બીજા ઠેકાણાની ચિંતા છે, તું જાણ્બંધના આગમનને યાદ છે, તું તારા મનમાં જે કામનો વિચાર કરે છે તે સર્વ સિદ્ધ અશે, હવે તારાં દુઃખનો નાશ થઈ ગયો છે, પરંતુ તને દેશાંતરમાં જવાથી ધનનો લાજ અશે અને કુશલ દેમ આવીશ. આ વાતનો એ પૂરાવો છે કે તું સ્વપ્નમાં પહાર પર ચઢવું તથા મકાન વિગેરે દેખીશ અથવા તારા પગ ઉપર પચ્ચાનોનું ચિહ્ન છે.

૪૨૬—હે પૂઠનાર ! હવે તારાં સઘળાં દુઃખ સ્વલાસ થયાં તથા તને કલ્યાણ પ્રાપ્ત થયેલ છે, તને ઠેકાણાની ચિંતા છે તથા તું કોઈની મુલાકાતને યાદ છે તે તથા જે કાંઈ કામ તે વિચારી રાખેલ છે તે સર્વ અશે, દેશાંતરમાં જવાથી ધનની પ્રાપ્તિ અશે તથા ત્યાંથી કુશલ દેમ તું આવીશ.

૪૨૭—હે પૂઠનાર ! જ્યારે તારી પાસે અગાઉ ધન હતું ત્યારે તો મિત્ર, પુત્ર અને જાડ આદિ સર્વે લોક તારો હુકમ માનતા હતા, પરંતુ ઓટાં કર્મના પ્રજાવથી હવે તે સર્વ ધન

નષ્ટ થઇ ગયું છે, खेर ! તું ચિંતા કર નહીં, ફરીથી તારી પાસે ધન થશે, મન ખુશ થશે તથા મનમાં વિચારી રાखेल સર્વે કામ સિદ્ધ થશે.

૪૩૪—હે પૂઠનાર ! જેનું તું મૃત્યુ વિચારે છે તે હાલ નહીં થશે અને તેં જે આ વિચાર કર્યો છે કે મારું આ કામ ક્યારે થશે તો તે તારું કામ થોડા દિવસ પછી થશે.

૪૪૧—હે પૂઠનાર ! તારા જાણનો નાશ થયો છે તથા તારા કલેશ, પીના અને કષ્ટના ઘણા દિવસ વીતી ગયા છે, હવે તારા ગ્રહની પીના માત્ર પાંચ પદ્ધતિના પાંચ દિવસની છે, જે કામનો તું વિચાર કરે છે તેમાં તને ફાયદો નથી, તેથી બીજા કામનો વિચાર કર, તેમાં તને કાંઈક ફલ મળશે.

૪૪૨—હે પૂઠનાર ! જે કામનો તું પ્રારંભ કરે છે તે કામ ચલ્લ કરવાથી પણ સિદ્ધ થવું દેખાતું નથી અર્થાત્ આ શકુ-નથી આ કામ સિદ્ધ થવાની પ્રતીતિ થતી નથી, તેથી તું બીજું કામ કર.

૪૪૩—હે પૂઠનાર ! જે કામનો તું પ્રારંભ કરે છે તે કામ સિદ્ધ થશે નહીં, તું બીજાને માટે તારા પ્રાણ આપે છે તે સર્વે તારા ઉપાય વ્યર્થ છે, તેથી તું બીજી વાતનો વિચાર કર, તેમાં સિદ્ધિ થશે.

૪૪૪—હે પૂઠનાર ! જે કામનો તું વારંવાર વિચાર કરે છે તે તને જલ્દીથી પ્રાપ્ત થશે અર્થાત્ પુત્રનો લાજ, ઠેકાણાનો લાજ, ગયેલી વસ્તુનો લાજ તથા ધનનો લાજ—આ બધાં કાર્ય ઘણી જલ્દીથી થશે.

૧૦૫ પરદેશ જવા વિગેરે સંબંધી શકુનવિચાર.

પરદેશ જવા વિગેરે સંબંધી શકુનવિચાર.

૧ જો ગામ જતી વખતે કુમારી કન્યા, સધવા સ્ત્રી, ગાય, જરેલો ઘમો, દહીં, જેરી, શંખ, ઉત્તમ ફલ, પુષ્પમાળા, ધૂમારા વિનાનો અગ્નિ, ઘોઠા, હાથી, રથ, બેલ, રાજા, માટી, ચંવર, સોપારી, ઢત્ર, તૈયાર કરી રાખેલ જોજનથી જરી રાખેલ થાલ, વેશ્યા, ચોરોનો સમૂહ, ગરુઆ, આરસી, સિકોરા, દોના, માંસ, મધ્ય, મુકુટ, ચકમોલ, મધુ સહિત ઘૃત, ગોરોચન, ચાવલ, રત્ન, વીણા, કમલ, સિંહાસન, સંપૂર્ણ હથિયાર, મૃદંગ આદિ સંપૂર્ણ વાજિત્ર, ગીતનો ધ્વનિ, પુત્ર સહિત સ્ત્રી, વાઢના સહિત ગાય, ધોયેલાં કપમાં લીધેલ ધોવી, ડંધા અથવા મુહપત્તિ સહિત સાધુ, તિલક સહિત બ્રાહ્મણ, વગારવાનું નગારું તથા ધ્વજા પતાકા વિગેરે શુચ્ચ પદાર્થ સામે દેશાય અથવા જવાની વખતે ‘જાઉં જાઉં’ ‘નીકલો’ ‘ઢોરુ દો’ ‘જય પામો’ ‘સિદ્ધિ કરો’ ‘વાંઢિત ફલને પ્રાપ્ત કરો’ એ પ્રકારના શુચ્ચ શબ્દ સંજ્ઞાવી દેવાય તો કાર્યની સિદ્ધિ સમજી લેવી અર્થાત્ આ શકુન થવાથી અવશ્ય કાર્ય સિદ્ધ થાય છે.

૨ ગામ જતી વખતે જો સામે અથવા જમણી બાજુએ ઢીંક થાય, કાંટાથી વસ્ત્ર ફાટી જાય અથવા હલફ આવે અથવા કાંટો લાગી જાય અથવા કરાહનેનો શબ્દ સંજ્ઞાય અથવા સાપનું અવશ્યા બિલાવનું દર્શન થાય તો જવું નહીં.

૩ ચાલતી વખતે જો નીલચાસ, મોર, જારઘાજ અને નેહલા નજરે પડે તો તે ઉત્તમ સમજવા.

૪ ચાલતી વખતે કુકમો માવી બાજુ બોલે તે ઉત્તમ છે.

૧ ચાલતી વખતે માઘી બાજુ તરફ રાજાનું દર્શન થવાથી સર્વ કષ્ટ દૂર આવે છે.

૬ ચાલતી વખતે માઘી બાજુ તરફ ગધેમાનું મઠવું થવાથી મનોવાંઙિત કાર્ય સિદ્ધિ આવે છે.

૭ ચાલતી વખતે જમણી બાજુ તરફ નાહરનું મઠવું થવાથી ઉત્તમ ક્ષિત્તિ સિદ્ધિ આવે છે.

૮ ચાલતી વખતે સંપૂર્ણ નચાયુધોનું માઘી બાજુ તરફ મઠવું તથા અંદર જતી વખતે જમણી બાજુ તરફ મઠવું મંગલકારી આવે છે.

૯ ચાલતી વખતે ગધેમાનું માઘી બાજુ તરફ મઠવું અને અંદર જતી વખતે જમણી બાજુ તરફ મઠવું ઉત્તમ આવે છે.

૧૦ પઠવાને તથા સામે ગધેમો બોલતો હોય તે વખતે ગમન કરવું જોઈએ.

૧૧ ચાલતી વખતે જો ગધેમો મૈથુન કરતો મળે તો ધનનો લાજ તથા કાર્યની સિદ્ધિ જાણી લેવી.

૧૨ ચાલતી વખતે જો ગધેમો માઘી બાજુ તરફ શિશ્રને હલાવતો દેખાય તો તે કુશલસૂચક આવે છે.

૧૩ જો સુઆ (તોતા) માઘી બાજુ તરફ બોલે તો જય, જમણી બાજુ તરફ બોલે તો મહા લાજ, સૂકા લાકડા ઉપર બેઠો બોલે તો જય તથા સન્મુખ બોલે તો બંધન આવે છે.

૧૪ જો મેના સન્મુખ બોલે તો કલહ, જમણી બાજુ તરફ બોલે તો લાજ અને સુખ, ડાબી બાજુ તરફ બોલે તો અશુભ તથા પીઠ પાઠલ બોલે તો મિત્રનો સમાગમ આવે છે.

૧૧૦ પરદેશ જવા વિગેરે સંબંધી શકુનવિચાર.

૧૫ ગામ જતી વખતે જો બગલો માથા પગને ડાંગે તથા જમણા પગની સહાયથી ડાંગે રહેલો દેખાય તો લક્ષ્મીનો લાજ આય છે.

૧૬ જો પ્રસન્ન થયેલ બગલો બોલતો હોય એમ દેખાય અથવા ડાંગે ડાંગે હોય એમ દેખાય તો કન્યા અને દ્રવ્યનો લાજ તથા સંતોષ આય છે અને જો તે જયજીત થઈને ડાંગે હોય તેમ દેખાય તો જય ઉત્પન્ન આય છે.

૧૭ ગામ જતી વખતે ઘણા ચકવા એકઠા મળેલ બેઠા દેખાય તો મોટો લાજ અને સંતોષ આય છે તથા જો જયજીત થઈને ડાંગે હોય તેમ દેખાય તો જય ઉત્પન્ન આય છે.

૧૮ જો સારસ માવી બાજુ તરફ દેખાય તો મહા સુખ, લાજ અને સંતોષ આય છે, જો એક એક બેઠેલ દેખાય તો મિત્રસમાગમ આય છે, જો સન્મુખ બોલતું દેખાય તો રાજાની કૃપા આય છે તથા જો જોડા સહિત બોલતું દેખાય તો સ્ત્રીનો લાજ આય છે, પરંતુ જમણી તરફ સારસનું મળવું નિષિદ્ધ (અશુભ-સૂચક) આય છે.

૧૯ ગામ જતી વખતે જો ટિંટોમી સન્મુખ બોલે તો કાર્યની સિદ્ધિ આય છે તથા જો માવી બાજુ તરફ બોલે તો નિકૃષ્ટ ફલ આય છે.

૨૦ જતી વખતે જો જલકુકરી પાણીમાં બોલતી હોય તો ઉત્તમ ફલ આય છે તથા જો જલની બહાર બોલતી હોય તો નિકૃષ્ટ ફલ આય છે.

૨૧ ગામ જતી વખતે જો મોર એક વાર બોલે તો લાજ, બે

વાર બોલે તો સ્ત્રીનો લાજ, ત્રણ વાર બોલે તો ડ્રવ્યનો લાજ, ચાર વાર બોલે તો રાજાની કૃપા તથા પાંચ વાર બોલે તો કલ્યાણ આય છે. જો નાચતો મોર દેખાય તો ઉત્સાહ ઉત્પન્ન આય છે તથા તે મંગલકારી અને અધિક લાજદાયક આય છે.

૨૨ જતી વચ્ચે જો સમઠી આહાર સહિત કામની ઉપર બેઠેલી દેખાય તો મોટો લાજ આય છે, જો આહાર વિના બેઠી હોય તો જવું નિષ્ફળ આય છે, જો માબી બાજુ તરફ બોલતી હોય તો ઉત્તમ ફળ આય છે તથા જો જમણી તરફ બોલતી હોય તો ઉત્તમ ફળ અતું નથી.

૨૩ ગામ જતી વચ્ચે જો ધુગધૂ (ધુવરુ) માબી બાજુ તરફ બોલતું હોય તો ઉત્તમ ફળ આય છે, જો જમણી બાજુ તરફ બોલતું હોય તો જય ઉત્પન્ન આય છે, જો પીઠની પઢવાને બોલતું હોય તો વૈરી વશ આય છે, જો સામે બોલતું હોય તો જય ઉત્પન્ન આય છે, જો અધિક શબ્દ કરતું હોય તો અધિક વૈરી ઉત્પન્ન આય છે, જો ઘરની ઉપર બોલતું હોય તો સ્ત્રીનું મૃત્યુ આય છે અથવા બીજા કોઈ ઘરના માણસનું મૃત્યુ આય છે તથા જો ત્રણ દિવસ સુધી બોલતું રહે તો ચોરીનું સૂચક આય છે.

૨૪ ચાલતી વચ્ચે કબૂતર જમણી બાજુ તરફ હોવાથી લાજકારી આય છે, માબી બાજુ તરફ હોવાથી જાડ અથવા પરિજનને કષ્ટ ઉત્પન્ન આય છે તથા પઢવાને બોલતું હોવાથી ઉત્તમ ફળ આય છે.

૨૫ જો કુકનો સ્થિરતા સહિત માબી બાજુ તરફ શબ્દ કરતો હોય તો લાજ અને સુખ આય છે તથા જો જયથી

૧૧૨ પરદેશ જવા વિગેરે સંબંધી શકુનવિચાર.

ત્રાંત અડને માબી બાજુ તરફ બોલતો હોય તો જય અને વ્લેશ ઉત્પન્ન થાય છે.

૨૬ જો નીલકંઠ પહીં સામે અથવા જમણી બાજુ તરફ હીર વૃદ્ધ ઉપર બેઠું બોલતું હોય તો સુખ અને લાજ થાય છે, જો તે જમણી બાજુએ અડને તોરણ પર આવે તો અત્યંત લાજ અને કાર્યની સિદ્ધિ થાય છે, જો તે માબી બાજુ તરફ અને સ્થિર ચિત્તથી બોલતું હોય એમ દેખાય તો ઉત્તમ ફલ થાય છે તથા જો ચુપ બેઠું હોય એમ દેખાય તો ઉત્તમ ફલ અતું નથી.

૨૭ નીલકંઠ અને નીલિયા પહીંનું દેખવું પણ શુજકારી થાય છે, કારણ કે ચાલતી વખતે તેનું દેખવું અવાથી સર્વ સંપત્તિની પ્રાપ્તિ થાય છે.

૨૮ ગામ જતી વખતે અથવા કોઈ શુજ કાર્ય કરતી વખતે જો જોર પહીં માબી બાજુ તરફ ફુલ ઉપર બેઠું હોય એમ દેખાય તો હર્ષ અને કટ્યાણનું કરવાવાળું થાય છે, જો સામે ફુલની ઉપર બેઠું હોય એમ દેખાય તો પણ શુજકારક થાય છે તથા જો લમ્હા કરતાં બે જોર પહીં શરીર ઉપર આવીને પડે તો અશુજ થાય છે, તેથી આવે વખતે વસ્ત્રો સહિત સ્નાન કરવું જોઈએ અને કાઠા પદાર્થનું દાન કરવું જોઈએ. એમ કરવાથી સર્વ દોષ નિવૃત્ત થાય છે.

૨૯ ગામ જતી વખતે જો મકની માબી બાજુ તરફથી જમણી બાજુ તરફ ઉતરે તો તે દિવસ ચાલવું નહીં, જો માબી બાજુ તરફ જાઠ નાચતી હોય એમ દેખાઈ જાય તો કાર્યની સિદ્ધિ, લાજ અને કુશલ થાય છે, જો જમણી બાજુ તરફથી માબી બાજુ

તરફ ઉતરે તોપણ શુચ્ચ થાય છે, જો પગ તરફથી ઉપર જાંગ ઉપર ચઢે તો ઘોમની પ્રાપ્તિ થાય છે, જો કંઠ સુધી ચઢે તો વસ્ત્ર અને આચૂષણની પ્રાપ્તિ થાય છે, જો મસ્તક સુધી ચઢે તો રાજમાન પ્રાપ્ત થાય છે તથા જો શરીર ઉપર ચઢે તો વસ્ત્રની પ્રાપ્તિ થાય છે, મકનીનું ઉપર ચઢવું શુચ્ચકારી તથા નીચે ઉતરવું અશુચ્ચકારી થાય છે.

૩૦ ગામ જતી વખતે કાનખજુરાનું નાબી બાજુ તરફ ઉતરવું શુચ્ચ થાય છે તથા જમણી બાજુ તરફ ઉતરવું તેમજ મસ્તક અને શરીર ઉપર ચઢવું એ અશુચ્ચ થાય છે.

૩૧ ગામ જતી વખતે જો હાથી જમણા દાંતની ઉપર સુંઢને રાખતો અથવા સુંઢને ઊઠાલતો સામે આવતો દેખાડે જાય તો સુખ, લાજ અને સંતોષ થાય છે તથા નાબી બાજુ તરફ અથવા બીજી કોઈ બાજુ તરફ સુંઢને કરેલી દેખાય તો સામાન્ય ફલ થાય છે, આથી જૂદી જાતના હાથીની સામે મળવું એ સારું છે.

૩૨ જો ઘોમો આગલના જમણા પગથી પૃથિવીને ખોદતો અથવા દાંતથી જમણા અંગને ખંજવાલતો દેખાય તો સર્વે કાર્યોની સિદ્ધિ થાય છે, જો નાબા પગને પસારતો દેખાય તો વલેશ થાય છે તથા જો સામે મળી જાય તો શુચ્ચકારી થાય છે.

૩૩ હંટનું નાબી બાજુ તરફ બોલવું સારું છે, જમણી બાજુ તરફ બોલવું વલેશકારી થાય છે. જો સાંઢણી સામી મળે તો શુચ્ચ થાય છે.

૩૪ જો ચાલતી વખતે બઢદ નાબા શીંગનાથી અથવા નાબા

૧૧૪ પરદેશ જવા વિગેરે સંબંધી શકુનવિચાર.

પગથી ધરતી खोदતો દેખાય તો સારું થાય છે અર્થાત્ તેથી સુખ અને લાજ થાય છે, જો જમણા અંગથી પૃથિવીને खोदતો દેખાય તો खराब થાય છે, જો બઢદ અને પાનો એકઠા ઊઝા હોય એમ દેખાય તો અશુચ્ચ થાય છે. એવી દશામાં ગામ નહીં જવું જોઈએ, જો જાય તો પ્રાણનો સંદેહ રહે છે, જો બરાના પાનતો સાંઢ સામે દેખાય તો સારું થાય છે.

૩૫ જો ગાય નાબી બાજુ તરફ શબ્દ કરતી અથવા વાઢ-નાને કુધ પીવાનતી દેખાય તો લાજ, સુખ અને સંતોષ થાય છે, તથા જો પાઢલી રાતમાં ગાય બોલે તો ક્લેશ ઉત્પન્ન થાય છે.

૩૬ જો ગધેનો નાબી બાજુ તરફ જાય તો સુખ અને સંતોષ થાય છે, પઢવાને અથવા જમણી બાજુ તરફ જાય તો ક્લેશ થાય છે, જો બે ગધેના પરસ્પર કાંધને खंजोळावे અથવા દાંતને દેખાને અથવા ઈંઢ્રિયને તેજ કરે અથવા નાબી બાજુ તરફ જાય તો ઘણો લાજ અને સુખ થાય છે, જો ગધના માથાને ધુણાવે અથવા રાખમાં આઢોટે અથવા પરસ્પર લનાઈ કરતા દેખાય તો અશુચ્ચ અને ક્લેશકારી થાય છે તથા જો ચાલતી વખતે ગધેનો નાબી બાજુ તરફ બોલે અને દાખલ થતી વખતે જમણી બાજુ તરફ બોલે તો શુચ્ચકારી થાય છે.

૩૭ ગામ જતી વખતે વાંદરાનું જમણી બાજુ તરફ મઢવું સારું છે તથા મધ્યાહ્ન પઢી નાબી બાજુ તરફ મઢવું સારું છે.

૩૮ જો કુતરો જમણી કોચ ચાટતો દેખાય અથવા મોઢામાં કોઈ જઢ્ય પદાર્થ લીધેલો હોય એવી રીતે સામે મઢે તો સુખ,

કાર્યસિદ્ધિ અને ઘણોજ લાઝ આવે છે, વાનીમાં ફલેલા અને ફુલેલા વૃક્ષની નીચે, લીલી ક્યારીઝમાં, લીલા ત્રીનક ઉપર, ઘારની ઈંટ ઉપર તથા ધાન્યના ઢગલા ઉપર જો કુતરો પેશાબ કરતો દેખાય તો મોટો લાઝ અને સુખ આવે છે, જો કુતરો ઝાઝી બાજુ તરફ ઉતરે અથવા જાંગ, પેટ અને હૃદયને પાઠ-લના જમણા પગથી ચાટતો અથવા ઝંજવાળતો દેખાય તો મોટો લાઝ આવે છે, જો કુતરો સુપની ઉપર, ઊંચલીની જમણી બાજુ તરફ, ઇમશાનમાં અથવા પથર ઉપર મૂતરતો દેખાય તો મોટું કષ્ટ ઉત્પન્ન આવે છે. આવું શકુન જોઈને ગામ નહીં જવું જોઈએ. ગામ જતી વખતે જો કુતરો ઊંચે બેઠો બેઠો કાન, માથું અને હૃદયને ઝંજવાળતો અથવા ચાટતો દેખાય અથવા બે કુતરા ઝેલતા દેખાય તો કાર્યની સિદ્ધિ આવે છે તથા જો કુતરો ઝૂમિ ઉપર લોટતો અથવા સ્વામીની સાથે લાઠ કરતો ઘાટ ઉપર બેઠો માલુમ પડે તો મોટો કલેશ ઉત્પન્ન આવે છે.

૩૯ જો ગામ જતી વખતે મોઢામાં ઝડ્ય પદાર્થ લીધેલ બિલામી સામી દેખાય તો લાઝ અને કુશલ આવે છે, જો બે બિલામીઠ લખતી હોય અથવા ઘુર ઘુર શબ્દ કરી રહી હોય તો અશુભ આવે છે તથા જો બિલામી રસ્તામાં આમી ઉતરે તો ગામ જવું નહીં.

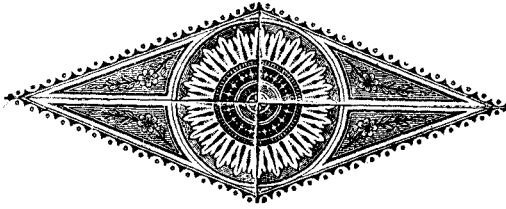
૪૦ ગામ જતી વખતે ઠુંદરનું ઝાઝી બાજુ તરફ હોવું ઉત્તમ છે તથા જમણી બાજુ તરફ હોવું ધરાવે છે.

૪૧ ગામ જતી વખતે જો પ્રાતઃકાળે હરિણ જમણી બાજુ

૧૧૬ પરદેશ જવા વિગેરે સંબંધી શકુનવિચાર.

તરફ જાય તો સારું થાય છે, પરંતુ જો હરિણ શીંગમોને ઠોકે, માથાને હલાવે, મૂત્ર કરે, મઠ કરે અથવા ઠીંકે તો જમણી તરફ પળ જવું સારું નથી.

૪૨ ગામ જતી વખતે શીયાળનું માવી બાજુ તરફ બોલવું તથા દાઘલ થતી વખતે જમણી તરફ બોલવું ઉત્તમ છે.

Printed by Ramchandra Yesu Shedge, at the Nirnaya-
sagar Press, 23, Kolbhat Lane, Bombay.

Published by Bhanji Maya for Bhimsi Maneck,
225-231, Mandvi, Sackgalli, Bombay.
